

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

КАФЕДРА ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему: «Туризм у системі пріоритетів регіонального розвитку Іспанії»

Виконала: студентка 2 курсу,
групи 8.02918
спеціальності: 291 міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії
освітньої програма: країнознавство
Ушата Вікторія Ярославівна

Керівник завідувачка кафедрою всесвітньої
історії та міжнародних відносин, доцент, к.і.н
_____ О.М. Маклюк
Рецензент доцент кафедри всесвітньої історії та
міжнародних відносин, доцент, к.і.н.
_____ А.В.
Омельченко

Запоріжжя
2019 рік

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Історичний факультет

Кафедра всесвітньої історії та міжнародних відносин

Освітній рівень: магістр

Спеціальність: 291 міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Освітня програма: країнознавство

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри
всесвітньої історії
та міжнародних відносин
Маклюк О.М.

«__» _____ 2019 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ**

Ушата Вікторія Ярославівна

1. Тема роботи: Туризм у системі пріоритетів регіонального розвитку Іспанії, керівник роботи: завідувачка кафедрою всесвітньої історії та міжнародні відносини, к.і.н., доцент Маклюк О.М., затверджені наказом вищого навчального закладу від № 565-с від 6 травня 2019 року

2. Строк подання студентом роботи: 28 грудня 2019 року

3. Вихідні дані до роботи: А. Довгань. Сучасний міжнародний туризм: основні тенденції та перспективи розвитку; Подлепіна П.О. Закордонний досвід організації туризму на сучасному етапі (на прикладі Іспанії). *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2013. №1086. С. 169-174.; Захаров А. Н., Серединская К. С. Оценка эффективности региональной политики в Испании. *Российский внешнеэкономический вестник*. 2016. № 3. С. 29–40.; Пургина А. А. Влияние туризма на экономику стран Южной Европы на примере Испании. *NOVAINFO.RU*. 2016. Т. 1. № 49. С. 116–127.; Симонова М. Формы и методы государственного регулирования туризма в Испании. *ГАОУ ВПО МГИИТ имени Ю.А. Сенкевича*. 2015. № 34. С. 34–41; Стаффійчук В. Характеристика курортних районів Іспанії. *Географія та туризм*. 2010. №8. С. 69-73.; Симонова М. Формы и методы государственного регулирования туризма в Испании. *ГАОУ ВПО МГИИТ имени Ю.А. Сенкевича*. 2015. № 34. С. 34–41.; Fernandez J. F. El turismo sostenible en España: Analisis de los planes estrategicos de sostenibilidad en el ambito local. *A Coruña*. 2015. С. 338; Pérez M. A.

Factores determinantes de la eficiencia económica: evidencias de la industria hotelera en España. *Barcelona*. 2016. 306 с.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): охарактеризувати особливості туристичного розвитку економіки; визначити пріоритети розвитку регіонального туризму; проаналізувати регіональні програми Королівства Іспанії щодо туристичної діяльності; визначити частку туризму у складі економіки Іспанії; з'ясувати особливості взаємодії регіону та центру щодо законодавчого регулювання в сфері туризму; дослідити форми регулювання туризму в окремих регіонах;

5. Перелік графічного матеріалу: статистичні данні відвідуваності окремих регіонів, данні по приросту ВВП.

6. Консультанти розділів роботи

№	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Вступ	Маклюк О.М., доцент	10.02.2019	10.02.2019
Розділ 1	Маклюк О.М., доцент	10.03.2019	10.03.2019
Розділ 2	Маклюк О.М., доцент	28.03.2019	28.03.2019
Розділ 3,4	Маклюк О.М., доцент	10.10.2019	10.10.2019
Висновки	Маклюк О.М., доцент	01.11.2019	01.11.2019

7. Дата видачі завдання: 10 лютого 2019 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	Визначення проблеми, опрацювання джерел та наукової літератури	Жовтень, листопад 2018 р.	<i>Виконано</i>
2.	Написання вступу	Лютий 2019 р.	<i>Виконано</i>
3.	Написання першого розділу і другого розділу	Березень 2019 р.	<i>Виконано</i>
4.	Написання третього розділу	Вересень 2019 р.	<i>Виконано</i>
5.	Написання четвертого розділу	Листопад 2019 р.	<i>Виконано</i>
6.	Написання висновків	Листопад 2019 р.	<i>Виконано</i>

Студент _____ Ушата В.Я.

Керівник роботи (проекту) _____ О.М. Маклюк

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ С.С. Черкасов

ТУРИЗМ У СИСТЕМІ ПРІОРІТЕТІВ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ІСПАНІЇ

Ключові слова: регіональна політика, Королівство Іспанія, міжнародний туризм, економічний розвиток,

Магістерська робота складається з 92 сторінок, містить 44 джерела, 34 монографій і статей, 10 додатків.

Сьогодні туризм – це одна з головних складових світової економіки. На сучасному етапі розвитку це найбільш прибуткова і швидко розвиваюча галузь. Туристична сфера виконує ряд важливих функцій: вирішує питання зайнятості населення, забезпечує наповнення готелів та ресторанів відвідувачами, повертає і забезпечує приплив іноземної валюти в свою країну. На сьогоднішній день туризм є одним з основних драйверів зростання світової економіки, розвиваючись швидше, ніж промислові галузі. Іспанія ж завжди була точкою тяжіння туристів з усього світу завдяки природному розмаїттю, вигідному географічному положенню, а також багатій культурній спадщини.

Іспанія – один з головних туристичних центрів світу. Щорічно в цю країну прибуває величезна кількість туристів, які за даними ВТО за 2017 рік залишили в країні близько 68 млрд євро – це більше, ніж прибуток, принесена багатьма галузями економіки. Надання туристичних послуг є головним сектором, що робить істотний вплив на добробут економіки Іспанії внаслідок попиту з боку іноземних туристів. Завдяки туризму змінилися пріоритети у багатьох сферах народного господарства, рівень життя населення. Це пояснюється певною політикою уряду Іспанії, спрямованої на зведення індустрії туризму в основну галузь економіки, що дає гігантські доходи в бюджет держави. Туризм в Іспанії також стимулює розвиток інших галузей економіки. Крім того, туризм впливає на рівень розвитку інфраструктури країни. Створюється все більше підприємств в сфері

туризму, а відповідно і десятки тисяч робочих місць, значні фінансові потоки. Практично всі міста і селища, розташовані на узбережжі, мають у своєму розпорядженні величезною кількістю готелів, туристичних апартаментів і розважальних комплексів.

Об'єкт – внутрішньополітичний та соціально-економічний розвиток Іспанії.

Предмет – туризм, як важлива складова регіонального розвитку Іспанії.

Мета дослідження – дослідити вектори регіональної політики в туристичній галузі Іспанії.

Для того, щоб реалізувати зазначену мету необхідно вирішити наступні завдання:

- охарактеризувати особливості туристичного розвитку економіки;
- визначити пріоритети розвитку регіонального туризму;
- проаналізувати регіональні програми Королівства Іспанії щодо туристичної діяльності;
- визначити частку туризму у складі економіки Іспанії;
- з'ясувати особливості взаємодії регіону та центру щодо законодавчого регулювання в сфері туризму;
- дослідити форми регулювання туризму в окремих регіонах;

Основних висновків до яких дійшов автор, що регіональна політика є одним з найважливіших напрямків загальної економічної політики держави. Це простежується на прикладі багатьох країн, як з федеративним, так і унітарною державним устроєм, але одним з найбільш яскравих є приклад Іспанії. Для Королівства характерні серйозні регіональні диспропорції, між іспанськими автономними областями існують значні відмінності в рівнях економіко-соціального розвитку, які гальмують розвиток в цілому. Основним завданням регіональної політики в Іспанії є згладжування цих диспропорцій, зокрема, надання відстаючим галузям додаткових імпульсів для зростання. Одним з таких стимулів виступає сприяння розвитку туризму, в першу чергу,

в найбільш депресивних регіонах. Успішний розвиток туризму не тільки забезпечує зайнятість населення, воно також стимулює розвиток туристичної інфраструктури, такої, як: готельний та ресторанний сектор, засоби розміщення туристів; воно також сприяє розвитку транспортної інфраструктури та доступності.

Туризм має великий вплив на економіку Іспанії. Завдяки туризму, змінилися пріоритети у багатьох сферах народного господарства, а також рівень життя населення. Саме туризм в Іспанії також стимулює розвиток інших галузей економіки та допомагає виправляти дисбаланси, які є в регіонах. Крім того, туризм впливає і на рівень розвитку інфраструктури країни. Створюється все більше підприємств в сфері туризму і, відповідно, десятки тисяч людей отримують нові робочі місця; формуються нові фінансові потоки. Ми можемо спостерігати позитивну динаміку розвитку туристичної діяльності в Іспанії з 1950 років і до сьогодні. Це відбувалось незважаючи на розколотість і не рівномірний економічний розвиток регіонів Іспанії. На нашу думку, це завдяки вдалій регіональній політиці. Тобто, уряди найбільш розвинутих регіонів такі як Андалусія, Канарські острови та ін. висувають свої проекти та програми для залучення інвестиції, які в майбутньому сприятимуть позитивній динаміці розвитку туризму. В результаті цього в 2018 році до Іспанії завітали 82,8 млн. туристів.

На регіональному рівні в 2015 році найбільше число програм було запропоновано урядами Андалусії (49), Кастильї і Леона (27), Канарських островів (19), Галісії (18), Естремадури (17) і т.д. Однак не всі проекти змогли залучити інвестиції. Число регіональних проектів, підтриманих і профінансованих урядом Іспанії, у 2015 році виявилось меншим, ніж у 2014 році, як в кількісному, так і в фінансовому вираженні. Тим не менш, деякі регіони отримали підтримку в більшій мірі і ефективно її використовували для створення нових робочих місць (Андалусія, Канарські острови) або збереження вже існуючої зайнятості (Канарські острови, Мурсія).

Виплати зі столиці в регіон та із регіону в центр можна побічно оцінити за допомогою інвестицій, перерахованих з національних бюджетів в регіональні, і податкових відрахувань з регіону. Ці інструменти використовує уряд країни для «вирівнювання» якщо не регіонів в цілому, то хоча б підтримки динаміки розвитку.

Таким чином, в епоху, коли відбуваються зміни в світі туризму і відкриваються величезні можливості, компанії можуть зіткнутися з серйозними труднощами. Держава повинна забезпечити і навіть керувати необхідними діями для вирішення науково–технічних завдань, які ставить перед собою сьогоденний туризм.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ..	6
1.Стан наукової розробки проблеми	6
2.Аналіз джерельної бази дослідження.....	9
3.Методи наукового дослідження	12
РОЗДІЛ 2. ТУРИЗМ ЯК ГАЛУЗЬ ЕКОНОМІКИ ІСПАНІЇ: ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ	14
РОЗДІЛ 3. НОРМАТИВНІ ВРЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ ТУРИЗМУ ТА ІНСТИТУЦІЇ, ШО ВІДПОВІДАЮТЬ ЗА РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ	27
3.1. Загальнонаціональні нормативні бази та інституції щодо розвитку туризму в Іспанії.	27
3.2 Програма модернізації готелів	37
3.3. Розвиток туризму в Іспанії в межах програми Gorizonte – 2020	40
РОЗДІЛ 4. ТУРИЗМ У СИСТЕМІ ПРІОРІТЕТІВ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ	43
4.1 Загальний аналіз по регіонам	43
4.2. Барселона як найпопулярніший туристичний напрямок в Іспанії	48
4.3. Балеарські острова як найбільший туристичний центр Середземномор'я	50
4.4. Андалусія та регіональна програма «Великих міст».....	53
4.5 Коста Брава у межах програми «Порт Аventura».....	57
4.6 Приклад Валенсії, як найбільш розвиваючого туристичного центра останнього десятиріччя.....	59
ВИСНОВКИ	63
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ	73
ДОДАТКИ	81

ВСТУП

Актуальність теми. Сьогодні туризм – це одна з головних складових світової економіки. На сучасному етапі розвитку це найбільш прибуткова і швидко розвиваюча галузь. Туристична сфера виконує ряд важливих функцій: вирішує питання зайнятості населення, забезпечує наповнення готелів та ресторанів відвідувачами, привертає і забезпечує приплив іноземної валюти в країну. На сьогоднішній день туризм є одним з основних драйверів зростання світової економіки, він розвивається швидше, ніж промислові галузі. Іспанія ж завжди була точкою тяжіння туристів з усього світу завдяки природному розмаїттю, вигідному географічному положенню, а також багатій культурній спадщини.

Туризм розглядається як каталізатор регіональної економіки, що дозволяє задіяти не тільки весь комплекс рекреаційних ресурсів, але і найбільш ефективним чином використовувати сукупний виробничий і соціально-культурний потенціал території при збереженні екологічного і культурного розмаїття.

Іспанія – один з головних туристичних центрів світу. Щорічно в цю країну прибуває величезна кількість туристів, які за даними ВТО за 2017 рік залишили в країні близько 68 млрд євро – це більше, ніж прибуток, принесена багатьма галузями економіки [42]. Надання туристичних послуг є головним сектором, що робить істотний вплив на добробут економіки Іспанії внаслідок попиту з боку іноземних туристів. Завдяки туризму змінилися пріоритети у багатьох сферах народного господарства, рівень життя населення. Цьому сприяє політика уряду Іспанії, спрямована на зведення індустрії туризму в основну галузь економіки, що дає гігантські доходи в бюджет держави. Туризм в Іспанії також стимулює розвиток інших галузей економіки. Крім того, туризм впливає на рівень розвитку інфраструктури країни. Створюється все більше підприємств в сфері туризму, а відповідно і десятки тисяч робочих місць,

значні фінансові потоки. Практично всі міста і селища, розташовані на узбережжі, мають у своєму розпорядженні величезну кількість готелів, туристичних апартаментів і розважальних комплексів.

Регіональна політика є одним з найважливіших напрямків загальної економічної політики держави. Це простежується на прикладі багатьох країн, як з федеративним, так і унітарною державним устроєм, але одним з найбільш яскравих є приклад Іспанії. Для Королівства характерні серйозні регіональні диспропорції, між іспанськими автономними областями існують значні відмінності в рівнях економіко–соціального розвитку, які гальмують розвиток в цілому. Основним завданням регіональної політики в Іспанії є згладжування цих диспропорцій, зокрема, надання відстаючим галузям додаткових імпульсів для зростання. Одним з таких стимулів виступає сприяння розвитку туризму, в першу чергу, в найбільш депресивних регіонах.

Об'єкт – внутрішньополітичний та соціально-економічний розвиток Іспанії у XXI ст.

Предмет – туризм, як важлива складова регіонального розвитку Іспанії.

На основі аналізу джерел та літератури дослідити основні вектори розвитку туристичної галузі в Іспанії та проаналізувати її пріоритети в регіональній політиці.

Для того, щоб реалізувати зазначену мету необхідно вирішити наступні завдання:

- охарактеризувати особливості туристичного розвитку економіки;
- визначити пріоритети розвитку регіонального туризму;
- проаналізувати регіональні програми Королівства Іспанії щодо туристичної діяльності;
- визначити частку туризму у складі економіки Іспанії;
- з'ясувати особливості взаємодії регіону та центру щодо законодавчого регулювання в сфері туризму;
- дослідити форми регулювання туризму в окремих регіонах;

Хронологічні рамки: нижня межа дослідження обумовлена тим, що в 1970х роках були прийняті перші нормативні акти щодо врегулювання розвитку туризму. Верхню межу дослідження є початок ХХІ століття – держава продовжує підтримку туристичної галузі за регіонами.

Територіальними межами є: Королівство Іспанія, в особливості регіони Каталонія, Балеарські острови, Андалусія, Коста Брава.

Практичне значення магістерської роботи: дослідження має як теоретичний, так і прикладний характер. Практичне значення роботи полягає в тому, що її можна використовувати у науковій та педагогічній діяльності для підготовки до лекцій, семінарів, індивідуальних робіт. Матеріал може бути використаний при подальшому вивченні та дослідженні туризму в Іспанії. Окрім цього, дана робота може бути корисною для тих, хто вивчає міжнародну економіку, міжнародні відносини та світову політику.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає у всебічному аналізі та узагальненні інформації, щодо туризму саме у системі пріоритетів регіонального розвитку в Іспанії, який активно розвивається зараз і займає лідируючі позиції серед інших країн Європи. В процесі дослідження аналізуються законодавчі акти Королівства Іспанії, та як вони впливають на регіональні, туристичні програми сьогодення. Таким чином, дослідження було проведене з тією метою, щоб дослідити саме туристичну галузь у системі пріоритетів регіонального розвитку в Іспанії.

Структура роботи: Магістерська робота складається зі вступу, чотирьох розділів (12 підрозділів), висновків, списку використаних джерел та літератури (найменувань), додатків. Обсяг основної частини роботи складає 72 сторінки, загальний обсяг роботи – 91 сторінка.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Стан наукової розробки проблеми

Стан розробки наукової проблеми дослідження має свою специфіку й різноманітну спрямованість. Стан наукового дослідження туризму у системі пріоритетів регіонального розвитку Іспанії можна охарактеризувати як окремі наукові ресурси. Оскільки Іспанія являється країною з динамічним розвитком економіки, яка займає лідируючі позиції в Європі та з кожним роком не дивлячись на внутрішні та зовнішньоекономічні проблеми покращує свої результати.

Тематика туризму, як важливої складової регіонального розвитку почала привертати увагу дослідників напочатку ХХІ ст., коли туристична діяльність почала впливати на всі галузі економіки, та особливу зацікавленість була саме наприкладі Королівства Іспанії, через її автономні області та нерівномірний розвиток регіонів. У процесі дослідження була опрацьована велика кількість робіт вчених різних галузей (економістів, політологів, істориків), фахівців у галузі розвитку туризму, які можна поділити на *дві групи*:

- 1) праці та публікації, в яких головним предметом дослідження є роль туризму як частина економічної діяльності Іспанії в цілому;
- 2) роботи дослідників, присвячені туризму регіонів на прикладі Іспанії.

Стосовно першої групи праць, можна виділити вітчизняну дослідницю П. Подлепіну та її працю *«Закордонний досвід організації туризму на сучасному етапі (на прикладі Іспанії)»* [62]. Вона здійснює аналіз досвіду туристичної діяльності в Іспанії, виділяючи основні тенденції розвитку туристичної інфраструктури та державного врегулювання туризму.

О. Куропятника та А. Зверкова їх праця *«Міжнародний туризм як галузь економіки в Іспанії»* [60] характеризує туризм, як впливаючий фактор на інші економічні галузі наприклад як сільське господарство, будівництво, транспорт, торгівлю. Завдяки чому Іспанія займає лідируючі позиції в Європі.

Вагомий внесок у дослідженні нормативного врегулювання в сфері туризму зробили М. Симонова та Д. Удалов. В їх публікації її під назвою *«Правове врегулювання туристичної діяльності в Іспанії»* (опублікована в 2015 році) [67] містяться основні положення правового регулювання туристичної діяльності в Іспанії. Зазначаються права та обов'язання суб'єктів правовідносин, а саме туристів та приймаючих їх сторін.

Особливостей розвитку туристичної діяльності в другій половині ХХ ст. представлена праця А. Пургіної *«Вплив туризму на економіку країн Південної Європи на прикладі Іспанії»* (2016) [64]. Стаття присвячена комплексній оцінці економіки Іспанії, основній тенденції розвитку туристичної діяльності, а також місце Іспанії в міжнародному туризмі.

Про нинешнє становище туристичної галузі, її проблеми та способи вирішення описані в статті дослідників Вороніжського державного університету М. Алесенцева та О. Михалева в статті *«Туризм в Іспанії»* [46].

Особливої уваги варта стаття Д. Мамраєвої та Л. Ташенової *«Розвиток туризму в Іспанії: Аналітичний огляд»* (2018) [61]. В статі висвітлена якісна оцінка розвитку туристичної індустрії в Іспанії, де вона є найбільш конкурентоспроможною галузю в економіці країни.

Також проблематикою займаються і іспанські дослідники. Яскравим прикладом дисертація Санчез Родрігез Ізабель *«Туристична політика та інновації в Іспанії»*, де вона намагається об'єднати знання між сферами інновацій, туризму та політики, з'єднуючи ці концепції для набуття практичних навичок, процесів та результатів [76].

Цікавою для вивчення була дослідницька робота Веги Фуентос Алісії *«Внески у візуальне вивчення туризму: іконографія в Іспанії 1950-1970»* [78]. Ця докторська дисертація запропонована як внесок у сферу туризму з історії мистецтва. Її намір полягає, насамперед, у дослідженні нових шляхів дослідження, які відкриваються за допомогою міждисциплінарного схрещування обох дисциплін. Зміст сформульований так: по-перше, ідуть відповіді на питання, чому треба вивчати туризм, зокрема, в Іспанії. По-друге у

вивченні авторкою саме історії мистецтв, ми можемо спотергати туристичні потенціали окремих регіонів.

Дослідник університету Барселони, кафедра географії Коррал Марфіл Хосе Антоніо в своїй дисертації *«Бібліометричний аналіз туристичних досліджень Каталонії та Іспанії: походження, характеристики, журнали, групи та мережі»* [70]. Дослідження туризму в Каталонії та Іспанії були проаналізовані бібліометрично в п'яти дослідженнях з декількох ракурсів: походження дослідження, особливості дослідження, види журналів та наукове співробітництво.

Друга група досліджень висвітлює туризм у системі пріоритетів регіонального розвитку в Іспанії. Зазначеній темі присвячено низку наукових статей різних авторів.

У статті В. Вязовскої *«Туризм в економічному розвитку регіонів (на прикладі Іспанії)»* [48] розглядається досвід Іспанії в частині реалізації низки інструментів регіональної політики для скорочення соціально-економічних диспропорцій між іспанськими автономіями. Представлені позиції Іспанії на регіональному європейському ринку туристичних послуг та міжнародному рейтингу конкурентоспроможності туристичного сектору.

Професор кафедри економічних наук МДІМВ при МЗС Росії А. Захаров присвятив данній проблематиці низку статтів. *«Інструменти регіональної політики в Іспанії»* [51] в якій він показує Іспанію, як країну з вираженими регіональними диспропорціями. Він показує Іспанську модель взаємини з регіонами, де інтереси кожної автономії окремо, так і центрального уряду, є дотриманими.

Наступну працю А.Захаров написав разом з дослідницею кафедри економічних наук К. Серединскою *«Оцінка ефективності регіональної політики в Іспанії»* [53]. В статті демонструють показники ефективності регіональної політики, спрямованої на згладжування дисбалансів серед регіонів Іспанії, точніше буде розглянуто, наскільки відбувається зближення в рівнях доходів між багатими і бідними регіонами країни.

Хоча темою туризму в системі регіонального розвитку Іспанії займалися переважно закордонні дослідники, все одно на сьогоднішній день не існує значної кількості наукових робіт та публікацій, присвячених саме регіональному аспекту. Всі зазначені дослідження вивчають в більшій частині загальні етапи розвитку економіки та туризму країни.

Багатоаспектність змісту та зосередження уваги лише на формах врегулювання туризму в Королівстві Іспанія, дає лише змогу детально охарактеризувати місце країни в міжнародному туризмі.

Питання туризму, як важливої складової регіонального розвитку Іспанії знайшли певне відображення в низці публікацій різноманітних авторів, які цікавилися саме досліджуваною проблематикою.

У межах цих груп є також класифікація робіт на зарубіжних авторів (іспаномовні та російськомовні) та вітчизняних.

Серед багатьох науковців особливості розвитку туристичного розвитку Іспанії вивчали іспаномовні вчені: Дж. Фернандез [72], А. Вега [78], І. Санчес [76], російські: А. Захаров [51], А. Пургіна [64], М. Смирнова [68] та вітчизняні: П. Подпеліна [62], В. Стаффійчук [69] Але суттєвий недолік наукового підходу до аналізу досліджуваної тематики полягає у тому, що спеціальні роботи щодо підтримки розвитку туристичної галузі по регіонам практично відсутні.

Отже, аналіз стану наукової розробки засвідчує певну увагу дослідників до вивчення теми розвитку туристичної галузі, туризму у системі пріоритетів регіонального розвитку в Іспанії, які разом із тим є недостатніми для оцінки саме перспектив розвитку.

2.2 Аналіз джерельної бази дослідження

В магістерській роботі аналізується широкий комплекс різноманітних за характером джерел та стан наукової розробки проблеми дослідження. Всі джерела за темою магістерської роботи розподілені на групи за наступними

принципами походження та видовою ознакою, що дозволяють всебічно проаналізувати туризм у системі пріоритетів регіонального розвитку в Іспанії.

За першим принципом походження джерельну базу складають офіційні сайти, які складають нормативно-правову базу для подальшого аналізу проблематики магістерської роботи.

На сайті *«Міністерства фінансів та державної адміністрації.»* ми можемо сосстерігати за утвердженими проектами в туристичній діяльності та проаналізувати затверджені державною рішення, стосовно регіональної політики в галузі туризму. На основі цих матеріалів можна зробити певний аналіз, виявити динаміку соціально-економічного розвитку країни.

Важливим джерелом для даної тематики є сайт *«Інституту Національної статистики Іспанії» (INE)* [15,16,17], де ми бачимо важливі статистичні данні по відвідуваності Іспанії туристами за останні роки, кількість людей зайнятих в туристичній сфері на основі яких ми робимо порівняльну характеристику. На офіційному порталі *«Міністерства закордонних справ»*[26], ми отримуємо останні данні, щодо змін у візовій політиці та можемо спостерігати політику в'їзного туризму .

«Всесвітньо економічний форум» [43] також, публікує важливі рейтинги та статистичні данні, які насамперед стосуються важливості економічного положення Іспанії у світі.

Важлим для нас є також офіційний сайт *«Всесвітньо торгової організації»*, де ми бачимо офіційні заяви, експертні заключення, статистичні данні, щодо туристичної галузі в Іспанії.

Джерела за другим принципом, за видовою ознакою ми маємо різноманітні законодавчі документи та нормативно-правові акти. У кожній роботі, присвяченій туристичній діяльності в Іспанії, ми завжди бачимо посилання на *«Конституцію Іспанії»*, [19] бо це є найголовніший документ, в якому зазначені всі сфери суспільно-економічного життя країни.

В *«Указ 231/1965 від 14 січня, про положення Підприємств і Діяльності Приватних Туристичних фірм»* [24] та *«Закон про видачу кредиту для*

будівництва нових готелів» [30,31] ми чітко бачимо, що навіть приватна туристична діяльність, готельно-ресторанний бізнес регулюється на державному рівні.

«Звіт про конкурентоспроможність подорожей та туризму за 2019 рік», [40] це інструмент для оцінки можливостей та прогнозування больових точок, які заважатимуть процвітанню туристичного сектора, де ми також бачимо індекс конкурентоспроможності 140 країн світу, що дає нам чітке поняття, яке Іспанія займає в світовій економічній спільноті. Особу увагу приділяють уряду країни та галузям, які повинні спільно працювати над збалансуванням економічних вигод для підвищення конкурентоспроможності.

«Доповідь радника по туризму Валенсії, Сандри Гомез» [29] показує щорічний відсоток приросту, де показники 2018 року дозволяють сміливо стверджувати, що туризм заявляє про себе як одна з найбільш рентабельних сфер для ведення бізнесу та інвестування в Валенсії, що є важливим для регіонального розвитку.

Для підвищення рівня привабливості Іспанії на туристичному ринку, інституція Туреспана впровадила «Національний план розвитку туризму на 2012 – 2015 роки» та «Іспанський план якості туризму», який визначає основні тенденції та напрямку розвитку туризму Іспанії [35].

Важливим джерелом для визначення регіональних програм Іспанії, також є «Договір Управління Ради від 3 травня 2011 року, який затверджує Андалузьку стратегію сталого розвитку міста» [13] проект, що діє в межах програми «Великих міст», яка спрямована на розвиток туристичної діяльності, шляхом розширення інфраструктури.

Аналізуючи туристичну політику Іспанії, ми вважаємо доречним звернути увагу на візову політику Іспанії, а саме на «Обов'язкові умови для візду в Іспанію» [26], що представлені сайтом Міністерства внутрішніх справ.

В межах рамкової програми Євросоюзу «Horizonte 2020» [28]. з метою закріплення Іспанії на лідируючих позиціях в туристичній сфері була впроваджена програма «Horizonte 2020» [41]. План передбачає вдале

прогнозування, для збільшення прибутків з туристичної галузі в державну скарбницю.

Підсумовуючи, ми бачимо, що аналіз джерельної бази роботи дає змогу визначити яким чином проводяться дослідження з певної галузі іншими науковцями, економістами, аналітиками. Опрацювавши значну кількість джерел та літератури, можна простежити, що туризм у системі регіонального розвитку в Іспанії вивчається, але все одно знаходиться на початковій стадії розвитку, оновлення й детального вивчення. Тому в даній роботі була зроблена спроба проаналізувати вектори регіональної політики на основі вже існуючих джерел та літератури.

3.3 Методи наукового дослідження

Методи наукового дослідження магістерської роботи визначили мета і завдання, які були поставлені у роботі. При дослідженні галузі туризму як пріоритета регіонального розвитку, потрібен комплексний підхід у виборі і використанні методів дослідження. Мається на увазі дотримання принципів багатофакторності, історизму, об'єктивності, системності, конкретності. Зазначивши принцип багатофакторності, ми маємо на увазі врахувати комплекс факторів, що впливають на економічний розвиток країни, зазначивши при цьому найбільш розвинуть регіони. Опираючись на історичний принцип, ми враховуємо етапи розвитку туристичної галузі та характеризуємо їх до сьогодення. Принцип об'єктивності є одним з найважливіших у рамках кожного дослідження, бо автор показує тут реальні факти, статистику на основі джерел та літератури, які показують свою точку зору стосовно проблеми.

Зазначені вище принципи мають свою реалізацію через конкретні методи наукового дослідження. Під час дослідження, були використані такі спеціально–наукові методи, як хронологічний: усі події та документи викладені в певній логічній та хронологічній послідовності; проблемно–хронологічний характер викладу вимагає поєднання синхронного і хронологічних методів.

В цілому комплексне застосування методів наукового дослідження дало можливість для більш повного розкриття особливостей відображення аналізу векторів регіональної політики в туристичній галузі Іспанії.

Метод структурного та системного аналізу. Так як туристичні регіони Іспанії пропонували свої програми поетапно з 1950 року і продовжують реалізуватися і на сьогоднішній день, то безумовним є застосування власне історичного методу. З іншого боку, ретроспективний підхід дозволяє більш глибоко виявити суть самої проблеми, яка полягає у неоднозначній оцінці впливу деяких планів на законодавство країни в цілому.

Таким чином, джерельна база магістерського дослідження є репрезентативною. Окрім вищезгаданих джерел, в магістерській роботі використовувались і інші джерела та література, автори яких вивчали туризм, як важливу складову регіонального розвитку Іспанії. Таким чином, для розкриття теми були використані різні за походженням, інформативністю та змістовим наповненням документи і матеріали, в яких йдеться про внутрішньополітичний та соціально-економічний розвиток Іспанії, про пріоритети регіонального розвитку, про форми регулювання туризму. При дослідженні галузі туризму як пріоритета регіонального розвитку, ми використовували комплексний підхід у використанні методів дослідження.

РОЗДІЛ 2.

ТУРИЗМ ЯК ГАЛУЗЬ ЕКОНОМІКИ ІСПАНІЇ: ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ.

Сучасна Іспанія складається з 17 регіональних автономних спільнот, кожне з яких має свої власні культурно–історичні, економічні та політичні особливості. Одним з головних об'єктів туристського інтересу в країні є узбережжя Середземного моря. Крім природних і культурних аспектів велику роль в туристському потенціалі Іспанії грає високий рівень соціально-економічного розвитку країни. Відповідно до класифікації ООН, ОЕСР і МВФ, Іспанія відноситься до групи розвинених країн. Всесвітній економічний форум на регулярній основі публікує доповідь про конкурентоспроможність країн на ринку туризму (Tourism and Travel Competitiveness Report) [40], в якому формується індекс конкурентоспроможності туристичного сектору і складається рейтинг для 141 країни на основі аналізу ряду факторів. Фактори розділені на чотири групи: стан навколишнього і бізнес–середовища; державна політика щодо розвитку туризму і відкритість стосовно до іноземних туристів; інфраструктура; природні та культурні пам'ятки [40].

Прослідкуємо динаміку розвитку туристичної індустрії. В результаті вже в кінці 1980–х рр. туризм в країні перетворився в конкурентоспроможну галузь економіки з розвинутою інфраструктурою. На даний момент є фінансові ресурси, які розподіляються як інвестиції для стимулювання економічної діяльності в певних регіонах.

Дані ініціативи виступають в формі безповоротних грантів, головна мета яких – знизити регіональні нерівності шляхом підвищення активності в депресивних регіонах. З їх допомогою в відстаючих регіонах створюються нові і підтримуються вже існуючі робочі місця, розвивається місцеве виробництво. Закон 50/1985 від 27 грудня включає основні положення щодо діяльності системи регіональних ініціатив, що фінансуються іспанським урядом. Всі

регіони були розділені на три типи зон: економічно розвиваються зони, промислово не що розвиваються зони і особливі зони [45].

У 1990 році була проведена реформа, яка містила в собі два ключових аспекти: регіони–одержувачі визначаються щорічно в державному бюджеті Іспанії, також ці регіони потрапляють під цілі політики згуртованості ЄС (сприяння наздоганяючого розвитку відстаючих регіонів), а також був змінений механізм розподілу коштів. Реформа була доповнена Королівським Декретом 899/2007 від 6 липня, а також Королівським Декретом 303/2015 від 24 квітня, в яких були перераховані типи регіонів, які мають право на отримання допомоги, і максимальні обсяги інвестицій, які можуть бути залучені в кожному конкретному випадку. З точки зору державного регулювання туризму, в королівським декретом вказані пріоритетні для інвестування напрямки діяльності, одним з яких виступають туристські установи та створення додаткових зон відпочинку з акцентом на використання інноваційних технологій, особливо для поліпшення екологічної ситуації в регіоні і для підвищення ендогенного потенціалу області[55].

Іспанія потерпає від серйозних регіональних диспропорцій, адже це країна яскраво виражених регіональних економічних і соціальних контрастів, «багатих» (2/5 населення) і «бідних» (3,5 населення). На частку три провідних регіони в економічному плані (Каталонія, Мадрид, Країна Басків) припадає понад 40% ВВП країни, і близько 45% експорту. [45]. За показником ВВП на душу населення, що значно перевищує середньоєвропейський рівень, ці три регіони майже вдвічі випереджають найменш розвинені аграрні регіони – Естремадуру і Андалусію. Таким чином, якщо диференціювати ринок туризму всередині країни, розвиваючи туристичну галузь в маленьких містах і регіонах, можна частково знизити тиск традиційних іспанських диспропорцій.

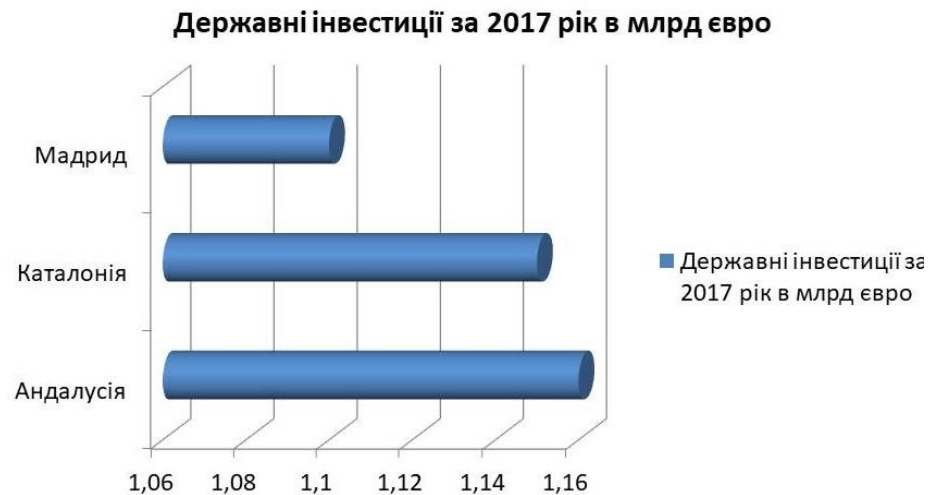
За результатами рейтингу в 2015 році, найбільш конкурентоспроможною туристичною індустрією як в світі, так і в рамках європейського макрорегіону, володіє Іспанія, яка отримала найвищий індекс 5,31. За оцінкою Всесвітнього економічного форуму в 2015 року, чотири країни, що лідирують у Європі за

прибуттям зарубіжних туристів (Іспанія, Франція, Великобританія, Німеччина), позиціонуються серед перших десяти напрямків в світовому рейтингу конкурентоспроможності туристичної індустрії [43]. З позиції отримання доходів від експорту туристичних послуг, провідними напрямками в регіоні також є Іспанія, Італія, Туреччина, Франція, Німеччина, Сполучене Королівство Великої Британії та Ірландії. На розглядаються напрямки доводиться більша частина доходів від туризму в регіоні – 251 млн євро в 2015 р, або 56% сукупного доходу Європи від туризму [33].

На регіональному рівні в 2015 році найбільше число програм було запропоновано урядами Андалусії (49), Кастильї і Леона (27), Канарських островів (19), Галісії (18), Естремадури (17) і т.д. Однак не всі проекти змогли залучити інвестиції. Число регіональних проектів, підтриманих і профінансованих урядом Іспанії, у 2015 році виявилось меншим, ніж у 2014 році, як в кількісному, так і в фінансовому вираженні. Тим не менш, деякі регіони отримали підтримку в більшій мірі і ефективно її використовували для створення нових робочих місць (Андалусія, Канарські острови) або збереження вже існуючої зайнятості (Канарські острови, Мурсія) [33].

Виплати зі столиці в регіон та із регіону в центр можна побічно оцінити за допомогою інвестицій, перерахованих з національних бюджетів в регіональні, і податкових відрахувань з регіону. Ці інструменти використовує уряд країни для «вирівнювання» якщо не регіонів в цілому, то хоча б підтримки динаміки розвитку.

Дані національного бюджету за 2017 рік показують, що найбільші абсолютні державні інвестиції припадають на Андалусію (1,16 млрд євро), Каталонію (1,15 млрд євро) і Мадрид (1,01 млрд євро), проте їх фінансування в 2017 році знизилася: на 36,6%, 2,7% і 1,2% відповідно [48].

Діаграма створена автором на основі Даних національного бюджету
Іспанії

Рішення про різке скорочення інвестицій в Андалусії прийнято центральним урядом і розцінено керівництвом регіону як несправедливе (13,5% інвестицій на майже 18% населення країни). Інвестиції на душу населення вище за все в Кастилії і Леоні (405 євро / чел.), А також і Кантабрії (344 євро / чел.). При цьому в Каталонії показник становить 155 євро / чел., в Мадриді – 156 євро / чел., в Андалусії – 138 євро / чел. [див. Додаток З].

Діюча модель міжбюджетних відносин склалася ще в середині 80-х років і є досить політизованою в силу особливостей політичної системи країни. Цю модель навряд чи можна назвати проявом бюджетного федералізму: незважаючи на рух по шляху федералізації, Іспанія формально залишається унітарною державою.

Фактична соціально-економічна і правова асиметрія іспанської держави знайшла відображення і в чинній системі фінансування автономних і місцевих спільнот. Відносинам центру з Країною басків і Наваррою надано особливий статус, вони регулюються «формальним» правом, і можна говорити про фінансову автономію цих регіонів. На решту регіонів поширюється загальний

режим. Аналогічну подвійну природу має і модель фінансування місцевих громад (муніципалітетів, провінцій, островів), які також є об'єктами політики регіонального розвитку [див. Додаток Ж].

Демографічний фактор – вирішальний у системі фінансування муніципалітетів, хоча враховуються і такі показники, як обсяг податкових платежів і податкова спроможність населення. Іспанія – це країна малих і невеликих за чисельністю населення міст і сільських населених пунктів. За даними на 1 січня 2017 р. в містах з більш ніж 500 тис. чоловік живе 11% населення країни. Близько 12% його живе в малих містах (до 5 тис. Чоловік; ці міста становлять 84% всіх муніципалітетів). У містах з 5-10 тис. Жителів розміщено 8.3% населення, з 10-20 тис. – 10.7, з 20- 50 тис. – 12.6, з 50-100 тис. – 12.7, з 100-500 тис. – 23.7% [15]. В абсолютних цифрах мегаполіс Мадрид, Барселона і малі муніципалітети отримують від держави приблизно однаково - близько 6-7 млрд. Євро щорічно. Їх витрати на соціальні потреби також приблизно рівні з невеликою перевагою на користь малих муніципалітетів: адже в середньому по країні майже чверть іспанців живуть за межею бідності, і цей показник вище в регіонах, де подібні муніципалітети переважають (Андалусія, Канарські острови, Кастилія-Леон, Кастилія-ла-Манча, Мурсія, Сеута і Мелілья) [47].

Для гарантованого забезпечення мінімального фінансування міст з населенням до 20 тис. чоловік був створений спеціальний Фонд муніципальної солідарності. Важливим для влади бачиться перерозподіл коштів регіональних і місцевих бюджетів (частка держави в поточних видатках місцевих органів влади складає більше 55%, майже 30 – частка автономних співтовариств, в капітальних витратах частка автономних співтовариств ще вище - понад 49%). Передаючи фінансові кошти на локальний рівень, регіони підтримують в першу чергу населені пункти з числом жителів до 5 тис. чол. В системі фінансування місцевих громад особливе місце відведено туристичним муніципалітетам з населенням понад 20 тис. осіб і з фондом перебуває у власності другого житла, що перевищує аналогічний показник основного житла. Відносно таких

муниципалітетів діє змішана схема, яка поєднує в собі принцип змінних показників у фінансуванні з елементами цесії надходжень від збору спеціальних податків (наприклад, на виробництво тютюну і тютюнових виробів, споживання енергії з вуглеводнів). Додаткові фінансові кошти держава направить автономій, щільність населення яких нижча за середню по Іспанії (Арагон, Кастилія-Леон, Кастилія-ла-Манча, Ла-Ріоха, Естремадура). Важливими елементами нової системи уряд вважає створювані фонди – Фонд Співробітництва та Фонд Конкурентоспроможності. Їх метою стане скорочення розриву між доходами громадян в багатих і бідних регіонах Іспанії і між самими регіонами [54].

Тепер регіони мають право залишати у себе половину податків на доходи фізичних осіб замість колишніх 33% (а це головна стаття надходжень до державного бюджету). Їм надаються повноваження визначати податкові ставки і розмір податкових відрахувань, а також мінімальної величини індивідуального податку і сукупного податку сім'ї. Зміни торкнулися і податку на додану вартість, обсяг надходжень від якого займає другий рядок у державному бюджеті (замість колишніх 35% регіони зможуть залишати у себе 50%). Розмір цесії щодо непрямих спеціальних податків (на тютюн, алкогольні напої, роздрібний продаж джерел енергії) підвищується з 40 до 58% [55].

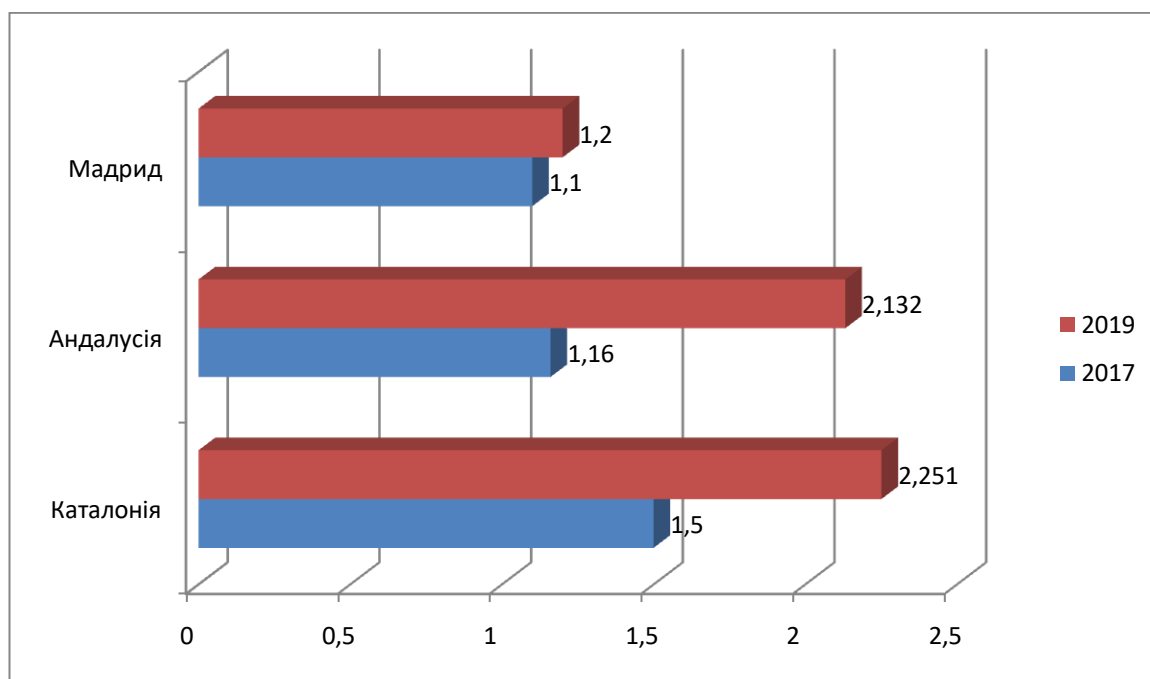
Понад те, автономні співтовариства отримали право встановлювати власні податки за погодженням з центральними властями і проводити ревізію справляння податків, переглядаючи розмір їх цесії кожні п'ять років. Всі ці фіскальні нововведення стають фактором економічного розвитку регіонів.

У проекті державного бюджету Іспанії за 2019 рік на фінансування автономних співтовариств було передбачено 16 млрд. 974,23 млн. Євро, що на 13,8% більше, ніж у 2018 році (14 млрд. 889,3 млн. Євро). При цьому збільшиться державне фінансування 11 з 17 автономій і одного з двох автономних міст [11].

Найбільше держ. інвестицій буде виділено Каталонії (2 млрд. 251 млн. євро), що на 66,6% більше, ніж в 2018-му. За запевненням міністра фінансів

країни, дана сума буде виплачена регіону відповідно до Статуту автономії, що встановлює, що розмір державних інвестицій в регіон повинен бути пропорційний розміру вкладу регіону в ВВП.

Трохи менше (2 млрд. 132,77 млн. Євро) отримає Андалусія, що на 43,5% більше, ніж рік тому. Далі слід Валенсийское співтовариство (1 млрд. 189,88 млн. Євро), на 60,2% більше, ніж в минулому році. Фінансування Мадрида (1 млрд. 249,05 млн. Євро), залишиться практично без змін в порівнянні з 2018 роком (€ 1 млрд. 255 млн.). Замикає п'ятірку автономій, які отримають максимальні суми у вигляді державних інвестицій (відповідно до свого внеском у ВВП), Кастилія і Леон, якій буде виплачено € 1 млрд. 94,05 млн., Що на 6,2% більше, ніж в минулому році 11].

В діаграмі, створеній автором, ми можемо порівняти інвестування найбільших автономій Іспанії за 2017-2019 рік.

Максимальне збільшення державних інвестицій чекає Наварру, якій буде виділено € 108,51 млн. Що на 90,1% більше, ніж в минулому році, Автономний місто Мелілья отримає на 31%, а автономне співтовариство Естремадура - на 27% більше, ніж в минулому році: € 49,94 млн. і € 491,89 млн., відповідно. Фінансування Астурії збільшиться приблизно так само і складе € 295,44 млн.

Туризм допоміг виправити дисбаланси, які торкнулися економіки Іспанії в останні роки: 11% корекції балансу поточного рахунку було завдяки збільшенню профіциту від балансу туристичних послуг. Іспанська сектор туризму складається з приблизно 400 000 компаній, що працюють в різних сегментах: житло, індустрія громадського харчування, транспорт і туристичні агентства. Це дуже фрагментована промисловість, з багатьма невеликими компаніями і відносно невеликою кількістю великих операторів. Розмір бізнесу важливий, так як він тісно пов'язаний з аспектами, що визначають продуктивність бізнесу: великі туристичні компанії майже на 30% більш продуктивні, ніж невеликі фірми, оператори в Іспанії більш продуктивні, ніж їх європейські колеги. З огляду на, що Іспанія має більш високу частку великих компаній, різниця в продуктивності для туристичного сектора Іспанії в цілому в порівнянні з Європою є значною і становить майже 20% [62].

За даними Національного інституту статистики за 2016 р. Іспанію відвідали 75 млн чоловік, що було рекордною цифрою і перевершувало показники Exultar і ЮНВТО. Такі показники призвели до того, що в 2016 році внесок туризму в економіку Іспанії склав 11,2% від всього ВВП країни. Попри на настільки високі результати, в 2017р. Іспанію відвідали вже 81,8 млн осіб, що вивело її на 2 місце в світі по відвідуваності туристами.

При цьому, на першому місці знаходиться Франція, яку відвідали 86,7 млн іноземних туристів, а на третьому місці – США з чисельністю 75,9 млн іноземних туристів [див. Додаток В]. За даними цієї ж організації тільки за перші два місяці 2018 році Іспанію відвідали 8 334 963 іноземних туристів. При цьому, тільки за липень країну відвідали 9 979 779 туристів. За даними за 2017 р., Найбільш відвідуваними регіонами в Іспанії є Каталонія – 19 млн туристів, Канарські острови 14,2 млн туристів і Балеарські острови 13,7 млн туристів, потім слід Андалусія з відвідуваністю в 11,5 млн туристів [див. Додаток А; 67].

Іспанія в 2018 році покращила свої результати із зростанням в'їзного турпоток, досягнувши показника 82,8 млн. іноземних туристів, що на 1,1% більше, ніж було зафіксовано в 2017 році. Скромне зростання пояснимо

значною мірою спадом відпочиваючих з двох основних в'їзних ринків цієї країни – Великобританії (падіння турпотіку на 1,6%, 18,5 млн. туристів) і Німеччини (падіння турпотіку на 4,1%, 11,3 млн. туристів). У 2018 році відносно зниження цін на відпочинок в Туреччині дозволила їй збільшити свій турпотік за рахунок німецьких і англійських туристів від Іспанії – цей тренд експерти фіксували ще минулої весни.

Лише Франція з трійки ключових в'їзних ринків Іспанії показала приріст (+ 0,7%) щодо 2017 року, зовсім трохи поступившись в абсолютному числі туристів Німеччини.

За даними Національного інституту статистики Іспанії , в ТОП-3 ринків, які вирости в обсягах турпотоку в 2018 році найбільше, увійшли США (+ 11,8%, майже 3 млн. чоловік), Португалія (+ 9,8% , 2,3 млн. туристів) і Росія (+ 6,3%, 1,2 млн. туристів).

Згідно з даними, опублікованими в грудні 2018 року Інститутом Статистики Іспанії в кінці 2017 року Каталонія була автономним співтовариством з найвищим ВВП в Іспанії – 223,988 мільярдів євро, випереджаючи Мадрид – з 220,025 мільярдами євро.

Якщо проаналізувати стан економік регіонів до і після кризи 2008 року, то цифри говорять, що і Мадрид, і Каталонія в 2017 році стали багатшими, ніж в 2008 році, в останній рік до початку рецесії. Беручи до уваги пов'язані показники ВВП, каталонська економіка стала на 2,7% вище, ніж в 2008 році, а мадридська – на 7% більше. В цілому по Іспанії ВВП 2017 року на 1,7% вище, ніж в 2008 році. Однак не всі автономії відновили докризові рівні[65].

Найбільш важко з регіонів виходить з рецесії Астурія. ВВП цієї автономії в розмірі 22,909 млрд. Євро в 2017 році в реальному вираженні став на 6,4% нижче, ніж в докризовий 2008 рік. Економіка Астурії, на частку якої припадає близько 2% всієї Іспанії, сильно постраждала від кризи і досягла дна в 2013 – 2014 роках, коли її багатство скоротилося на 14% в порівнянні з 2008 роком [10].

На протилежному боці знаходиться Мадрид, який виріс на 7% в порівнянні з 2008 роком. Це все ще другий регіон з найвищим ВВП, і до 2015 року він уже відновив докризові рівні. Мурсія також перевищує ВВП 2008 року на 5,4%, Балеарські острови – на 5,1%, Країна Басків (3,5%), Наварра (3%), Каталонії (2,7%), Канарські острови (1,4 %) і Галісія (1%). В Арагоні ВВП 2007 року залишилось на рівні 2008 року [10].

З початку 2019 року по 1 жовтня 2019 року в Іспанії відвідали 67,1 мільйона іностраних туристів. Це на 1,3% більше, за аналогічний період 2018 року. За дев'ять місяців туристів потрапили в Іспанію 73,83 мільйона євро, що на 3% більше. Дані приводять Національний інститут статистики (INE).

Всесвітній економічний форум опублікував звіт Travel & Tourism Competitiveness Report де Іспанія визнана найкращою країною в світі для подорожей. Укладачі рейтингу враховували багато різних параметрів: безпека, рівень медицини і гігієни, «відкритість світу», ціни, транспортну інфраструктуру, туристичну інфраструктуру, рівень сервісу і т.д. Іспанія набрала 5,4 бала і розташувалася на першому місці рейтингу. На другому - Франція. На третьому – Німеччина. Коментуючи результати, аналітики відзначили, що Іспанія виділяється на тлі інших країн «різноманітної культурно-орієнтованої діяльністю, яка проявляється у всьому: від її яскравих міст до сонячних пляжів» [43].

Протягом перших десяти місяців 2019 року 74,72 мільйона іноземних туристів, що відвідали Іспанію, заплатили в магазинах, сувенірних крамницях, готелях, ресторанах і дозвіллевих центрах 82,197 млрд. Євро, що на 2,9% більше, ніж в тому ж періоді минулого року . Такі дані були опубліковані вчора Національним інститутом статистики за результатами обстеження туристичного витрат (EGATUR) [10].

Тільки в жовтні поточного року їх загальні витрати на свій відпочинок зросли на 2,5% в порівнянні з тим же місяцем 2017 року і склали 8,367 млрд. євро. Крім того в цьому місяці збільшилися щоденні витрати до 161 євро (+ 6,5% г / г) і середні витрати одного туриста за весь час поїздки до 1.097 євро (+

2,8%). Середня тривалість поїздки туристів, що прибувають склала 6,8 днів (на 0,3 дня менше, ніж рік тому) [9].

Найбільш щедрими на витрати протягом жовтня традиційно виявилися гості з Великобританії, внісши до бюджету туристичної галузі Іспанії 1,598 млрд. Євро з річним зниженням на 1,1%. Цей показник склав п'яту частину (19,1%) від загального обсягу витрат всіх зарубіжних туристів [9].

Помітно відстали мандрівники з Німеччини, на їх частку припало 14,2% від витрат всіх туристів або 1,190 млрд. Євро, також показавши зниження витрат на 6,5% в порівнянні з жовтнем минулого року. На частку гостей зі Скандинавських країн (сумарно Данія, Фінляндія, Норвегія і Швеція) довелося 7,7% від загальних витрат (644 млн., - 2,1%). Внесок туристичний сектор Іспанії жителів Франції і Італії склав в цей період 573 і 239 млн. Євро, відповідно.

Загальні витрати туристів з інших країн світу (не включаючи зазначених ТОП-5) склали в серпні 4,122 млрд. Євро (+ 8,4%).

Середні витрати одного туриста з категорії інших країн світу за весь час поїздки стало найбільшим серед зарубіжних гостей, і склали 1.349 євро, тоді як витрати одного француза склали в середньому 640 євро, італійця - 736 євро, більшими британцями - 965 євро, німця - 1.056 євро і скандинава - 1.138 євро [9].

Незважаючи на те, що в Іспанії туристська діяльність розвивається стрімкими темпами і позитивно впливає на багато галузей країни, поряд з цим існують і деякі негативні чинники. Так, наприклад, в 2016- 2018 рр. в Мадриді та Барселоні відбулися страйки таксистів через те, що уряд видає ліцензії компаніям, які надають автомобілі напрокат для платформ Uber або Cabify. Таким чином, видача таких документів запобігає роботу звичайних служб таксі, так як туристи вважають за краще брати автомобіль напрокат, ніж користуватися службами таксі. Від перекрыття доріг постраждали не тільки туристи, а й місцеві жителі. Також, великі потоки туристів впливають на зростання цін в найбільших містах Іспанії. В сезонні періоди вартість оренди

квартир в Іспанії різко зростає через великі потоки туристів, що є проблемою для постійних жителів Іспанії[8].

Таким чином, це викликає масу невдоволень місцевих жителів, що призводить до масових страйків. Однією з найбільш великих страйків сталася в Барселоні в серпні 2017 року, коли місцеві жителі зупиняли туристичні автобуси, розбиваючи в них вікна і розфарбовуючи їх фарбою. Однією з найбільш гострих проблем, викликаних розвитком туризму, є стан навколишнього середовища, яка актуальна, перш за все, для середземноморської та південній приморських зон Іспанії. Проблема полягає в тому, що узбережжя цих районів буквально перевантажені туристами, внаслідок чого останнім часом влада цих приморських зон намагаються стимулювати збільшення інтересу туристів до їх внутрішнім областям районів [50].

Проблема місцевих сезонних міграцій населення є наслідком сезонності самого туризму. Наприклад, населення Коста-Брава в сезон збільшується з 2 до 27 тис. чоловік [3].

Приморська рекреаційна зона в найбільшою мірою відчуває наслідки сезонності туризму. Сезон найбільшою туристичної активності на узбережжі спостерігається приблизно протягом чотирьох місяців – з червня по вересень, з максимальним навантаженням в липні і серпні.

Потоки іноземних туристів і засобів, сприяє тому, що в Іспанії активно продовжує розвиватися готельний сектор, мережа транспортних комунікацій, промислова галузь, автодорожня мережа, туристичні компанії, надаючи робочі місця все більшій і більшій кількості жителів Іспанії. Так, за даними Національного інституту статистики в 2016 р. кількість працівників у сфері туризму склало 2, 56 млн чоловік. Незважаючи на високу зайнятість у сфері туризму, положення місцевих жителів продовжує збільшуватися через зростання цін і великих потоків туристів[74].

При цьому, на підтвердження ідеї про те, що саме туризм виступає стимулом регіонального розвитку, більшість підтриманих проектів стосувалися

туристичного сектора, на який припадає близько чверті проектів і робочих місць, третина інвестицій субсидій. Але однією з найбільш гострих проблем для Іспанії є територіальна роз'єднаність. Регіональні проблеми родом з минулого, не дивлячись на зміну політичної парадигми, не вирішено до сих пір. Тому сьогодні вони є одним з найважливіших напрямків діяльності іспанської ради, її загальної економічної політики. Туризм допомагає згладжувати ці територіальні дисбаланси, створюючи нові робочі місця, модернізуючи інфраструктуру і т.д.

Таким чином, туризм має великий вплив на економіку Іспанії. Завдяки туризму, змінилися пріоритети у багатьох сферах народного господарства, а також рівень життя населення. Саме туризм в Іспанії також стимулює розвиток інших галузей економіки та допомагає виправляти дисбаланси, які є в регіонах. Крім того, туризм впливає і на рівень розвитку інфраструктури країни. Створюється все більше підприємств в сфері туризму і, відповідно, десятки тисяч людей отримують нові робочі місця; формуються нові фінансові потоки. Ми можемо спостерігати позитивну динаміку розвитку туристичної діяльності в Іспанії з 1950 років і до сьогодні. Це відбувалось незважаючи на розколотість і не рівномірний економічний розвиток регіонів Іспанії. На нашу думку, це завдяки вдалій регіональній політиці. Тобто, уряди найбільш розвинутих регіонів такі як Андалусія, Канарські острови та ін. висувають свої проекти та програми для залучення інвестиції, які в майбутньому сприятимуть позитивній динаміці розвитку туризму. В результаті цього в 2018 році до Іспанії завітали 82,8 млн. туристів.

РОЗДІЛ 3.

НОРМАТИВНІ ВРЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ ТУРИЗМУ ТА ІНСТИТУЦІЇ, ШО ВІДПОВІДАЮТЬ ЗА РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

3.1. Загальнонаціональні нормативні бази та інституції щодо розвитку туризму в Іспанії

Іспанія в сучасному міжнародному туризмі займає лідируючу позицію не тільки через культурно-історичну спадщину та сприятливий середземноморський клімат. Один з ключових факторів – підтримка розвитку туризму саме на законодавчому рівні. Іспанське законодавство в сфері туризму бере свій початок в області адміністративного права.

В Іспанії немає спеціальних нормативно-правових актів центральної влади, що забезпечують підтримку соціально-економічного розвитку окремих регіонів. Це пояснюється особливостями держави автономій, і специфікою економічного управління в Євросоюзі.

Щорічно національний уряд (в першочергу міністерство економіки і конкурентоспроможності) в рамках діючої стратегії соціально-економічного розвитку ЄС (в даний час це стратегія "Європа-2020") і на підставі рекомендацій Європейської комісії розробляє Національну програму реформ. У цій загальній програмі регіонального розвитку країни присутні конкретні плани і позначені заходи центру і регіонів щодо їх виконання [40].

Туристські закони підкреслюють переважання не тільки державних пріоритетів, а й самостійності положень, в сфері туризму, окремих автономних областей, викладених в статтях 148 і 149 Конституції Королівства Іспанії 1978 року [19]. Туристичне законодавство є спеціальним законом, що знаходить своє застосування в правових відносинах, що виникають в туристичному секторі. Вони можуть бути як державного, так і приватного характеру і включають в себе, з одного боку, громадянина і комерційне право, а з іншого – адміністративне і політичне право. Держава відповідальна за розвиток туризму

і законодавство спрямоване на ефективний розвиток і дає на це повноваження, зокрема в сфері туризму [72].

Важливим моментом у формуванні туристської привабливості є регіональна політика щодо розвитку туристичної галузі та розвиток різних форм державно–приватного партнерства: між наукою, державою, освітою і бізнесом. Найбільш ефективно використовувалися методи державного регулювання, спрямовані на середньострокове планування розвитку сфери туризму, в поєднанні з формуванням особливих економічних туристсько–рекреаційних зон з метою стимулювання створення курортів.

Так, в Іспанії починаючи з 1960–х рр. були послідовно розроблені і прийняті не менш восьми планів розвитку туризму з чітким визначенням стратегічних цілей і пріоритетів, які забезпечили вражаюче зростання туризму. У 1959 році країну відвідали 2,9 млн туристів, які витратили 158,9 млн дол.; в 1975 році, в кінці реалізації третього плану, число туристів склало більше 30 млн чоловік, які забезпечили 3404,0 млн дол. доходу [71]. З точки зору регіонального розвитку туризм являє ряд очевидних переваг:

- 1) прямий дохід (в сфері громадського харчування, розміщення і ін.) і непряму зайнятість;
- 2) отримані доходи стимулюють попит і роблять сильний вплив на інші сектори послуг, сільського господарства, рибальства і місцевих ремесел;
- 3) істотні зміни в менталітеті і моделі поведінки місцевих жителів;
- 4) будівництво стає рушійною силою, хоча більшість інвестицій приходять з інших промислово розвинених регіонів країни.

Основоположні закони в галузі туризму Іспанії: – Закон від 8 липня 1963 року № 48 «Про компетентності в області туризму»; – Декрет від 14 січня 1965 року «Про діяльність приватних туристських підприємств». Ці акти стали вертикаллю системи державного управління в туристичному секторі.

Стаття 148 Конституції Іспанії говорить про те, що туристична матерія є об'єктом передачі в Автономних областях в аспектах управління і розвитку туризму. Там же, в статті 149 зазначається ексклюзивне положення держави,

щодо яких Автономія не може приймати закони, наприклад, щодо еміграції та імміграції, захисту її історичної або мистецької спадщини. Нещодавно керівництво в галузі туризму покладалося на Міністерство економіки та житла, де навіть не було вказано, що воно займається і сферою туризму також. Але 21 грудня 2011 року Королівським Указом № 1823 воно було перетворено в Міністерство промисловості, енергетики і туризму. Цей Королівський Указ, позначив реорганізацію управління туризму державою, в результаті чого даний сектор віднесли до Державного секретаріату з туризму, що функціонує в рамках цих міністерств [65]. Державний секретаріат є об'єднуючим, керівним центром, до складу якого входять: Центральний департамент по туризму, який вирішує адміністративні питання і займається виробленням загальних напрямків державної політики в сфері туризму; Генеральний департамент по конкуренції і розвитку туризму; Інститут туристичних досліджень, відповідальний за дослідження факторів, що впливають на розвиток туризму, а також за розробку всієї статистики в сфері туризму. Готельна мережа «Paradores» – налічує понад 94 готелів, розташованих в будівлях, що представляють історичну цінність; Державна корпорація з інноваційного менеджменту та туризму «SEGITTUR»; Інститут туризму – автономне комерційне підприємство «TURESPANA»[37].

У квітні 1996 року Парламент Іспанії затвердив закон «Про комбіновані подорожі», яким були визначені права і обов'язки, як споживача, так і туристичного агентства. Для активації агентської і операторської діяльності – необхідне отримання ліцензії. Після того, як діяльність підприємства здійснилася, туристичний адміністративний орган, може відкликати ліцензію. Підставою для анулювання ліцензії є: зменшення статутного капіталу нижче мінімального; відсутність підтримки страхового поліса; відсутність поповнення депозиту при виплатах протягом 15 днів; бездіяльність фірми без поважної причини протягом року. Закон визначає об'єкт агентських договорів осіб, які беруть участь у правовідносинах і зміст туристичної інформації, включеної для споживача.

Під комбінованим подорожжю розуміється поїздка, що виключає турпродукт, що містить, щонайменше, два з трьох нижченаведених елементів: транспорт, розміщення на ночівля і будь-які інші туристичні послуги. У законі дано чіткий розподіл відповідальності всередині туристської сфери та роз'яснення різних аспектів турпродукту і комбінованих подорожей, визначена необхідність наявності таких даних у інформаційних каталогах: кінцева мета і тривалість подорожі; засоби транспорту; вид ночівлі; вартість подорожі; додаткові пропозиції; умови і положення на випадок відмови від подорожі. Якщо викладені в каталозі деталі припускають подорожі, що не відповідають реальності, то турист, який учинив поїздку, має право пред'явити позов.

Додавши цей закон, Іспанія привела національне законодавство у відповідність з Декларацією Європейського Союзу 1990 року про туристичні послуги (туристичні продукти).

Конституція Іспанії встановлює обов'язки державних органів щодо забезпечення захисту прав споживачів із застосуванням ефективною рекламації. Для запобігання можливими зловживаннями державні органи розробили збір правил, таких як Закон 1984 року «Про захист прав споживачів і користувачів», Королівський Декрет № 1/від 16 листопада 2007 року затверджений і переглянутий текст «Спільного Закону про захист прав споживачів і користувачів», закон 1995 року «Про комбіновані подорожі» і закон 1998 року «Про загальні умови договору». Незважаючи на наявність таких законів в іспанському законодавстві, їх не вистачає для захисту малих підприємств від умов, що диктуються великими бізнес-групами. Ці закони захищають тільки туристів, користувачів цих послуг [68].

Для вирішення скарг споживачів застосовуються арбітражні розгляди. Рішення Арбітражної комісії не є обов'язковими для сторін конфлікту. Арбітражна система регулюється Королівським Указом від 3 травня 1996 року № 636. Арбітражна Рада складається з голови і секретаря, представників споживача та підприємця. Голова і секретар призначаються адміністрацією, в яку входить ця Рада. У середині кожного Ради є одна або кілька Колегій арбітрів

з трьох суддів [13]. Існує два типи арбітражу: – в основі якого відсутні юристи, спірні питання вирішуються експертами на основі їх знань і переконань; – правовий арбітраж, що складається з членів колегії арбітражного суду, є професійними юристами і вирішальних поставлене запитання на основі нормативно–правової бази. Голова колегії в цьому випадку повинен бути державним чиновником. У статті 19 Конституції Іспанії [19] говориться, що іспанці мають право вільно обирати місце проживання і пересуватися по країні, а також вільно залишати територію країни і повертатися в неї. При цьому необхідно мати при собі ідентифікаційну картку (DNI), а для виїзду з країни потрібно паспорт. Для поїздок в країни Шенгенської угоди паспорт не потрібен. Режим в'їзду і виїзду громадян Європейського Союзу і держав Європейського Економічного простору визначено в Шенгенському Угоді в нормативі № 92 зі змінами в нормативі № 95.

Рада міністрів Іспанії в середині 2013 року також затвердила Королівський Указ, який встановив новий статус інституту туризму Іспанії. У цьому Указі йдеться про механізм пошуку способу об'єднання державного управління із залученням приватної ініціативи в сфері туризму і про орган для забезпечення співпраці компаній в прийнятті рішень в сфері туризму. Консультативна Рада буде впливати на стратегічне планування маркетингових комунікацій для «TURESPANA»[34] і на реорганізацію відомств Іспанії за кордоном. З прийняттям цієї нової організаційної моделі уряд Іспанії виконує одну з важливих заходів комплексного національного туристичного плану 2012 – 2015 роках і ефективно сприяє уніфікації між цілями державного і приватного сектора для більш повного задоволення потреб індустрії туризму, а також пристосовує організаційну структуру, яка відповідає за туризм до нових сценаріїв в області розвитку та координації політики в галузі туризму для зміцнення іміджу Іспанії.

У 52 іспанських провінціях є Управління по туризму, які займаються просуванням туризму на національному рівні. Поряд з цим в 2012–2015 роках в Іспанії діє Програма по збільшенню конкурентоспроможності країни. Хід

виконання цієї програми контролює Інститут туристичного якості (ICTE), Асоціація готелів на узбережжі (ZONTUR) і Іспанська федерація готелів (FEN). Повноваження Міністерства промисловості, енергетики і туризму вельми обмежені, і такі важливі функції, як ліцензування, сертифікація послуг, розробка стратегії розвитку туристичної індустрії, є прерогативою місцевої влади [33].

З метою координації їх діяльності в країні створена Рада з розвитку туризму, до складу якого входять представники державних органів влади всіх рівнів та представники приватного бізнесу. Рішення Ради мають рекомендаційний характер. Іспанський інститут туризму «TURESPANA» займається залученням іноземних туристів, здійснюючи рекламну діяльність і просування іспанських курортів за кордоном. Організація має широку мережу інформаційних офісів в Іспанії та 29 представництв в 21 країнах світу. Інститут повністю фінансується з державного бюджету. Цей орган є ключовим перетворенням цих даних для створення комерційної діяльності, поліпшення існуючих продуктів і їх напрямки до потенційних клієнтів, так як це ідеальне місце для вивчення ринків через свою мережу туристичних бюро, в свою чергу залежних від Посольств і Консульств країни. Сучасний ринок туризму став більш складним, більш проникливим, більш готовим і найбільш поінформованим. Між численними підприємцями існує деяка дезорієнтація, відсутні плани в середньостроковій і довгостроковій перспективі. Не дивно, що підприємці турбуються, росте недовіра. Великі компанії шукають інші місця для своїх інвестицій, і туристичні оператори нав'язують нові, чужі іспанському туризму продукти, як наприклад, «все включено». Проте компаніям необхідно мати прямий доступ до цього сучасного ринку. Це завдання вимагає глибокого і ретельного дослідження нових тенденцій, нових продуктів, конкурентів. Підприємцям необхідна адекватна технологічна платформа, що дозволяє їм вступити на ринок туризму і просувати свої продукти і послуги [64].

Політика в сфері туризму ґрунтується на комплексі заходів, що вживаються державною адміністрацією для досягнення цілей, поставлених

розвитком туризму, відповідно до потреб туристичної індустрії. При цьому головні основи туристської політики наступні: туристичний менеджмент, що охоплює різні аспекти містобудування, обладнання, інфраструктури і багато чого іншого, що впливає на пропозицію; туристичне просування, відноситься до набору дій, реалізованих для просування туристичного призначення, і впливають на людей, що знаходяться в стані вибору. Таким чином, створена структура «TURESPANА» взяла на себе управління просування Іспанії за кордоном. Туристичні санкції складаються з повноважень Адміністрації і покарання туристичного підприємства за невиконання законного нормативу. Ці повноважні санкції прописані в Законі «Про туристичних повноваження і санкційні правила». Рекламації мають важливе значення в системі захисту прав споживача туристичного продукту в разі поганого обслуговування або невиконання зобов'язань з боку постачальника послуг. При цьому введення санкцій передують рекламаціями [69].

Велике значення в розвитку туризму в Іспанії мають великі приватні корпорації та концесії, наприклад «DE TURISTO», яка представляє собою акціонерне товариство за участю державного сектора і має 80-річну історію. Також слід зазначити таку організацію, як Мадридська служба по туризму та організації заходів «MADRID VEB», яка з 1 квітня 2012 р взяла на себе функції популяризації р Мадрида, як в якості розвитку класичного і бізнес туризму, так і в питаннях надання всебічної допомоги гостям столиці. Ця муніципальна організація підпорядковується заступнику мера іспанської столиці [49]. Важливою її завданням є розвиток національного і міжнародного туризму в Мадриді, іншим важливим напрямком її діяльності є аналіз досвіду, отриманого туристами столиці, в процесі відпочинку і підвищення якості послуг, що туристичних послуг. З метою привабливості Іспанія надає інвесторам пільговий податковий режим і ставку амортизаційних відрахувань, зниження податку з обороту. Крім того, владою надаються митні пільги (аж до скасування мит) з ввезення устаткування для готелів і туристських транспортних засобів.

В'їжджає в Іспанію громадянин без візи на підставі двосторонньої угоди може залишатися в країні на максимальний термін 90 календарних днів. Якщо протягом цього часу турист виїхав за територію Іспанії, а потім в'їхав знову, то ці дні перебування в країні підсумовуються і не повинні перевищувати 90 календарних днів. Після цього приїжджий повинен покинути країну або подати заяву на продовження перебування або на отримання тимчасової посвідки на проживання [45]. В Іспанії існує три типи віз: – транзитна віза аеропорту – дозволяє його власнику перетинати міжнародну транзитну зону іспанського аеропорту (або морського порту). Таку візу зобов'язані мати громадяни країн, які включені в списки обов'язкової транзитної візи аеропорту (порту); – короткострокова віза (шенгенська) – забезпечує транзит або перебування на території Іспанії і в інших країнах Шенгенської угоди тривалістю не більше 90 днів протягом 6 місяців з дати першого в'їзду.

Таку візу зобов'язані мати громадяни включених в список країн, що потрапляють під дію візових вимог на перетин зовнішніх кордонів; – національна віза – дозволяє жити в Іспанії, працювати, вчитися або проводити різні дослідження. Всі іноземці, які бажають приїхати в Іспанію з перерахованими цілями, повинні мати національну візу, за винятком громадян Європейського Союзу, Норвегії, Ліхтенштейну, Ісландії і Швейцарії. Санітарні вимоги при в'їзді в Іспанію визначаються Міністерством внутрішніх справ спільно з Міністерствами охорони здоров'я, праці та імміграції [39]. Громадяни, які в'їхали на іспанську територію, повинні пред'явити в прикордонних пунктах санітарні свідоцтва, видані в країні походження медичними установами, призначеними іспанської дипломатичною місією або консульською установою, або пройти після прибуття на кордоні медичний огляд компетентними іспанськими службами охорони здоров'я, щоб довести, що вони не страждають будь-якої з хвороб, які серйозно можуть вплинути на здоров'я населення. Така процедура встановлена відповідно до положень міжнародних медико-санітарних правил 2005 року, а також міжнародних зобов'язань, підписаних Іспанією [26].

Нормативно–правового регулювання діяльності готелів і підприємств громадського харчування в Іспанії також приділяється значна увага. З моменту опублікування першого закону від 8 квітня 1939 р готельне законодавство вдосконалюється, намагаючись відповідати сучасним вимогам в цій галузі. У Королівському Указі від 15 червня 1983 р № 1634 містяться критерії класифікації готелів і забезпечується основа для автономних областей встановлювати власні правила, а також дається поділ готелів на кілька категорій. Так, до готелів відносять: готелі 1, 2, 3, 4 і 5 зірок; готелі – апартamenti (засоби розміщення з інсталяцією обладнання, для збереження, приготування і споживання їжі), діляться на 1 – 5 зірки, і пансіони 1 і 2 категорії. У готельному бізнесі існують спеціальні правила – наприклад, Наказ від 25 березня 1979 «Про пожежну безпеку». Є й інші нормативні акти, що регулюють діяльність готелів. Так, будівлі, призначені для готелів, повинні відповідати певним техніко–архітектурними характеристиками, про що свідчить Королівський Указ 1982 «Про умови відкриття та функціонування готельного закладу» [52]. В Іспанії існують такі види закладів, що входять в готельну систему: притулки, туристичні табори, туристичні апартamenti, будинки відпочинку, бунгало і аналогічні закладу. Туристичні апартamenti включають в себе квартири, вілли, таунхауси і ін.

Всі вони пропонуються підприємцями, що здають їх в оренду регулярно, обладнані необхідними меблями і побутовою технікою. Поточне регулювання діяльності цих закладів здійснюється Постановою Уряду від 17 січня 1967 року і, з деякими змінами, в Королівському Указі від 15 жовтня 1982 року «Про розпорядження квартирами і відпускних жител». На більшій території Іспанії діє державний закон, на основі якого існують в основному два типи апартamentів: квартири в блоці, пропоновані в рамках одного бізнес–підрозділу експлуатації, і набір апартamentів, що передбачає наявність сукупності апартamentів, розташованих в одному або декількох будівлях, пропонованих в як житло, завжди в рамках експлуатації одним бізнес–підрозділом. Кемпінги поділяються на приватні–громадські та приватні–приватні, а також на

державні–вільні. Ця класифікація була затверджена Наказом Міністерства від 28 червня 1966 У Постанові Уряду 1966 р туристичні табори класифікуються залежно від зручностей і послуг на три категорії. У приватних кемпінгів своя класифікація, при цьому на знаку написано «приватний». У кемпінгах розміщуються тільки будівлі, призначені для задоволення колективних потреб (магазини, душові, туалети і т.д.). Максимальні ціни в громадських кемпінгах встановлюються компетентними державними органами і залежать від пропонованих туристичних послуг – таких, як гаряча вода, місце для паркування для машини, електрику та ін. Діяльність будинків відпочинку регулюється Міністерським наказом від 28 жовтня 1968 року, вони вважаються проміжним видом засобів розміщення між готелем, кемпінгом і квартирою, в них гостям надаються мебльовані кімнати, можливість займатися спортом, відвідувати колективні розваги та інші задоволення але організовані заходи [56].

Отже, починаючи с 1950 років іспанське законодавство робить великий внесок в законодавчу базу щодо туризму. Ми можемо це спостерігати в «Законі про комбіновані подорожі» для поліпшення взаємозв'язку між туристом та туроператором. Додавши цей закон Іспанія вийшла на один рівень з іншими деклараціями ЄС щодо туристичних продуктів. Також для врегулювання готельної бази були створені: Інститут туристичного якості (ICTE), Асоціація готелів на узбережжі (ZONTUR) і іспанська федерація готелів (FEN) які контролюють «Програму по збільшенню конкурентоспроможності країни». Протягом багатьох десятиліть воно постійно оновлюється і вдосконалюється відповідно до економічних, юридичних і політичних вимог. В результаті чого Іспанія твердо займає одне з провідних місць в світі по привабливості і доступності туристичного бізнесу, і потік туристів постійно збільшується, що сприяє економічному розвитку країни.

3.2 Програма модернізації готелів

З метою модернізації і поліпшенні умов в прибережних туристичних районах Іспанії необхідний один цілісний імпульсивний план переорієнтації в старих туристичних напрямках, який погодяться провести районні адміністрації узбережжя країни. Цим районам свого часу колишніми фундаторам туризму характерна висока ступінь урбанізації. У них через багато років, спостерігається значний дефіцит в інфраструктурі і в належній якості міського простору. Ці туристичні анклавів піддаються очевидному ризику втрати конкурентоспроможності, яка в деяких випадках може помістити їх в найнижчу нішу ринку або залишити поза ним. Адміністраціям слід сформулювати і представити бюджетні програми по ліквідації будівель, що викликають негативні наслідки в символічних місцях і благоустрою відкритих просторів, створених для громадськості [64]. У цих місцях в зв'язку з жорсткістю вимог поточного попиту попередні пропозиції житла не актуальні. Маленькі кімнати номерів, дефіцит загальних просторів і пропозиції ряду послуг, необхідних у сучасній готельній індустрії, – це проблеми, з якими зустрічаються підприємства під час експлуатації своїх об'єктів. У цій групі розміщення існує частина, яку можливо відновити за допомогою відповідної перекваліфікації та модернізації, що дозволить вести більш конкурентоспроможне управління. Для такого роду закладів адміністрації повинні сформулювати систему стимулів для модернізації і підвищення зручностей, особливо в районах з планами реконструкції. Підприємства, які існують всередині туристичного ринку і чії послуги не підлягають ймовірному поліпшенню з новою прибутковістю, адміністрації, вивчаючи кожен окремий випадок індивідуально і завжди в межах діапазонів міського законодавства, повинні сприяти зміні цільового використання готельної будівлі для припинення його роботи на обмеженому ринку [66]. Так, на Балеарському архіпелазі діє «Програма модернізації готелів», згідно з якою у міру появи нових готелів старі закриваються, а на їх місці влаштовуються парки або зелені зони. Одночасно ведеться реконструкція

готелів. Розпізнавальним знаком того, що готель модернізований, є блакитна дошка поруч зі знаком його категорії.

У питанні житлового контролю туризму можна відзначити деякі важливі моменти. Податкове шахрайство в оренді житла в Іспанії (більшість з якого апартаменти на узбережжі) досягає багато мільйонних сум. Велика частина орендної туристичної нерухомості не обкладалася до останнього часу податками і це призводило до недобросовісної конкуренції з підприємствами, що займаються розміщенням туристів, які регулюються і контролюються державними органами. Якщо закінчити з цим ухиленням, то цього доходу вистачить для фінансування решти дій, необхідних для підвищення конкурентоспроможності індустрії туризму. Так, намагаючись допомогти готельному сектору в боротьбі з кризою, уряд проголосував за вдосконалення закону «Про міську ренту», передає регулювання питань оренди житла регіональній владі. Після публікації офіційного бюлетеня закон «Про заходи регулювання ринку оренди житла» вступив в силу в червні 2013 року [68]. Одна з поправок в закон обмежує оренду будинків і квартир, призначених для відпочинку фізичних осіб, прирівнюючи таку діяльність до туристичної майже у всіх автономних спільнотах країни. Практика самостійного пошуку знімною нерухомості через Інтернет підриває туристичну галузь і створює несправедливу конкуренцію. Згідно з дослідженням сьогодні в Іспанії налічується близько 1,5 мільйонів туристичних будинків, які в даний час не підлягають регулюванню законодавчо, в тому числі малі готелі, кемпінги, квартири і котеджі. Певна частина домовласників займається незаконною здачею свого житла в оренду туристам, але вони все одно будуть продовжувати цю практику незалежно від прийнятого закону. Від нього можуть постраждати до 20000 сумлінних домовласників, які платять податки і роблять все за правилами

Це може привести до збільшення «тіньового» сектора оренди нерухомості. Сьогодні в Іспанії середня заповнюваність в офіційних готелях і апартаментах становить близько половини фонду. Використання приватного житла для туристичних цілей не заборонено, але не включає цей тип

розміщення в якості стандарту, що дозволяє прописувати конкретні заходи регулювання цієї галузі окремо для кожної провінції. Відповідно, доходи, одержувані в якості податкових платежів і зборів, будуть надходити до муніципальних бюджетів [76]. Тривалість і терміни здачі своїх домоволодінь туристами регулюються муніципалітетами громад міст, тобто передбачається сезонність. Очевидно, що туристичне житло особливо, яке є приватною власністю і використовується як друге, не основне житло, є стабілізуючим фактором і життєво важливо для будь-якого напрямку туристичної економіки. Так само з урахуванням сезонних коливань попиту рушійним фактором стають такі сектори, як банківський, продукти харчування, місця харчування та дозвілля. Є безліч факторів, що свідчать, що темпи зростання цього сектора були занадто швидкими в Іспанії. Отже, необхідно скоординувати ефективну і гнучку систему управління і контролю міської управлінської дисципліни. Небезпека розміщення надлишкової пропозиції на ринку, що впливає негативно на прибутковість від туристичної активності, відбувається прямо від надмірного розширення житлового сектора на іспанському узбережжі. Для запобігання негативних наслідків, необхідно компетентним державним органам сформулювати відповідні просторові плани на майбутнє з можливістю прискорених темпів будівництва або з надмірним розширенням нерухомості в прибережних територіях. Хоча криза 2008 року, в першу чергу вдарила і зруйнував будівельний сектор іспанської економіки, зупинив забудову берегової лінії, а й те, що вже було зведено роками раніше, несе згубний вплив на урбанізацію [46]. До теперішнього часу найбільша небезпека для стійкості в туристичному секторі полягала у високому ритмі і надмірному зростанні будівництва.

Таким чином, ми бачимо, що туристична галузь Іспанії, почала розвиватися у другій половині ХХ ст. тому туристична база деяких регіонів дещо застаріла. З цією метою, була створена програма «Модернізації готелів», а також затверджені проекти по ліквідації не ефективних будівель. Також, у питаннях житлового контролю є неврегульовані питання. Вони були

зазначені в законах «Про міську ренту» та «Про заходи регулювання ринку оренди житла». Але наданий час близько 1,5 млн туристичних зон відпочинку (малі готелі, кемпінги, приватні квартири та котеджі), які не піддаються врегулюванню, це створює несправедливу конкуренцію туристичній галузі країни. Отже, адміністраціям регіону потрібен загальний план, який буде затверджений на законодавчому рівні, та буде піддаватися більш суровішим правилам.

3.3. Розвиток туризму в Іспанії в межах програми Gorizonte – 2020

30 листопада 2011 колегія Європейської комісії схвалила пакет рішень по реалізації нової рамкової програми наукових досліджень та інновацій «Горизонт 2020». Програма покликана стимулювати трансформацію наукових досягнень в інноваційні продуктів і послуг. Зроблено спробу істотно знизити рівень адміністративних бар'єрів завдяки спрощенню правил і процедур для залучення кращих вчених і широкого спектру інноваційно-активних підприємств.

З метою зберегти статус одного з провідних туристичних напрямків світу, Іспанією в рамках угоди «Горизонт 2020» у 2007 році розроблено план розвитку туризму в країні до 2020 року, який отримав назву Туристичний план «Gorizonte 2020». У плані передбачається розвиток бізнес-моделей, що сприяють піддержанню конкурентоспроможності Іспанії на світовому ринку туристичного бізнесу [41].

Зокрема, планується регулювання туризму шляхом розширення періоду високого сезону і розвитку турів в маловідомі до цього часу райони, також передбачається розвиток туризму, в тому числі, із залученням іноземної робочої сили, впровадження інноваційних технологій в приносить близько 10% від всього доходу. План передбачає три етапи. На першому етапі найбільша увага приділяється аналізу поточного стану туристичної індустрії країни, а також прогнозування перспектив розвитку. Другий етап розроблений

експертами і присвячений конкретних планів розвитку. Іспанська план «Gorizonte 2020» представлений у вигляді плану з набором дій на основі принципу спільного керівництва туристичних адміністрацій та підприємців, заснованих на прихильності принципам збереження довкілля, просування нових технологій і ставлення до людей як до головного активу сектора Іспанського туризму.

В Іспанії так само прийнятий «Національний всеосяжний туристичний план 2012–2015» (Plan Nacional e Integral de Turismo–PNIT) [36]. План враховує попередню роботу, виконану в попередніх планах, таких як Gorizonte 2020 року, План маркетингової стратегії (Plan Estrategico de Marketing), Комплексний план якості туризму Іспанії (Plan de Calidad del Turismo Espanol) [35], План узбережжя XXI століття (Plan Litoral XXI). Але більша його частина присвячена заходам і діям для вирішення сучасних вимог ринку з метою диверсифікації туристичних продуктів на основі наявного досвіду і якості надання послуг [41].

Отже, з метою закріплення Іспанії на лідируючих позиціях в туристичній сфері була впроваджена програма «Gorizonte 2020». План передбачає вдале прогнозування, для збільшення прибутків з туристичної галузі в державну скарбницю.

Таким чином, в епоху, коли відбуваються зміни в світі туризму і відкриваються величезні можливості, компанії можуть зіткнутися з серйозними труднощами. Держава повинна забезпечити і навіть керувати необхідними діями для вирішення науково–технічних завдань, які ставить перед собою сьогоденний туризм. Держава і бізнес разом повинні сприяти поліпшенню навколишнього середовища, збереженню природного ландшафту і відновленню культурноісторичної спадщини на підтримку сталого туризму. Поява на ринку нової пропозиції відноситься до приватного сектору. Проте відповідальність за інфраструктуру, території, пляжі, культурні пам'ятники і так далі – це багато в чому прерогатива держави. Різноманітність продукту і його багатство прямо сприяє поліпшенню тимчасового і географічного розподілу його споживання по туристичним потоком і служить спільним інтересам держави і бізнесу. Тому

доцільно державне створення належних умов для розробки, виробництва і маркетингу інноваційних продуктів з метою забезпечення більш ефективного використання наявних ресурсів. Місцеві адміністрації повинні спільно розглядати розробки скоординованого державного плану відновлення, реабілітації та модернізації історико–культурної спадщини, природного середовища і ландшафту з відповідними бюджетними асигнуваннями.

РОЗДІЛ 4.

ТУРИЗМ У СИСТЕМІ ПРІОРИТЕТІВ РЕГІОНАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

4.1 Загальний аналіз по регіонам

Іспанія має складний адміністративний поділ, в складі королівства 50 провінцій, що входять в 17 областей. Також до регіонів Іспанії включають і 2 автономних міста в Африці – це Сеута і Мелілья. Каталонія є найбільш відвідуваною туристами областю. На її частку припадає 25,9% туристів. На другому місці йдуть Канарські острови (17,7%), потім Балеарські острови (17,5%), Андалусія (13,1%), Валенсія (9,6%) і Мадрид (7%). На решту території Іспанії припадає менше 3% іноземних туристів [54].

Автономне співтовариство Каталонія (північний схід Іспанії) – один з найбільш розвинених районів країни. Це індустріально-аграрна область, на чю частку припадає близько 25% всієї машинобудівної та металообробної промисловості в Іспанії, близько 50% продукції хімічної промисловості та приблизно 70% продукції, виробленої в сфері текстильної промисловості країни. Крім того, в Каталонії розвинене сільське господарство. Зокрема, регіон славиться своїми безкрайними оливковими плантаціями, виноробними зонами і чудовими плодами місцевого садівництва [54]. Значну вагу в економіці Каталонії займає Барселона, яка є столицею даної області і найбільшим туристичним центром Іспанії в цілому. Кожен рік Каталонію відвідують близько 15 млн туристів.

Так, Барселону в 2018 році відвідали 9 мільйонів туристів. Столиця Каталонії піднялася в цьому році на одну сходинку і зайняла 17 місце. В Пальма-де-Майорка відпочили за рік 8,9 мільйона іноземних туристів, що дозволило місту зайняти 19 позицію. Очолює рейтинг Бангкок з 22 мільйонами туристів. Далі йдуть Париж і Лондон (приблизно по 19 мільйонів). Що стосується Іспанії, то Мадрид зайняв 32 місце (5,9 млн туристів), Санта-Крус-де-ла-Пальма – 43-є (4,8 млн), а Малага – 64-є (3,5 млн) [55].

У рейтинг 20 найбільш відвідуваних туристами міст світу увійшли два представники Іспанії – Барселона і Пальма-де-Майорка за рейтингом «Global Destination Cities Index 2018», який склала компанія Mastercard. Індекс Mastercard, який в 2018 році розширився на 162 глобальні міста, – це не просто рейтинг найкращих напрямків подорожей, бо не всі міста створюються рівними, коли мова йде про суму, яку відвідувачі витрачають в місцевій економіці [44]. Дубай продовжує залишатися головним містом призначення за показниками витрат на ночівлю, коли відвідувачі в середньому витрачають в середньому 537 доларів на день. Він увійшов до Топ-10 з новачками рейтингу – Мекка (Саудівська Аравія), та дебютантам Пальма де Майорка (Іспанія) та Пхукет (Таїланд) [див. Додаток II].

Андалусія (південь Іспанії) – історичний район. Цей індустріально-аграрний район відомий вирощуванням субтропічних і зернових культур сільського господарства. Так, наприклад, Комарк займає 2-е місце в Іспанії зі збору пшениці і 1-е зі збору різних бобових культур. Крім того, половина всіх олійних культур також вирощуються в даному регіоні. Крім цього, область славиться вирощуванням бавовнику, цитрусових, обробітком цукрового очерету, рису і тютюну[63].

Провідний напрямок всієї промисловості даного регіону – гірничорудна промисловість. Тут видобувають 1/6 частина залізної руди в країні, розробляють найбільші поклади пиритов, добувають також (2/3 від загального видобутку в Іспанії) марганцеву руду. в Андалусії заготовляють коркову кору (3/4 продукції даного виробництва Іспанії). Добре розвинена легка і харчова промисловість. З металообробної промисловості в Андалусії розвинене сільськогосподарське машинобудування і суднобудування. В основному промисловість цього регіону зосереджена в Кордові, Севільї і Кадисе[69].

Крім районів, розташованих на материковій частині Іспанії, великі економіко-географічні райони розташовані на *Канарських і Балеарських островах*. Переважно ці райони є центрами міжнародного туризму Іспанії. Але, крім туризму, тут добре розвинене сільське господарство (субтропічна),

основний специфікацією якого є виноградарство, вирощування апельсинів, мигдалю, олив. З великих промислових підприємств, мабуть, варто відзначити нафтопереробний завод, розташований в Санта-Крус-де-Тенеріфе[69].

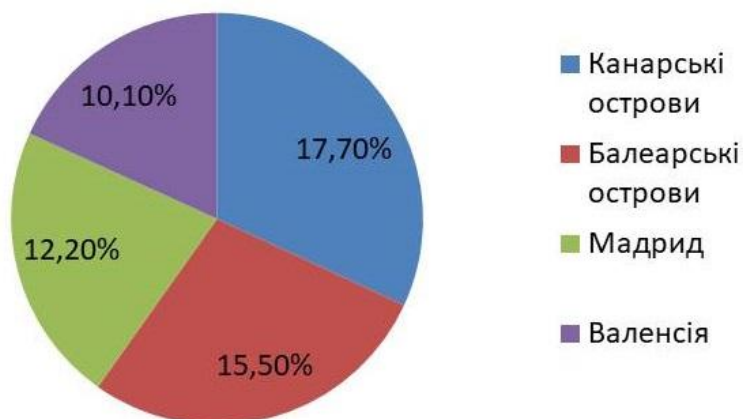
Автономна область Кастилія і Леон розташована на північному заході Іспанії. До складу входить 9 провінцій (Авіла, Бургос, Леон, Паленсія, Саламанка, Сеговія, Сорія, Вальядолід, Самора). Адміністративний центр – Вальядолід. Головні пам'ятки цього регіону занесені в список всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. А саме: кафедральний собор Бургос; історичний центр і міська стіна Авіли; історичний центр і акведук в Сеговії; історичний центр в Соломанке; римські золоті копальні Лас-Медулас в Леоне; і печери в горах Сьєрраде-Атапуерка. І звичайно через Кастилії - Леон проходить Шлях Святого Якова, який проходять усі паломники. У цьому автономному співтоваристві знаходиться більше десятка сучасних лижних курортів. Також цей регіон вважається виноробним, адже саме тут зародилося іспанське виноробство [65].

Автономне співтовариство і провінція Наварра розташовується на півночі Іспанії і межує з Францією. Адміністративний центр - Памплона. Наварра залучає велику кількість віруючих, так як через територію північної Наварри пролягає паломницький Шлях Святого Якова. У Памплоні знаходиться історичний центр Каско-Антико. Тут всі умови для гірських сходжень, пішого туризму, гольфу, полювання і риболовлі. Регіон відомий як своїми визначними пам'ятками і пейзажами, так і цілющими джерелами, наприклад термальним курортом Баньос-де Фітеро.

Каталонія в жовтні 2019 року стала лідером серед регіонів за обсягом грошових коштів, залишених зарубіжними туристами – 22,4% від усіх туристичних витрат в країні (1,876 млрд. євро). На Канарські острови довелося 17,1% (1,428 млрд.), Балеарські острови – 15,5% (1,300 млрд.), Андалусію – 15,3% (1,281 млрд.), Мадрид – 12,2% (1,018 млрд.) і Валенсію – 10,1% (843 млн.). На частку інших регіонів сумарно припало 7,4% витрат іноземних туристів (621 млн.).

Автором демонструється кругова діаграма, для візуального сприйняття туристичних витрат:

Рейтинг туристичних витрат 2019 р.

Більшість автономій продемонстрували в жовтні позитивну динаміку туристичних витрат, в тому числі Каталонія (+ 9,7%), Валенсія (+ 7,4%), Андалусії (+ 6,0%) і Мадрид (+ 3,0%). Навпаки, спад зафіксовано на Канарських островах (-6,1%) і Балеарські острови (-3,3%) .

Для найбільш точної оцінки, автором була створена діаграма за даними джерел.

Найбільше середній іноземний мандрівник витратив за час відпочинку в Мадриді – 1.356 євро, тоді як в середньому по країні ця цифра становить 1.097 євро [65].

В іншій категорії – середня тривалість днів відпочинку – лідирує Валенсія (8,8 днів) при середньому показнику по країні – 6,8 днів [12].

Якщо розглядати показники витрат з початку 2019 року, то лідером також є Каталонія, де закордонні відпочиваючі залишили 19,282 млрд. євро або 23,5% від усіх витрат по країні. Далі йдуть Балеарські острови – 14,546 млрд. (17,7%), Канарські острови – 13,892 млрд. (16,9%), Андалусія – 11,181 млрд. (13,6%), Мадрид – 8,802 млрд. (10,7%) і Валенсія – 8,616 млрд. (10,5%).

Найбільш істотне зростання витрат іноземними гостями протягом перших десяти місяців серед іспанських регіонів показав Мадрид, де було залишено грошей на 12,3% більше, ніж протягом того ж періоду 2018 року. Далі йдуть Валенсія і Каталонія з показниками зростання 7,6% і 4,8%, відповідно [12].

Ми бачимо, що туризм відіграє велику роль в економіці не тільки для цілої країни, але і для окремих її регіонів. Іспанія має різноманітний клімат по всій країні. В основному туризм розвинений в середземноморської та південній зоні, а в північній частині країни туризм розвинений відповідно не настільки добре.

Місцева влада робить все можливе для розвитку і залучення все більшої потоку туристів в північну частину країни. Наприклад, там створюються гірськолижні курорти, які можна порівняти з популярними курортами інших північних країн.

Також в Іспанії з кожним роком все більше користується попитом сільський туризм. У 2016 році збільшилася кількість сільських готелів на 0.2%, а найголовнішими регіонами, де розвинений цей вид туризму, є Балеарські острови, Астурія, Кастилія-і-Леон, Арагон, Андалусія і Каталонія. Деякі регіони розвивають свої особливі види туризму. Наприклад, Каталонія зі своїм винним маршрутом. Він відкрився зовсім недавно. Це перший прямолінійний винний маршрут в Іспанії, який пролягає через виноробні і місця, цікаві для

туристів. Існують плани щодо розвитку конкретних видів туризму. Наприклад, в 2013 році був прийнятий план під назвою «План зовнішнього сприяння туризму в сільській місцевості», розширений і поліпшений в 2014 році [32], і якій був направлений на рішення і виявлення недоліків, а також на можливе збільшення активності в цій сфері, що має великий потенціал в Іспанії.

Отже, ми можемо спостерігати, що кожна автономна область Іспанії має своє культурне різноманіття. Автономна область Каталонія розташоване на північному сході Іспанії між середземноморським узбережжям і Піренеями. До складу входить 4 провінції (Барселона, Таррагона, Льєйда, Жирона). Адміністративний центр – Барселона, що є головним історичним центром Каталонії та лідером в Іспанії по показникам відвідуваності туристами. Там існує величезна кількість архітектурних пам'яток різних епох і стилів. Балеарські острови є автономним співтовариством і провінцією Іспанії. Адміністративний центр – Пальма або Пальма-де-Майорка. Найголовнішим багатством для Балеарських островів є пляжний туризм. Ці курортні острови мають чудові пляжі, розвинені і численні місця розваг. Валенсія знаменита своїми пляжними зонами – це Коста-Бланка і Коста-де-Валенсія. Роботи відомих живописців як Ель Греко, Дієго Веласкеса і Франсиско Гойї зібрані в найкращому в країні Валенсійському музеї образотворчих мистецтв. Валенсія відома як один із центрів нічного життя Іспанії. Тут знаходиться сотні ресторанів і розважальних центрів. У Валенсії і Аліканте знаходяться університети, в які приїжджають студенти з обміну з різних країн, що приваблює мільйони туристів та спонукає їх залишати мільярди євро, що йдуть на розвиток туристичної галузі.

4.2. Барселона як найпопулярніший туристичний напрямок в Іспанії

У 2013 році столиця Каталонії – Барселона була найбільш відвідуваним містом Іспанії і стояла на п'ятому місці за відвідуваністю серед усіх міст Європи, відразу за Лондоном, Парижем, Римом і Прагою. Це свідчить про

дисбаланс територіального розподілу туризму в цій країні. Через це Барселона страждає від надлишку туристів. Була зроблена спроба обмежити потік туристів в цьому місті. Влада столиці Каталонії висунули проект, за яким місто розділяється на чотири зони. Перша зона – історичний центр міста. Тут необхідно зменшити кількість готелів. Друга зона – райони навколо центру. На цій території число готелів залишиться на колишньому рівні. Дві інші зони знаходяться на околицях міста і там буде дозволено будівництво готелів. Результати такої політики будуть видні в майбутньому, так як проект був прийнятий в 2017 році. Тим не менш, не слід очікувати різкого скорочення числа туристів, тому що Барселона вже зарекомендувала себе як відмінне місце для відвідування туристами, до того ж саме число готелів не сильно скоротиться, а лише перенесеться на околиці міста [2].

Не дивно, що саме Каталонія відрізняється одним з найвищих індексів соціально-економічного розвитку в Іспанії. З точки зору економіки Каталонія відноситься до найбільш розвинених районів Іспанії. Її називають «іспанської Швейцарією». Вона дає 20% валового продукту всієї країни. Головна галузь господарства району, практично не має корисних копалин, вже не сільське господарство, в ньому зайнято лише 2% населення, а промисловість – 25% працездатного населення, і сфера послуг – 64% населення [66]

Найпопулярнішими курортами в Іспанії за запитами в системі Tourindex в 2013 році стали: Тенеріфе, Коста-Брава, Коста-Дорада, Майорка [74].

На розвиток туристкою галузі безпосередньо впливає транспортна доступність регіону і розвиненість його інфраструктури. Підвищуючи привабливість Іспанії за рахунок її транспортної доступності, регіон привертає велику кількість іноземних туристів, а, отже, і грошових коштів в регіон. Інфраструктура Іспанії розвинена на високому рівні. До послуг туристів надаються: ресторани і бари, майданчики для гольфу, гірськолижні станції, спортивні порти, призначені для занять вітрильним спортом.

Порт Барселони – один з найбільших в Південній Європі, через нього проходять маршрути численних середземноморських круїзних лайнерів. У 2014

році в іспанські порти прибуло вже 7,6 мільйона пасажирів і 3702 круїзні лайнери[71].

Аеропорт Барселони має розвиненою інфраструктурою для перевезення вантажів, в 2009 році він був визнаний кращим вантажним аеропортом Європи.

Також, як повідомляють новини Каталонії, компанія Megabus, відомий автобусний лоукостер, анонсувала запуск нових маршрутів, що з'єднують Барселону з містами Франції і Німеччини [10].

У Барселоні, де практика здачі жителями квартир в оренду туристам придбала найбільший масштаб, влада вже виявила і припинила бізнес власників понад тисячу апартаментів, незаконно (без ліцензії) здаються за допомогою онлайн-платформ в оренду туристам.

Починаючи з 2012 року уряд Каталонії отримав у вигляді штрафів від власників, які порушують правила здачі квартир, і онлайн-агрегаторів більше 4 млн євро[65].

На самих власників і платформи-агрегатори Airbnb і Homeaway, які розміщували ці квартири на своїх сайтах, були накладені великі штрафи, в сумі досягли 600 тис. Євро. Всього ж з 2012 року уряд Каталонії отримало у вигляді штрафів від власників, які порушують правила здачі квартир, і онлайн-агрегаторів більше 4 млн євро [34].

Таким чином, загальний рівень економічного розвитку Каталонії є найпотужнішим чинником розвитку індустрії туризму Іспанії. Це пояснюється певною політикою уряду країни, спрямованої на зведення індустрії туризму в основну галузь економіки, що дає гігантські доходи в бюджет держави.

4.3. Балеарські острова як найбільший туристичний центр Середземномор'я

Інтенсивний розвиток туризму, що почався в 1950-х, перетворив вигляд здешніх міст і сіл, спочатку в курорти для робітників і службовців з материкової Іспанії, а потім в світові турцентри. Розвиток туристичної галузі

було багато в чому пов'язане зі зростанням популярності пакетних турів. Балеарські острови вийшли на туристичні ринки Німеччини, Сполученого Королівства, Ірландії та інших європейських країн. Цей процес викликав корінні зміни в соціальному і культурному житті місцевого населення. У 1958 році знову відкрився аеропорт Ібіци, що припинив роботу в 1951-му. Обсяги в'їзного турпотoku стрімко росли. У 1960-му Майорка прийняла 500 000 відвідувачів; в 1997-му цей показник наблизився до позначки 6 740 000. У 1983 році Балеарські острови отримали статус автономної області[65].

У 1991 році на південь від Костича (Майорка) відкрилася обсерваторія. У квітні 2007-го в Пальме була здана в експлуатацію перша лінія метрополітену. Вона поєднала центр міста з Університетом Балеарських островів. Вузькоколійна залізниця пов'язує Пальму з містами Сольєр, Інка, Ла-Пуєбла і Манакор. На інших островах архіпелагу залізничного сполучення не існує.

В даний час туристична галузь забезпечує робочими місцями більше половини населення Майорки, на її частку припадає приблизно 85% ВВП Балеарських островів, в тому числі 80% ВВП Майорки. Балеарські острови увійшли в число найбільших тур-центрів Середземномор'я. Найважливішу роль у розвитку індустрії відіграє міжнародний туризм. У період з 1991-го по 2003 рік частка зарубіжних туристів щороку збільшувалася на 4,5%. У 2003 році вони формували близько 85% в'їзного тур потоку [68]. Туризм став новим двигуном економічного розвитку регіону. Сьогодні ВВП в перерахунку на душу населення тут значно перевищує середній показник для Іспанії. Сезонність і раніше входить в число факторів, що стримують розвиток галузі: понад 80% прибуттів доводиться на період з травня по вересень. Більш 79% від загального числа туристів складають відпускники і відпочиваючі, яких залучають погодні умови, пляжі, а також хороше співвідношення ціни і якості послуг. Значна частина туристів згодом повертається на курорти архіпелагу: 75% від загального числа прибуттів становлять повторні поїздки (2003). Серед покупців пакетних турів переважають представники нижнього сегмента

середнього класу: витрати кожного з них в середньому становлять трохи більше 80 євро в день (2003) [79].

Найважливішими ринками є Німеччина і Великобританія – вони формують приблизно 76% зарубіжного в'їзного турпотoku. До числа великих постачальників туристів також відносяться (в порядку спадання) Італія, Франція, Ірландія, Швеція, Голландія, Бельгія, Швейцарія, Норвегія, Данія, Австрія, Люксембург, Фінляндія та Португалія [65]. У 2005 році обсяг в'їзного турпотoku перевищив 11 600 000 прибуттів (що становить приблизно 14 туристів на кожного з місцевих жителів), з них понад 8 800 000 припало на частку Майорки, близько 1 100 000 – на частку Менорки, близько 1 800 000 - на частку Ібіци і Форментера[64].

В наші дні жителі північних регіонів Африки знову прибувають на Майорку в великих кількостях. Тепер їх приваблює великомасштабний містобудівний проект Pla Mirall. Трудова міграція є основним фактором сталого зростання чисельності населення. За цим показником Балеарські острови випереджають більшість інших регіонів Іспанії. У 2008 році він перевищив 4%.

Більшість мандрівників набувають пакетні тури з розміщенням в трьох- і чотиризіркових готелях. Багато знімають апартаменти і котеджі. Серед нових проектів на Майорці переважають невеликі готельні комплекси малої поверховості. На Майорці і Ібіці зростає число п'ятизіркових готелів. Розвивається агротуризм. На Майорці, Менорка і Ібіці обладнані кілька майданчиків для кемпінгу. Найпопулярніші курорти Майорки: Алькудія, Пальма-Нова, Магалуф, Са Кома, Санта-Понса. Середня тривалість перебування на Балеарських островах: 8,4 ночі. Найбільш численна вікова група: від 30 до 45 років (43,3%). 95% туристів прибуває на Балеарські острови авіарейсами[66].

Балеарські острови прийняли в 2016 році 12,9 млн. іноземних туристів, що на 12 відсотків більше в порівнянні з попереднім роком, відповідно до інформації наданої міністром промисловості, енергетики і туризму Іспанії,

Альваро Надаля, на прес-конференції з підбиття підсумків туристичного сектора в минулому році [6].

В 2018 році Пальма-де-Майорка, увійшла в рейтинг найвідвідуємих міст світу, який склала компанія Mastercard [2].

Таким чином, на Майорці та Ібіці є дуже вигідним вкладати кошти в нерухомість, як ми вже зазначали майданчики для кемпінгу, малі готелі та приватні котеджі роблять пряму конкуренцію спеціалізованим туристичним зонам, через що держава втрачає прибутки. Зовсім недавно заборонила здачу в оренду квартир в багатоквартирних будинках столиця острова Майорка - Пальма-де-Майорка. Там кількість ухиляються від сплати податків орендодавців, які використовують онлайн-платформи типу Airbnb, просто зашкалювало, досягнувши 20 тис.

4.4. Андалусія та регіональна програма «Великих міст»

Андалусія є однією з 17 автономних областей Іспанії. Вона ділиться на 8 провінцій. Причому, назва кожної провінції збігається з назвою її столичного міста: Севілья, Малага, Альмерія, Кордова, Гранада, Уельва, Кадіс і Хаен. Будучи найбільш розвиненим регіоном Іспанії, сьогодні, Андалусія – і зокрема її провінції Гранада, Малага і Севілья користуються великою популярністю серед туристів з усього світу. І це не дивно, враховуючи туристичні ресурси Андалусії. Також важливим фактором є те, що Андалусія – це батьківщина фламенко і кориди. З огляду на кількість різних фестивалів і свят, що проводяться в регіоні, можна сказати, що даний фактор допоможе залучити додатковий потік туристів[66].

Гранада, Хаен, Херес-де-ла-Фронтера, Марбелья, Малага і Севілья отримують близько 73 мільйонів EUR в рамках проекту «Туристичного Розвитку Великих Міст». З них 47,7 мільйонів євро будуть внесені Радою по Туризму, Торгівлі і Спорту.

Програма «Великих Міст» розроблена для муніципалітетів з населенням понад 100 тисяч жителів, і «робить ставку» на розширення і розвиток туристичного сектора, створення нових турпродуктів, заснованих на специфіці кожного з районів. Про це заявляв міський голова Уельви Габріель Крус разом з міністром туризму та спорту Франсіско Хав'єром Феррандесом Ернандесом у заході що відбувся в Каса-Колоні, в якому взяли участь перший заступник міського голови з питань культури, туризму та промоції закордонної консисторії Уельви Олена Тобар; президент провінційної ради Ігнасіо Карабалло та представники сектору туризму та бізнесу міста [27].

Плани туризму «Великих міст» складають сукупність динамічних заходів щодо інвестування, спрямованого на впровадження стратегічної системи планування туризму для міста, що підлягає цим заходам, при розробці специфікацій та керівних принципів Генерального плану туризму. Ця модель планування туризму, заснована на місцевій угоді, орієнтована на туристичну пропозицію міста та спрямована на досягнення наступних цілей, визначених у статті 15.2 Закону про Андалузький туризм: цінність та використання туристичних ресурсів, адаптація міського середовища до туристичного використання, що сприяє універсальній доступності, підвищенню якості туристичних послуг міста [38]. Розробляючи цю статтю, цей Указ визначає вимоги, яким повинні відповідати муніципалітети, які можуть бути предметом Великих міських планів туризму, регламентує процедуру формулювання – гарантування необхідної участі муніципалітетів у ньому – затвердження Плану та встановлює зміст договорів про співпрацю, завдяки яким вони формулюються [27].

На засіданні було впроваджено 17 ініціатив щодо змісту щодо туристичної діяльності, які впливають із плану, наприклад, використання міських культурних та етнографічних ресурсів шляхом їх відновлення та розширення; а також «План Уельва». Також передбачається вдосконалення стратегічної комунальної інфраструктури для туристичного використання, підкреслюючи важливість Каса Колона та Великого театру; зміцнення базової

пропозиції (проживання та харчування); план управління якістю призначення; підвищення кваліфікації туристичного сектору та перетворення центру Huelva Puerta del Atlántico в культурний простір міста.

Департамент культури та туризму міста Уельва розпочав наприкінці 2016 року процес, який завершився в 2018 році та публікацією в ВОJA остаточного затвердження Плану[38].

Тоді перші робочі сесії розпочалися з туристичного сектору міста, завжди залученого та готового внести свій внесок. Соціально-економічні агенти, ONCE, сектор гостинності, соціальні групи міста та інші суб'єкти господарювання внесли свій щедрий внесок та відданість у підготовку Плану заздалегідь документу для реалізації відповідного запиту у лютому 2017 року [16]. У жовтні того ж року Міністерство туризму та спорту Джунта де Андалусія випустило постанову про остаточну розробку Плану. Після чергових проектів остаточний проект був поданий до відповідного процесу громадських слухань у квітні минулого року.

Андалузька стратегія сталого розвитку міста Хунта-де-Андалусія має головну мету – включення критеріїв та заходів стійкості в політику з більшою участю у процесах містобудування, а також встановлення дій, спрямованих на досягнення сталого розвитку в Андалусії. Виконання Плану після підписання у вересні угоди з «Хунта де Андалусія» повинно здійснюватися за активної участі соціальних агентів, компаній сектору та груп, які беруть участь у різних проектах, що сприятиме досягненню високий ступінь консенсусу при здійсненні дій [69].

Наприклад, в Гранаді капіталовкладення будуть спрямовані, крім інших проектів, на здійснення спеціальних програм і перетворень в кварталах Альбайсін і Сакромонте, а в Хаен їх направлять на розвиток гастрономічних маршрутів і установки «маслоробень – вітрин» з дегустацією для гостей, на програми для залучення туристів в Обитель Санто-Домінго і Замок Санта Каталіна. У місті Херес-де-ла-Фронтера намір урізноманітнити туристичні

маршрути в культурній, кінно-спортивній, діловій та екологічній сферах, а також пов'язаних з традиційним мистецтвом фламенко і виноробством.

В Іспанії запускають новий туристичний проект – Foodies Andalucía. Організаторами програми виступили молоді підприємці автономного співтовариства Андалусія. Туристам нададуть можливість познайомитися з місцевою кухнею під час прогулянки на гелікоптері. Відправною точкою подорожі стане аеродром “Ла Хуліана” (La Juliana), розташований у межах муніципалітету Больюльйос-де-ла-Мітасьйон (Bollullos de la Mitación), що за 15 хвилин їзди на північний захід від Севільї[72].

Головне завдання в Марбельї – оновлення природних ландшафтів, реконструкція історичного центру міста, пляжів, набережних і паркових зон.

Малага направить бюджетний капітал на реставрацію та благоустрій районів прилеглих до Музею Пікассо і Кафедрального Собору.

У Севільї планується розробка нових продуктів і маршрутів в околицях ріки Гвадалквівір [63].

Опитування, проведене Національним інститутом статистики Іспанії (INE), виявило, що в 2016 році іноземні туристи витратили в Андалусії 11,384 млрд євро, що на 7% більше в порівнянні з попереднім роком. Таким чином, на частку цього автономного співтовариства доводиться 14,6% від загальної кількості грошей, залишених гостями з інших країн в Іспанії. В останній місяць 2016 року даний показник досяг € 646 млн - на 16,5% більше, ніж в грудні попереднього року, і в цьому плані Андалусія посіла третє місце серед усіх іспанських автономій [3].

В Андалусії ще в 2016 році був прийнятий закон, згідно з яким будь-який власник квартири, будинку або апартаментів, який розміщує пропозиції про здачу в інтернеті, міська рада зобов'язана зареєструватися в спеціальному реєстрі «туристичного житла» для сплати відповідних зборів. Порушники притягуються до відповідальності у вигляді великих штрафів [34].

Таким чином, ми можемо спостерігати активну регіональну позицію, щодо покращення туристичної галузі автономної області Андалусія. «Програма

Великих міст» це масштабний проект, в якому були задіяні найбільші міста автономії: Уельва, Гранада, Хаен, Херес-де-ла-Фронтера, Марбелья, Малага і Севілья, які отримують фінансування з департаменту туризму. В межах цієї програми також був затверджений «План Уельва», в якому передбачається вдосконалення туристичної галузі за рахунок покращення інфраструктури та реконструкцій старих частин міста.

4.5 Коста Брава у межах програми «Порт Аventura»

Розглянемо докладніше особливості стратегічного розвитку індустрії туризму на прикладі Іспанії. Узбережжя Коста-Дорада – одна з найбільш великих і привабливих туристичних зон Іспанії і один з найпопулярніших напрямків Середземномор'я. Прекрасний клімат і пляжі в поєднанні з культурними та гастрономічними пам'ятками, а також безліччю варіантів проведення дозвілля щорічно привертають мільйони туристів. Велика кількість туристів приїжджає зі Східної Європи, особливо в останні роки. Дані успіхи в розвитку туристичної індустрії тісно пов'язані із застосуванням успішної стратегії по залученню туристів, розробленої в 1990–х рр [66]. Її реалізацію взяли на себе як державні органи, так і підприємці. З цією метою створено Асоціацію готельної справи міст Салоу, Камбрилс, Ла Пінеда, яка об'єднує всі установи готельного типу цих трьох міст узбережжя Коста-Дорада. Що стало секретом успіху? Туристам подобається комерційні, розважальні та культурні пропозиції. Це є конкурентною перевагою, яких немає у інших конкуруючих напрямків, наприклад, у Туреччині. «Порт Аventura» – одна з найголовніших визначних пам'яток даного регіону і один з найбільших європейських тематичних парків, з атракціонами, які щорічно оновлюються і доповнюються новинками. Однак на цьому в регіоні не зупинилися, і в кінці 2013 почалося будівництво туристичного розважального макрокомплексу на Коста-Дорада, термін здачі якого був 2016 рік [68]. Комплекс буде розташовуватися в безпосередній близькості до парку «Порт Аventura» і включати готелі, казино,

ігрові зали, тематичний парк, поля для гольфу, пляжний клуб і ін. для розвитку ділового туризму планується побудувати бізнес-зону для проведення ділових зустрічей, конгресів, семінарів, конференцій.

Робиться акцент і на екологічну складову – в проекті планується створення технологічного інституту для досліджень навколишнього середовища. За планами інвесторів в проект буде вкладено близько 4 млрд 700 млн євро і створено близько 40 тис. Робочих місць [13]. До даного проекту приєдналася американська компанія Hard Rock – міжнародний власник казино і готелів, яка планує побудувати другу частину комплексу, яка буде з'єднуватися з першою частиною великої торговою вулицею довжиною 1,5 км з безліччю butikів провідних світових брендів. Для розміщення туристів активно і цілеспрямовано розвивають готельну інфраструктуру, як на місцевому, так і на регіональному рівні. В цілому в Асоціацію входять 82 готелі. Даний напрямок орієнтується на сімейний відпочинок, тому розваги та анімація, гастрономічні пропозиції, спортивні споруди і зони відпочинку призначені як для дітей, так і для дорослих [70]. З цією метою увага приділяється як цінами, так і місцем розташування засобів розміщення. Наприклад, є величезний вибір місць розміщення, починаючи з номерів на першій пляжної лінії до більш спокійних зон, де існує можливість тихого відпочинку. Майже 90% готелів даного напрямку – трьох- або чотиризіркові, тобто розраховані на середній клас з різноманітністю пропозицій і гарною якістю послуг при помірних цінах. Істотним відмітною фактором даного регіону, по відношенню до інших напрямках, є територіальне розташування, а також гарне сполучення наземним, морським або повітряним транспортом. В даний час ведеться будівництво так званого «коридору Середземномор'я» з двосмугової залізницею, що дозволить збільшити швидкість і масштаб перевезень, а також скоротити час у дорозі майже в три рази. Закінчення робіт з будівництва даного відрізка і його з'єднання з лінією швидкісного поїзда Мадрид–Барселона на французькому кордоні є одним із пріоритетних економічно важливих об'єктів не тільки для Іспанії, але і для майбутнього індустрії туризму на території всієї Європи. Це

будівництво також змінить існуючі залізничні маршрути, особливо на узбережжі Коста-Дорада. Даний проект також сприятиме розвитку промислових районів, тим самим створюючи диверсифікацію місцевої економіки, яка дуже сильно залежить від туристської сфери. Проект планується ввести тільки в 2030 року він неодноразово «заморожувався» в зв'язку з економічною кризою в світі. У разі здачі об'єкта в термін уряд Євросоюзу зобов'язується виділити субсидії для інфраструктурного розвитку всього регіону. Велика увага приділяється залученню інвестицій [8] для розвитку туризму в регіоні. Так, кошти інвесторів використовують в першу чергу для впровадження інновацій в готельний і розважальний бізнес (онлайн-бронювання, системи енергозбереження та ін.).

Отже, туристичний регіон Коста Брава за рахунок іноземних інвестицій впроваджує проект «Порт Аventura», який має бути виконаним до 2030 року. Цей проект допоможе зрівняти економічне положення Коста Брави з іншими регіонами, основу економіки, яких складає туристична галузь.

4.6 Приклад Валенсії, як найбільш розвиваючого туристичного центра останнього десятиріччя

Валенсія є адміністративним центром однойменної провінції і третім за величиною містом країни. Економіка Валенсії базується, в основному, на розвиток аграрного сектора. Саме тут збирають 8 з 10 всіх апельсинів, вирощуваних на території Іспанії. Валенсія є одним з найбільших економічних регіонів країни, на частку міста припадає понад 20% експорту всієї Іспанії. При таких умовах не дивно, що сюди постійно надходить дуже великий потік інвестицій. Виставки в Валенсії серед всіх бізнес-подій вважаються найважливішими. Щорічно тут проходить більше 3-х десятків подібних заходів. Найчастіше вони влаштовуються в грандіозному виставковому комплексі Feria Valencia. Самими значущими виставками є MARMOL (видобуток і переробка

каменю), ECOFRIA (охорона навколишнього середовища) і EUROAGRO (сільське господарство) [12].

У нещодавній доповіді Сандри Гомес (Sandra Gómez), головної радниці по туризму Автономії та першої заступниці Мера Валенсії туристична сфера регіону переживає зараз свої найкращі часи, показуючи щорічний відсоток приросту, де показники 2018 року дозволяють сміливо стверджувати, що туризм заявляє про себе як одна з найбільш рентабельних сфер для ведення бізнесу та інвестування. При порівнянні даних було виявлено, що індекс розвитку туризму в місті Валенсія значно перевищує середній показник по країні [6].

Зокрема, в її доповіді були наведені такі дані: показник зростання туристичної сфери склав 15.5%, що робить Валенсію абсолютним лідером серед інших напрямків міського туризму в автономії. Зокрема, середній показник приросту туристичної сфери за Іспанії на квітень 2017 року склав 3.70%, в той час як в Валенсії ця цифра перевищила 19.5% [17].

У висновку доповіді перша заступниця мера Валенсії підкреслила, що дані позитивні показники – це продукт тісної співпраці між владою Валенсії і підприємницьким сектором, які спільними зусиллями намагаються зробити все можливе, щоб туризм в Валенсії з кожним роком ставав все більш конкурентоспроможними, соціально відповідальним і універсальним - як про те сказано в Стратегічному плані з розвитку туризму в Валенсії, розробленим владою міста. Туризм є основною сферою діяльності для Валенсії, тому уряд зараз вживає всіх заходів, щоб зробити його ще більш рентабельним і прибутковим для міста, як в економічному, так і в соціальному сенсі, мінімізуючи його негативний вплив і збільшуючи якість і контроль сектора туристичної оренди.

Валенсія приєдналася до зростаючого списку іспанських міст і регіонів, які вводять обмеження на туристичну оренду житла, розмах якої з поширенням глобальних інтернет-платформ стрімко зростає. У муніципалітетах іспанських міст надходять численні скарги від жителів на здачу їх сусідами своїх квартир в

оренду і «руйнування міського середовища» туристами. Регіональний уряд Валенсії погодилося із запропонованими поправками в новий закон про туризм, який повинен бути винесений на голосування вже в наступному році [29].

Згідно з новим законом, буде заборонена здача в оренду туристам всіх квартир, крім розташованих на першому і другому поверхах багатоквартирних будинків. Також власникам будь-яких будівель, в яких житлові приміщення використовуються виключно для здачі в оренду, тепер потрібна спеціальна ліцензія, аналогічна тим, що отримують для ведення свого бізнесу звичайні готелі.

Всі без винятку власники туристичного житла тепер повинні будуть зареєструвати свої приміщення в спеціальному регіональному реєстрі. Після такої реєстрації квартира (апартаменти) отримує унікальний індивідуальний номер, який повинен в обов'язковому порядку зазначатися в оголошеннях в інтернеті, в тому числі на майданчиках міжнародних онлайн-платформ [34].

У новому варіанті закону розмір штрафу за повторне порушення для будь-яких пропозицій про оренду може досягати максимальної суми в 600 тис. євро. У разі, якщо сайт, через який передається квартира, не вказуватиме цей номер в оголошенні, він буде підданий штрафам. Агентство по туризму Валенсії вже оштрафувало Airbnb, Homeaway і Rentalia на 30 тис. євро за виставлення на цих сайтах «незаконних об'єктів» [5]. У новому варіанті закону розмір штрафу за повторне порушення для будь-яких сайтів-агрегаторів пропозицій про оренду може досягати максимальної суми в 600 тис. євро.

В даний час в самому місті Валенсії, згідно з офіційними даними, налічується близько 5,5 тис. апартаментів і квартир, які пропонуються туристам в оренду. Вони можуть вмістити дол 20 тис. чоловік. Це більше, ніж можуть розмістити всі місцеві готелі: вони мають у своєму розпорядженні лише 16,2 тис. чоловік. Практика боротьби з масовою орендою квартир туристами, яка отримала нові стимули з появою на ринку глобальних інтернет-платформ туристичного житла, охопила практично всю Іспанію [5].

Згідно з даними Національного інституту Статистика (INE) за підсумками другого кварталу 2019 року із загального числа 2.051.500 працівників Валенсійської автономії 1.513.200 чоловік працевлаштовані на підприємствах, пов'язані з туризмом, торгівлею, комунікаціями, фінансами і страхуванням, або державною службою . Таким чином, зазначені дані показують, що сектор послуг перевищив рівень зайнятості, який був досягнутий в докризові роки і становить 73,7% від загальної величини працевлаштованих, в порівнянні з 64,7% – у 2008 році [66].

Таким чином, зараз Валенсія позиціонує себе як найбільш динамічно розвиваючий регіон, за даними з доповіді радника туризму по регіону Сандри Гомез. Валенсія, як туристична автономія Іспанії, має ряд проблем, що стосуються проблем розселення туристів громадянами країни. Також ми можемо спостерігати особливість кожного регіону Іспанії, та бачити їх взаємозв'язок з урядом країни щодо галузі туризму.

ВИСНОВКИ

Таким чином, туризм в Іспанії займає головне місце в економіці Іспанії. Це країна, влада якої провели майстерну туристичну політику, зайняла почесне третє місце в списку найбільш відвідуваних країн у світі після Франції і США. На Європейському континенті Іспанія вважається лідером по туристичним прибуттям, випереджаючи Італію і Грецію. Іспанія цікава для відвідування цілий рік, але все ж в пік туристичних прибуттів доводиться на літній сезон з червня по вересень.

Найбільш відвідуваними автономними областями в Іспанії є Каталонія, Балеарські і Канарські острови, Андалусія і Валенсія, а головними споживачами іспанського туристичного продукту є туристи з Великобританії, Франції і Німеччини.

В дослідженні було охарактеризовано особливості туристичного розвитку економіки и доведено, що туристична галузь має великий вплив на економічну діяльність держави. Завдяки цьому, змінилися пріоритети у багатьох сферах народного господарства, а також рівень життя населення. Саме туризм в Іспанії також стимулює розвиток інших галузей економіки та допомагає виправляти дисбаланси, які є в регіонах. Крім того, туристична сфера впливає і на рівень розвитку інфраструктури країни. Створюється все більше підприємств в галузі туризму і, відповідно, десятки тисяч людей отримують нові робочі місця; формуються нові фінансові потоки.

У проекті державного бюджету Іспанії за 2019 рік на фінансування автономних співтовариств було передбачено 16 млрд. 974,23 млн. Євро, що на 13,8% більше, ніж у 2018 році (14 млрд. 889,3 млн. Євро). При цьому збільшиться державне фінансування 11 з 17 автономій і одного з двох автономних міст.

Найбільше держ. інвестицій буде виділено Каталонії (2 млрд. 251 млн. євро), що на 66,6% більше, ніж в 2018-му. За запевненням міністра фінансів

країни, дана сума буде виплачена регіону відповідно до Статуту автономії, що встановлює, що розмір державних інвестицій в регіон повинен бути пропорційний розміру вкладу регіону в ВВП.

Трохи менше (2 млрд. 132,77 млн. Євро) отримає Андалусія, що на 43,5% більше, ніж рік тому. Далі слід Валенсийское співтовариство (1 млрд. 189,88 млн. Євро), на 60,2% більше, ніж в минулому році. Фінансування Мадрида (1 млрд. 249,05 млн. Євро), залишиться практично без змін в порівнянні з 2018 роком (€ 1 млрд. 255 млн.). Замикає п'ятірку автономій, які отримують максимальні суми у вигляді державних інвестицій (відповідно до свого внеском у ВВП), Кастилія і Леон, якій буде виплачено € 1 млрд. 94,05 млн., Що на 6,2% більше, ніж в минулому році.

Ми можемо спостерігати позитивну динаміку розвитку туристичної діяльності в Іспанії з 1950 років і до сьогоднішнього дня. Це відбувалось незважаючи на розколотість і не рівномірний економічний розвиток регіонів Іспанії. На нашу думку, це завдяки вдалій регіональній політиці. Тобто, уряди найбільш розвинутих регіонів такі як Каталонія, Андалусія, Канарські острови та ін. висувають свої проекти та програми для залучення інвестиції, які в майбутньому сприятимуть позитивній динаміці розвитку туризму. В результаті цього в 2018 році до Іспанії завітали 82,8 млн. туристів.

Ми з'ясували особливості законодавчої взаємодії держави та регіонів, щодо законодавчого регулювання в туристичній галузі. Наприклад, в Іспанії в 2012 році прийнято план під назвою «Національний всеосяжний туристський план 2012-2015» (Plan Nacional e Integral de Turismo-PNIT), який був розроблений міністерством туризму у співпраці з Інститутом туризму Туріспана (Turispana), а також за участю регіонів, підприємницьких організацій та інших представників галузі. У ньому розглянуті заходи і дії за рішенням сучасних вимог ринку, з метою урізноманітнити і поліпшити туристичні продукти на основі наявного якості і досвіду надання послуг. Влада поставила певну мету для іспанського туризму, а саме позбавити Іспанію від стереотипу тільки пляжного відпочинку. Адже в Іспанії існує багато інших чудових

районів, крім Середземноморського узбережжя. Тому в Іспанії буду розвиватися багато інших туристських напрямків, наприклад, зимовий туризм.

Починаючи с 1950 років іспанське законодавство робить великий внесок в законодавчу базу щодо туризму. Ми можемо це спостерігати в «Законі про комбіновані подорожі» для поліпшення взаємозв'язку між туристом та туроператором, також для врегулювання готельної бази були створені: Інститут туристичного якості (ICTE), Асоціація готелів на узбережжі (ZONTUR) і іспанська федерація готелів (FEN) які контролюють «Програму по збільшенню конкурентоспроможності країни». Протягом багатьох десятиліть воно постійно оновлюється і вдосконалюється відповідно до економічних, юридичних і політичних вимог. В результаті чого Іспанія твердо займає одне з провідних місць в світі по привабливості і доступності туристичного бізнесу, і потік туристів постійно збільшується, що сприяє економічному розвитку країни. Таким чином, в Іспанії немає спеціальних нормативно-правових актів центральної влади, що забезпечують підтримку соціально-економічного розвитку окремих регіонів. Це пояснюється особливостями держави автономій, і специфікою економічного управління в Євросоюзі.

Щорічно національний уряд (в першочергу міністерство економіки і конкурентоспроможності) в рамках діючої стратегії соціально-економічного розвитку ЄС (в даний час це стратегія "Європа-2020") і на підставі рекомендацій Європейської комісії розробляє Національну програму реформ. У цій загальній програмі регіонального розвитку країни присутні конкретні плани і позначені заходи центру і регіонів щодо їх виконання. Іспанія в межах стратегії «Європа 2020», розробила свій план «Horizonte 2020» [28] У плані передбачається розвиток бізнес-моделей, що сприяють піддержанню конкурентоспроможності Іспанії на світовому ринку туристичного бізнесу.

Зокрема, планується регулювання туризму шляхом розширення періоду високого сезону і розвитку турів в маловідомі до цього часу райони, також передбачається розвиток туризму, в тому числі, із залученням іноземної

робочої сили, впровадження інноваційних технологій в приносить близько 10% від всього доходу.

Ми бачимо, що туристична галузь Іспанії, почала розвиватися у другій половині ХХ ст. тому туристична база деяких регіонів дещо застаріла. З цією метою, була створена програма «Модернізації готелів», а також затверджені проекти по ліквідації не ефективних будівель. Також, у питаннях житлового контролю є неврегульованні питання. Вони були зазначені в законах «Про міську ренту» та «Про заходи регулювання ринку оренди житла». Але наданий час близько 1,5 млн туристичних зон відпочинку (малі готелі, кемпінги, приватні квартири та котеджі), які не піддаються врегулюванню, це створює несправедливу конкуренцію туристичній галузі країни. Отже, адміністраціям регіону потрібен загальний план, який буде затверджений на законодавчому рівні, та буде піддаватися більш суровішим правилам. Політика в сфері туризму ґрунтується на комплексі заходів, що вживаються державною адміністрацією для досягнення цілей, поставлених розвитком туризму, відповідно до потреб туристичної індустрії. При цьому головні основи туристської політики наступні: туристичний менеджмент, що охоплює різні аспекти містобудування, обладнання, інфраструктури і багато чого іншого, що впливає на пропозицію; туристичне просування, відноситься до набору дій, реалізованих для просування туристичного призначення, і впливають на людей, що знаходяться в стані вибору. Таким чином, створена структура «TURESPANA» взяла на себе управління просування Іспанії за кордоном. Туристичні санкції складаються з повноважень Адміністрації і покарання туристичного підприємства за невиконання законного нормативу. Ці повноважні санкції прописані в Законі «Про туристичних повноваження і санкційні правила». Рекламації мають важливе значення в системі захисту прав споживача туристичного продукту в разі поганого обслуговування або невиконання зобов'язань з боку постачальника послуг. При цьому введення санкцій передують рекламаціями.

Основним із завдань було визначити пріоритети розвитку регіонального туризму, бо регіональна політика є одним з найважливіших напрямків загальної

економічної політики держави. Це простежується на прикладі багатьох країн, як з федеративним, так і унітарним державним устроєм, але одним з найбільш яскравих є приклад Іспанії. Для Королівства характерні серйозні регіональні диспропорції, між іспанськими автономними областями існують значні відмінності в рівнях економіко-соціального розвитку, які гальмують розвиток в цілому.

Пріоритетним завданням регіональної політики в Іспанії є згладжування цих диспропорцій, зокрема, надання відстаючим галузям додаткових імпульсів для зростання. Одним з таких стимулів виступає сприяння розвитку туризму, в першу чергу, в найбільш депресивних регіонах. Успішний розвиток туризму не тільки забезпечує зайнятість населення, воно також стимулює розвиток туристичної інфраструктури, такої, як: готельний та ресторанний сектор, засоби розміщення туристів; воно також сприяє розвитку транспортної інфраструктури та доступності. У дослідженні було визначено, що саме туристична сфера є одною з головних складових економіки Іспанії.

Отже, ми можемо спостерігати, що кожна автономна область Іспанії має своє культурне різноманіття. Автономна область Каталонія розташоване на північному сході Іспанії між середземноморським узбережжям і Піренеями. До складу входить 4 провінції (Барселона, Таррагона, Льєйда, Жирона). Адміністративний центр – Барселона, що є головним історичним центром Каталонії та лідером в Іспанії по показникам відвідуваності туристами. Там існує величезна кількість архітектурних пам'яток різних епох і стилів. Каталонія в жовтні 2019 року стала лідером серед регіонів за обсягом грошових коштів, залишених зарубіжними туристами – 22,4% від усіх туристичних витрат в країні (1,876 млрд. євро). На Канарські острови довелося 17,1% (1,428 млрд.), Балеарські острови – 15,5% (1,300 млрд.), Андалусію – 15,3% (1,281 млрд.), Мадрид – 12,2% (1,018 млрд.) і Валенсію – 10,1% (843 млн.). На частку інших регіонів сумарно припало 7,4% витрат іноземних туристів (621 млн.). Не дивно, що саме Каталонія відрізняється одним з найвищих індексів соціально-економічного розвитку в Іспанії. З точки зору економіки Каталонія відноситься

до найбільш розвинених районів Іспанії. Її називають «іспанської Швейцарією». Вона дає 20% валового продукту всієї країни.

Балеарські острови є автономним співтовариством і провінцією Іспанії. Адміністративний центр – Пальма або Пальма-де-Майорка. Найголовнішим багатством для Балеарських островів є пляжний туризм. В даний час туристична галузь забезпечує робочими місцями більше половини населення Майорки, на її частку припадає приблизно 85% ВВП Балеарських островів, в тому числі 80% ВВП Майорки. Балеарські острови увійшли в число найбільших тур-центрів Середземномор'я. В наші дні жителі північних регіонів Африки знову прибувають на Майорку в великих кількостях. Тепер їх приваблює великомасштабний містобудівний проект Pla Mirall. Трудова міграція є основним фактором сталого зростання чисельності населення. За цим показником Балеарські острови випереджають більшість інших регіонів Іспанії. на Майорці та Ібіці є дуже вигідним вкладати кошти в нерухомість, як ми вже зазначали майданчики для кемпінгу, малі готелі та приватні котеджі роблять пряму конкуренцію спеціалізованим туристичним зонам, через що держава втрачає прибутки. Зовсім недавно заборонила здачу в оренду квартир в багатоквартирних будинках столиця острова Майорка - Пальма-де-Майорка. Там кількість ухиляються від сплати податків орендодавців, які використовують онлайн-платформи типу Airbnb, просто зашкалювало, досягнувши 20 тис.

Андалусія є активним учасником програми «Великих Міст», яка розроблена для муніципалітетів з населенням понад 100 тисяч жителів, і «робить ставку» на розширення і розвиток туристичного сектора, створення нових турпродуктів, заснованих на специфіці кожного з районів. Плани туризму «Великих міст» складають сукупність динамічних заходів щодо інвестування, спрямованого на впровадження стратегічної системи планування туризму для міста, що підлягає цим заходам, при розробці специфікацій та керівних принципів Генерального плану туризму. Ця модель планування туризму, заснована на місцевій угоді, орієнтована на туристичну пропозицію

міста та спрямована на досягнення наступних цілей. Також «План Уельва» передбачав вдосконалення стратегічної комунальної інфраструктури для туристичного використання, підкреслюючи важливість Каса Колона та Великого театру; зміцнення базової пропозиції (проживання та харчування); план управління якістю призначення; підвищення кваліфікації туристичного сектору та перетворення центру Huelva Puerta del Atlántico в культурний простір міста. Департамент культури та туризму міста Уельва розпочав наприкінці 2016 року процес, який завершився в 2018 році та публікацією в BOJA остаточного затвердження Плану. Андалузька стратегія сталого розвитку програми Хунта-де-Андалусія має головною мету – включення критеріїв та заходів в політику з більшою участю у процесах містобудування, а також встановлення дій, спрямованих на досягнення сталого розвитку в Андалусії. Виконання Плану після підписання угоди «Хунта де Андалусія» повинно здійснюватися за активної участі соціальних агентів, компаній сектору та груп, які беруть участь у різних проектах, що сприятиме досягненню високого ступіня консенсусу при здійсненні дій.

Туристичний регіон Коста Брава за рахунок іноземних інвестицій впроваджує проект «Порт Аventura», який має бути виконаним до 2030 року. Цей проект допоможе зрівняти економічне положення Коста Брави з іншими регіонами, основу економіки, яких складає туристична галузь. Даний проект також сприятиме розвитку промислових районів, тим самим створюючи диверсифікацію місцевої економіки, яка дуже сильно залежить від туристської сфери. Робиться акцент і на екологічну складову – в проекті планується створення технологічного інституту для досліджень навколишнього середовища. За планами інвесторів в проект буде вкладено близько 4 млрд 700 млн євро і створено близько 40 тис. Робочих місць [13]. До даного проекту приєдналася американська компанія Hard Rock – міжнародний власник казино і готелів, яка планує побудувати другу частину комплексу, яка буде з'єднуватися з першою частиною великої торговою вулицею довжиною 1,5 км з безліччю бутиків провідних світових брендів.

Економіка Валенсії базується, в основному, на розвиток аграрного сектора і саме тут збирають 8 з 10 всіх апельсинів, вирощуваних на території Іспанії, що робить її є одним з найбільших економічних регіонів країни, на частку міста припадає понад 20% експорту всієї Іспанії. Туристична сфера регіону переживає зараз свої найкращі часи, показуючи щорічний відсоток приросту, де показники 2018 року дозволяють сміливо стверджувати, що туризм заявляє про себе як одна з найбільш рентабельних сфер для ведення бізнесу та інвестування. При порівнянні даних було виявлено, що індекс розвитку туризму в місті Валенсія значно перевищує середній показник по країні. Туризм є основною сферою діяльності для Валенсії, тому уряд зараз вживає всіх заходів, щоб зробити його ще більш рентабельним і прибутковим для міста, як в економічному, так і в соціальному сенсі, мінімізуючи його негативний вплив і збільшуючи якість і контроль сектора туристичної оренди. Валенсія приєдналася до зростаючого списку іспанських міст і регіонів, які вводять обмеження на туристичну оренду житла, розмах якої з поширенням глобальних інтернет-платформ стрімко зростає. У муніципалітетаї іспанських міст надходять численні скарги від жителів на здачу їх сусідами своїх квартир в оренду і «руйнування міського середовища» туристами. Регіональний уряд Валенсії погодилося із запропонованими поправками в новий закон про туризм, який повинен бути винесений на голосування вже в наступному році. Згідно з даними Національного інституту Статистика (INE) за підсумками другого кварталу 2019 року із загального числа 2.051.500 працівників Валенсійської автономії 1.513.200 чоловік працевлаштовані на підприємствах, пов'язані з туризмом, торгівлею, комунікаціями, фінансами і страхуванням, або державною службою . Таким чином, зазначені дані показують, що сектор послуг перевищив рівень зайнятості, який був досягнутий в докризові роки і становить 73,7% від загальної величини працевлаштованих, в порівнянні з 64,7% – у 2008 році. Таким чином, ми бачимо, як важлива туристична сфера на ринку працевлаштування у кожному регіоні Іспанії.

Таким чином, в епоху, коли відбуваються зміни в світі туризму і відкриваються величезні можливості, компанії можуть зіткнутися з серйозними труднощами. Держава повинна забезпечити і навіть керувати необхідними діями для вирішення науково–технічних завдань, які ставить перед собою сьогоднішній туризм. Держава і бізнес разом повинні сприяти поліпшенню навколишнього середовища, збереженню природного ландшафту і відновленню культурноісторичної спадщини на підтримку сталого туризму. Поява на ринку нової пропозиції відноситься до приватного сектору. Проте відповідальність за інфраструктуру, території, пляжі, культурні пам'ятники і так далі – це багато в чому прерогатива держави. Різноманітність продукту і його багатство прямо сприяє поліпшенню тимчасового і географічного розподілу його споживання по туристичним потоком і служить спільним інтересам держави і бізнесу. Тому доцільно державне створення належних умов для розробки, виробництва і маркетингу інноваційних продуктів з метою забезпечення більш ефективного використання наявних ресурсів. Місцеві адміністрації повинні спільно розглядати розробки скоординованого державного плану відновлення, реабілітації та модернізації історико–культурної спадщини, природного середовища і ландшафту з відповідними бюджетними асигнуваннями.

Одним з головних завдань дослідження було проаналізувати туризм, як пріоритетну діяльність окремих регіонів. На основі джерел ми можемо спостерігати, що кожна автономна область Іспанії має своє культурне різноманіття, що приваблює мільйони туристів та спонукає їх залишати мільярди євро, що йдуть на розвиток туристичної галузі. Наприклад загальний рівень економічного розвитку Каталонії є найпотужнішим чинником розвитку індустрії туризму Іспанії. Це пояснюється певною політикою уряду країни, спрямованої на зведення індустрії туризму в основну галузь економіки, що дає гігантські доходи в бюджет держави.

Таким чином, на Майорці та Ібіці є дуже вигідним вкладати кошти в нерухомість, як ми вже зазначали майданчики для кемпінгу, малі готелі та приватні котеджі роблять пряму конкуренцію спеціалізованим туристичним

зонам, через що держава втрачає прибутки. Зовсім недавно заборонила здачу в оренду квартир в багатоквартирних будинках столиця острова Майорка - Пальма-де-Майорка. Там кількість ухиляються від сплати податків орендодавців, які використовують онлайн-агрегатори типу Airbnb, просто зашкалювало, досягнувши 20 тис.

В Андалусії ще в 2016 році був прийнятий закон, згідно з яким будь-який власник квартири, будинку або апартаментів, який розміщує пропозиції про здачу в інтернеті, міська рада зобов'язана зареєструватися в спеціальному реєстрі «туристичного житла» для сплати відповідних зборів. Порушники притягуються до відповідальності у вигляді великих штрафів

З огляду на сильну конкуренцію в туристської галузі і різноманітність всесвітніх культурних пам'яток, країні необхідно, крім усього іншого, приділяти увагу збереженню і розвитку індивідуальних традицій і особливостей, підтримці на гідному рівні пам'ятників і культурних цінностей, а також оптимізації екологічної обстановки і навколишнього середовища.

З усього вищесказаного можна зробити висновок, що за рівнем розвитку туризму в країні можна багато чого сказати не тільки про економіку цієї держави, а й про транспортно-логістичної системи, екологічну обстановку, культури і способі життя.

Іспанія в сучасному міжнародному туризмі займає одне з чільних місць. Це, зокрема, пов'язано з тим, що для зарубіжних туристів найпривабливішим є пізнавальний вид туризму, а Іспанія є країною з багатою культурно-історичною спадщиною, зокрема періоду Середньовіччя і Ренесансу. Популярності у туристів Іспанії сприяє ряд інших факторів: сприятливий середземноморський клімат; контрастний ландшафт з горами, рівнинами, теплим морем з нескінченними пляжами; відносно недорогий сервіс. Звернення до найбільш яскравим сторінкам історії своєї країни, прагнення відтворити найбільш привабливі з її культурних традицій лежать в основі історичної реконструкції в Іспанії

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Джерела

1. Балеарские острова приняли в 2016 году 12,9 млн. иностранных туристов в 2016 году URL: <http://infomallorca.ru/novosti/novosti-majorki/turisty-balearskie-ostrova/> (дата звернення 08.10.2019).
2. Барселона и Пальма-де-Майорка вошли в топ-20 самых посещаемых городов мира. URL: <https://noticia.ru/allnews/turizm/barselona-i-palma-de-majorka-voshli-v-top-20-samyh-poseshhaemyh-gorodov-mira.htm> (дата звернення 08.10.2019).
3. В 2016 году иностранные туристы потратили в Андалусии €11 млрд. URL: <https://espanarusa.com/ru/news/article/596917>(дата звернення 08.10.2019).
4. В Испании не стихают протестные настроения из-за жителей. URL: <https://www.1tv.ru/news/2017-08-14/330677-v-ispanii-ne-stihayut-protestnye-nastroeniya-iz-za-naplyva-turistov> (дата звернення 08.12.2019).
5. В испанской Валенсии ограничат онлайн-аренду жилья туристами. URL: <https://profi.travel/news/35082/details>(дата звернення 08.10.2019).
6. Валенсия бьёт рекорды по интенсивности развития туризма <https://cutt.ly/xrqMz16> (дата звернення 08.12.2019).
7. За девять месяцев Испания приняла 67 миллионов туристов URL:<https://noticia.ru/allnews/turizm/za-devyat-mesyacev-ispaniya-prinyala-67-millionov-turistov.htm> (дата звернення 08.10.2019).
8. Забастовка таксистов в крупнейших городах Испании от 29 июля 2018г. URL: <http://es.vesti.news/taksisty-barselony-madrida-prodolzhaut-bastovat-2018073112310077.html> (дата звернення 08.12.2019).
9. Иностранные туристы потратили в Каталонии 19,3 млрд. евро за 10 месяцев 2019 года. URL: <http://luxvalencia.com/ru/novosti/5-turizm/1734->

- inostrannye-turisty-potratili-v-katalonii-19-3-mlrd.-evro-za-10-mesyatsev-2019-goda/ (дата звернення 08.12.2019).
10. Какие регионы Испании успешно справились с последствием экономического кризиса. URL: <http://luxvalencia.com/ru/novosti/3-ekonomika-i-finansy/1547-kakie-regiony-ispanii-uspeshno-spravilis-s-posledstviem-ekonomicheskogo-krizisa/> (дата звернення 08.12.2019).
 11. Каталония получит от государства более 2,25 млрд. евро в 2019 году. URL: <http://luxvalencia.com/ru/novosti/3-ekonomika-i-finansy/1558-kataloniya-poluchit-ot-gosudarstva-bolee-2-25-mlrd.-evro-v-2019-godu/> (дата звернення 08.12.2019).
 12. Три четверти валенсийских работников заняты в секторе услуг. URL: <http://luxvalencia.com/ru/novosti/5-turizm/1655-madrid-samyi-dinamichno-razvivayushchiisya-region-ispanii-dlya-inostrannogo-turizma/> (дата звернення 08.12.2019).
 13. ACUERDO de 3 de mayo de 2011, del Consejo de Gobierno, por el que se aprueba la Estrategia Andaluza de Sostenibilidad Urbana (BOJA núm. 97 de 19 de mayo 2011)» . URL: <https://www.juntadeandalucia.es/boja/boletines/2011/97/d/updf/d6.pdf> (дата звернення 08.12.2019).
 14. Aportación del turismo a la economía española. - Año 2017. URL: http://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736169169&menu=ultiDatos&idp=1254735576863 (дата звернення 08.12.2019).
 15. Asistencia de turistas en España en enero de 2018. URL: <http://estadisticas.tourspain.es/es-es/estadisticas/fichadecooyuntura/paginas/default.aspx> (дата звернення 08.10.2019).
 16. Asistencia de turistas en España en febrero de 2018. URL: <http://estadisticas.tourspain.es/es->

- es/estadisticas/fichadecountura/paginas/default.aspx (дата звернення 08.10.2019).
17. Ayuntamiento y generalitat incrementan de Nuevo los recursos para la promocion turistica de Valencia, que alcanza los 350.000 euros. URL: <https://www.visitvalencia.com/en/ayuntamiento-generalitat-incrementan-nuevo-recursos-promocion-turistica-valencia-alcanza-350000> (дата звернення 08.10.2019).
 18. Comparativa de los proyectos probados 2014-2015. Ministerio de hacienda y administraciones públicas. URL: http://www.dgfc.sepg.minhafp.gob.es/sitios/dgfc/es-ES/ipr/ir/ia/Documents/MEMORIA_ANUAL_2015.pdf. С. 21 (дата звернення 08.10.2019).
 19. Constitucion Espanol 1978 (Конституция Испании 1978 года), URL: http://www.lamoncloa.gob.es/NR/rdonlyres/EBB3AFF7-C7EF-4009-A15E-E7D75FB3C8F5/232644/Constitucion_es1.pdf (дата звернення 08.10.2019).
 20. Datos del Instituto Nacional de Estadística para 2016. URL: http://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736169169&menu=ultiDatos&idp=1254735576863 (дата звернення 08.10.2019)..
 21. Datos del instituto nacional de estadística sobre asistencia turística en España en julio de 2018. URL: http://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736176996&menu=ultiDatos&idp=1254735576863 (дата звернення 08.10.2019).
 22. Datos del Instituto Nacional de Estadística sobre el número de trabajadores empleados en el turismo. URL: http://www.ine.es/dyngs/INEbase/es/operacion.htm?c=Estadistica_C&cid=1254736169169&menu=ultiDatos&idp=1254735576863 (дата звернення 08.12.2019).
 23. Datos del Instituto Nacional de Estadística. Visita de turistas para 2016. URL: <http://www.ine.es/jaxiT3/Datos.htm?t=23982>. URL: <http://www.ine.es/jaxiT3/Datos.htm?t=23988> (дата звернення 08.10.2019).

24. Decreto 231/1965, de 14 de enero, por el que se aprueban las disposiciones de Empresas y Actividades de las Agencias de Viajes Privadas (boletín oficial del estado). URL: <http://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1965-3989> 2. Turismo y Derechoturístico (дата звернення 08.10.2019) .
25. Distribución por sector es económicos de proyectos aprobados desde 01/01/2015 hasta 31/12/2015. Ministerio de hacienda y administracion es públicas. URL: http://www.dgfc.sepg.minhafp.gob.es/sitios/dgfc/es-ES/ipr/ir/ia/Documents/MEMORIA_ANUAL_2015.pdf. С. 20 (дата звернення 08.10.2019).
26. Entrada: Términos y condiciones obligatorios. Sitio web oficial del Ministerio del Interior [электронный ресурс]. URL: <http://www.interior.gob.es/web/servicios-al-ciudadano/extranjeria/regimen-general/entrada-requisitos-ycondiciones#Acreditaci>. (дата звернення 08.10.2019).
27. Huelva logra ser la primera capital andaluza en aprobar su Plan de Grandes Ciudades, con una inversión de 4,7 millones para impulsar el turismo urbano. URL: <https://www.huelva.es/portal/en/noticias/huelva-logra-ser-la-primera-capital-andaluza-en-aprobar-su-plan-de-grandes-ciudades-con-una>(дата звернення 18.11.2019).
28. Horizonte 2020 en España. URL: <https://eshorizonte2020.es/que-es-horizonte-2020/horizonte-2020-en-espana> (дата звернення 18.10.2019) .
29. La ciudad de Valencia cierra el mejor semestre turístico de su historia. URL: https://www.elperiodic.com/valencia/ciudad-valencia-cierra-mejor-semestre-turistico-historia_386062 (дата звернення 18.11.2019).
30. Ley 172/1962, de 24 de diciembre, de concesión de unsuplemento de crédito. URL: <http://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1962-24477> (дата звернення 08.10.2019)..
31. Ley de crédito para la construcción de nuevos hoteles turísticos. URL: <http://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-1962-24477> (дата звернення 08.10.2019).

32. Luis Maria Amson. Otras partidas delos Presupuestos Generales del Estado para 2014. URL: <http://www.elimparcial.es/contenido/128877.html>. (дата звернення 08.10.2019).
33. Memoria Año 2015: Incentivos Regionales. Ministerio de hacienda y administraciones públicas URL: http://www.dgfc.sepg.minhafp.gob.es/sitios/dgfc/es-ES/ipr/ir/ia/Documents/MEMORIA_ANUAL_2015.pdf. (дата звернення: 07.10.2019).
34. Nueva ley contra apartamentos piratas y falso turismo rural. URL: https://www.hosteltur.com/130700_nueva-ley-contra-apartamentos-piratas-falso-turismo-rural.html (дата звернення 01.10.2019)
35. Plan de Calidad del Turismo Espanol URL: <https://www.tourspain.es/es-es/Conozcanos/Documents/HistoricoPoliticaTuristica/PlanTurismoEspanolHorizonte2020.pdf> (дата звернення: 07.10.2019).
36. Plan Nacional e Integral de Turismo–PNIT URL: <https://turismo.gob.es/es-es/servicios/Documents/Plan-Nacional-Integral-Turismo-2012-2015.pdf> (дата звернення: 07.10.2019).
37. Real Decreto 425/2013 de 14 de junio. Estado del Instituto de Turismo de España (TURESPAÑA). Boletín Oficial del Estado. URL: <http://www.tourspain.es/es-es/Conozcanos/Documentacion%20Normativa/Estatuto%20Turespa%C3%B1a%20junio%202013.pdf> (дата звернення 08.10.2019).
38. Planes Turísticos de Grandes Ciudades de Andalucía. URL: <http://laadministracionaldia.inap.es/noticia.asp?id=1157269> (дата звернення 08.10.2019).
39. Requisitos para viajar a España. Menisterio de asuntos exteriores, Union Europea y cooperación [электронный ресурс]. URL: <http://www.exteriores.gob.es/Consulados/BRUSELAS/es/Consulado/visados/Paginas/Consul.aspx> (дата звернення 08.10.2019).

40. The Travel & Tourism Competitiveness Report 2019. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_TTCR_2019.pdf (дата звернення 08.10.2019).
41. Una de las prioridades de Horizonte 2020. URL: <http://eshorizonte2020.cdti.es/index.asp?MP=87&MS=715&MN=1> (дата звернення 01.10.2019)
42. UNWTO Tourism High lights, 2016 Edition. *World Tourism Organization*. 2016. URL: <http://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284418145> (дата звернення 08.10.2019).
43. World Economic Forum, 2015. URL: <http://reports.weforum.org/travel-and-tourism-competitiveness-report-2015/index-results-the-travel-tourism-competitiveness-index-ranking-2015>. (дата звернення 08.11.2019).
44. Global Destination Cities Index 2019. URL: <https://newsroom.mastercard.com/press-releases/big-cities-big-business-bangkok-london-and-paris-lead-the-way-in-mastercards-2018-global-destination-cities-index/> (дата звернення 05.09.2019).

Монографії та наукові статті:

45. А. Довгань. Сучасний міжнародний туризм: основні тенденції та перспективи розвитку.
46. Алексенцев М. И., Михалев О. Ю. Туризм в Испании. *Государство и общество в современной политике*. Сборник научных статей. Воронежский филиал ФГБОУ ВО «РАНХиГС». 2018. С. 12–16.
47. Бондаренко К. Б. Туризм как часть внешнеэкономической деятельности Испании. *Конкурентоспособность территорий*. Материалы XXI Всероссийского экономического форума молодых ученых и студентов. В 8-и ч. / Отв. за выпуск Я. П. Силин, Е. Б. Дворядкина. 2018. С. 141–143.
48. Вязовская В. В. Туризм в экономическом развитии регионов на примере Испании. *Российский внешнеэкономический вестник*. 2017. № 4. С. 33–40.

49. Данилова М. А., Захаров А. Н., Иванян А. Г. Зарубежный опыт регулирования территориального развития. *Внешнеэкономический бюллетень*. 2001. № 10. С. 32–40.
50. Забастовка таксистов в Испании от 29 ноября 2017 г. URL: <https://espanarusa.com/ru/news/article/624163> (дата звернения 08.12.2019).
51. Захаров А. Н. Инструменты региональной политики Испании. *Российский внешнеэкономический вестник*. 2015. № 12. С. 33–42.
52. Захаров А. Н., Игнатъев А. А. Механизмы управления конкурентоспособностью туристской отрасли. *Российский внешнеэкономический вестник*. 2014. № 9. С. 31–48.
53. Захаров А. Н., Серединская К. С. Оценка эффективности региональной политики в Испании. *Российский внешнеэкономический вестник*. 2016. № 3. С. 29–40.
54. Захаров А. Н., Серединская К. С. Политика сплочения ЕС в отношении Испании. *Мировое и национальное хозяйство*. Электронный журнал МГИМО (У) МИД РФ. 2015. № 4 (35). URL: <http://www.mirec.ru/2015-04/eu-cohesion-policy-towardsspanish-economy> (дата звернения 07.10.2019).
55. Испанию признали лучшей туристической страной в мире. URL: <https://noticia.ru/allnews/turizm/ispaniyu-priznali-luchshej-turisticheskoy-stranoj-v-mire.htm> (дата звернения 01.09.2019).
56. Испания – страна с высоким региональным неравенством. *Бюллетень о текущих тенденциях мировой экономики*. URL: <http://ac.gov.ru/files/publication/a/14770.pdf> (дата звернения 01.09.2019).
57. Кабанова Е. Е., Егоршев И. А. Зарубежный опыт развития туризма *Материалы Афанасьевских чтений*. 2016. № 3. С. 46–51
58. Количество иностранных туристов в Испании сократилось, однако их траты возросли. URL: <https://catalunya.ru/articles.html/turizm/kolichestvo-inostrannyh-turistov-v-ispanii-sokratilos-odnako-ih-traty-vozrosli-r7328/> (дата звернения 01.09.2019).

59. Количество туристов, посещающих Испанию, неумолимо растет. URL: <https://catalunya.ru/articles.html/turizm/kolichestvo-turistov-poseschayuschih-ispaniyu-neumolimo-rastet-r7399/> (дата звернення 01.09.2019).
60. Куропятник О. В., Зверкова А. А. Международный туризм как отрасль экономики в Испании. *Наука на благо человечества – 2016*. Материалы ежегодной всероссийской научно-практической конференции преподавателей, аспирантов и студентов, посвященной 85-летию МГОУ: Географо-экологический факультет / Отв. ред. З. Н. Ткачева. Москва, 2016. С. 43–48.
61. Мамраева Д. Г., Гашенова Л. В. Развитие туризма в Испании: аналитический обзор. *ADVANCED SCIENCE*. Сборник статей IV Международной научно-практической конференции. Санкт-Петербургский политехнический университет Петра Великого. 2018. С. 70–74.
62. Подлепіна П.О. Закордонний досвід організації туризму на сучасному етапі (на прикладі Іспанії). *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна*. 2013. №1086. С. 169-174.
63. Прохоренко И. Л. Политика регионального развития Испании: Механизмы и инструменты. *Мировая экономика и международные отношения*. 2015. № 5. С. 45–51.
64. Пургина А. А. Влияние туризма на экономику стран Южной Европы на примере Испании. *NOVAINFO.RU*. 2016. Т. 1. № 49. С. 116–127.
65. Романова М. М., Чернова А. А. Стратегия развития индустрии туризма в Испании: опыт для России. *Инициативы XXI века*. 2014. № 3. С. 28–30.
66. Симонова М. М., Удалов Э. Д. Правовое регулирование туристической деятельности в Испании. *Научный вестник МГИИТ*. 2015. № 6(38). С. 32–40.
67. Симонова М. Формы и методы государственного регулирования туризма в Испании. *ГАОУ ВПО МГИИТ имени Ю.А. Сенкевича*. 2015. № 34. С. 34–41.

- 68.Смирнова Л. И. Роль туризма в Испании. *Молодежь в науке и творчестве*. Сборник трудов конференции. Гжелский государственный университет, 2015. С. 476–479.
- 69.Стаффійчук В. Характеристика курортних районів Іспанії. *Географія та туризм*. 2010. №8. С. 69-73.
- 70.Corral J. A. Analisis bibliometricos de la investigaciom turistica en Cataluña y España. *Bellaterra*. 2013. С. 78
- 71.És ploure a Palma i recordar el pla Mirall. URL: https://www.arabalears.cat/premium/Ploure-Palma-recordar-Pla-Mirall_0_1242476018.html (дата звернення 08.10.2019) .
- 72.Fernandez J. F. El turismo sostenible en España: Analisis de los planes estrategicos de sostenibilidad en el ambito local. *A Coruña*. 2015. С. 338
- 73.L'interminable «Pla Miral».URL: <https://www.dbalears.cat/opinio/2001/01/24/51926/l-interminable-pla-mirall.html> (дата звернення 08.10.2019) .
- 74.Lojo A. Chinese tourism in Spain: an analysis of the tourism product, attractions and itineraries offered by Chinese travel agencies. *Universitat Autònoma de Barcelona*. 2016. С. 26
- 75.Pérez M. A. Factores determinantes de la eficiencia económica: evidencias de la industria hotelera en España. *Barcelona*. 2016. С. 306
- 76.Sanches I. R. Politica turistica e innovacion en España: teoria y practica. *Alicante*. 2015. С. 470
- 77.Turismo y Derecho turístico. URL: <http://html.rincondelvago.com/turismo-y-derecho-turistico.html> (дата звернення 08.10.2019).
- 78.Vega A. F. Aportaciones al estudio visual del turismo. La iconografia del boom en España, 1950—1970 / *Madrid*. 2015. С. 846 .

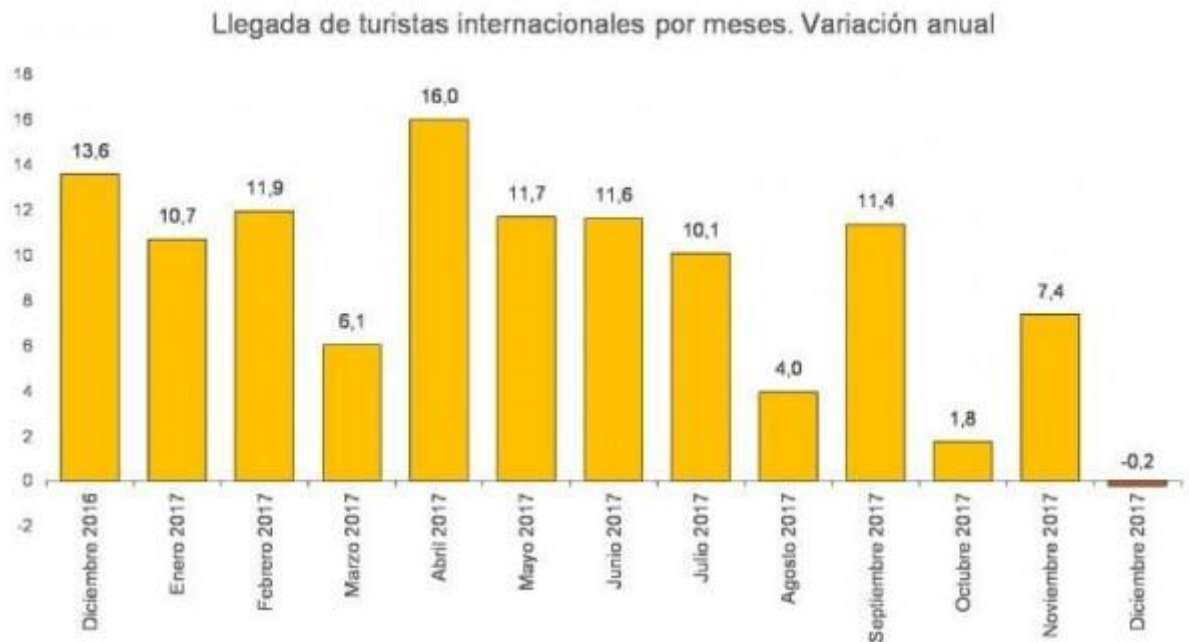
ДОДАТКИ

Додаток А. Загальна кількість іноземних туристів, що відвідали Іспанію (по роках)

Джерело: España cerró 2017 con récord de turistas extranjeros: 81,8 millones. URL: <https://www.diariodeibiza.es/economia/2018/02/01/espana-cerro-2017-record-turistas/967153.html> (дата звернення 08.12.2019).

**Додаток Б. Кількість іноземних туристів, що відвідали Іспанію в 2017 році
(помісячно)**

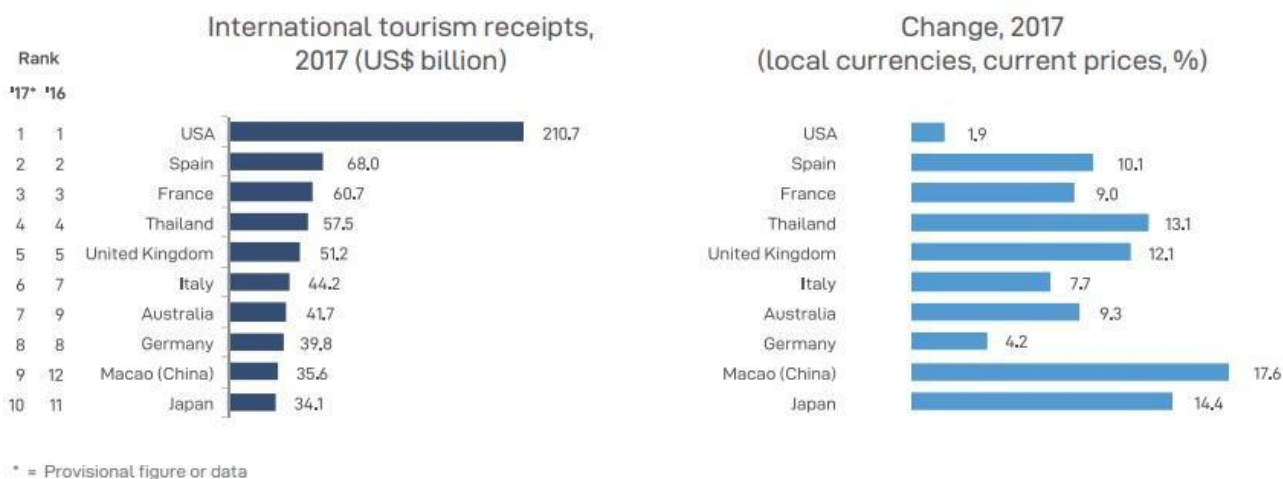
Джерело: Cataluña arrastró a España a perder turistas en el tramo final de año. URL: <https://www.attitud.com/cataluna-arrastro-a-espana-a-perder-turistas-en-el-tramo-final-de-ano/> (дата звернення 08.12.2019).

Додаток В. Загальна кількість іноземних туристів, що відвідали Каталонію в 2016-2017 рр.

Джерело: Cataluña arrastró a España a perder turistas en el tramo final de año. URL: <https://www.attitud.com/cataluna-arrastro-a-espana-a-perder-turistas-en-el-tramo-final-de-ano/> (дата звернення 08.12.2019).

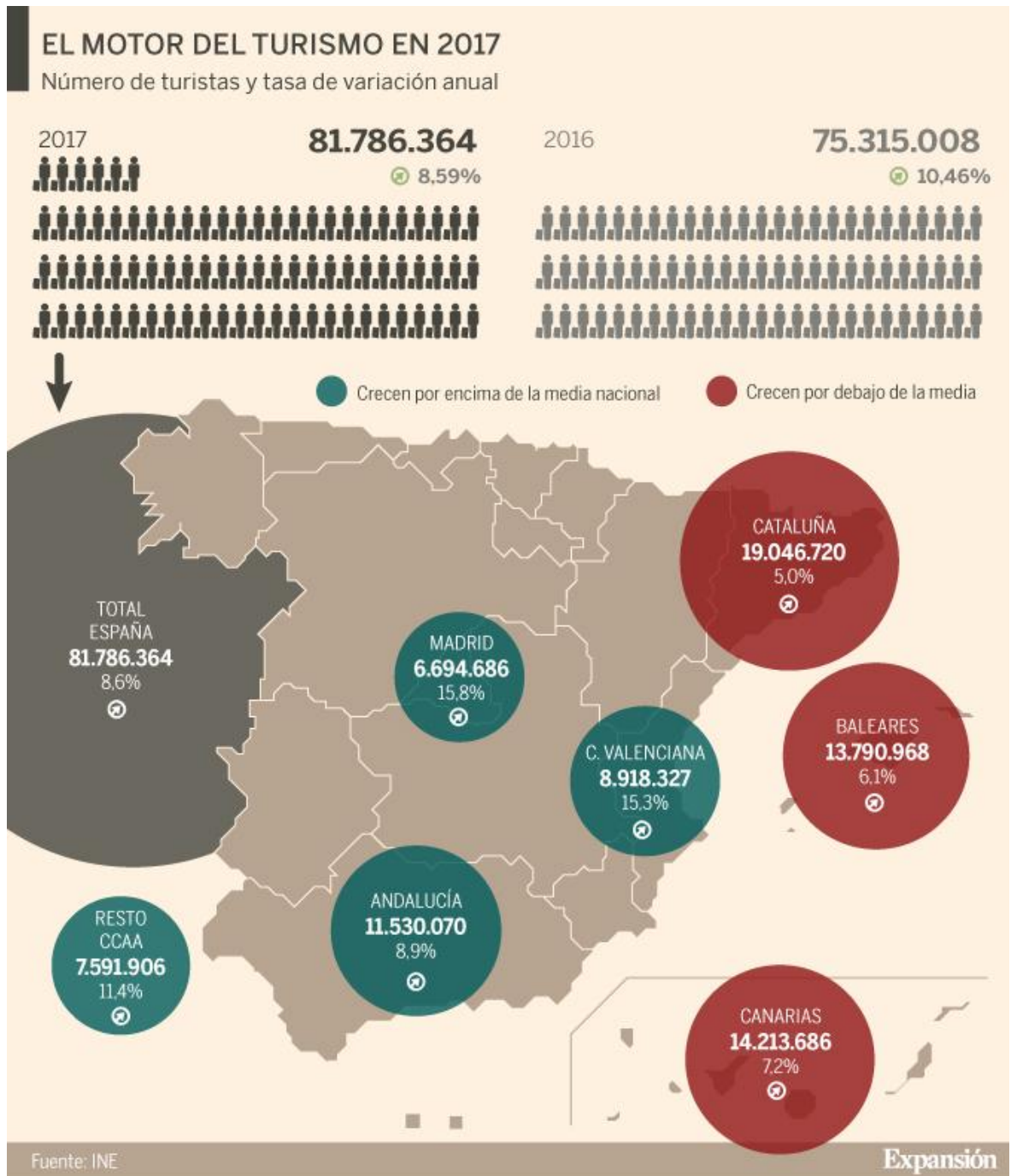
Додаток Д. Рейтинг найбільшвідвідуєчих країн за даними ВТО, 2017 р.

Source: World Tourism Organization (UNWTO) ©

Джерело: Tourism expenditure up 5% in 2017, says UNWTO. URL: <https://www.trbusiness.com/regional-news/international/unwto-international-tourism-expenditure-up-5-in-2017/148609> (дата звернення 08.12.2019).

Додаток Е. Кількість відвідуючих регіонів

Джерело: Turismo 4.0: el primer hotel completamente digital es ya una realidad en Budapest. URL: <https://ticnegocios.camaravalencia.com/servicios/tendencias/turismo-4-0-el-primer-hotel-completamente-digital-es-ya-una-realidad-en-budapest/> (дата звернення 08.12.2019).

Додаток Ж. Кількість проектів, що получили фінансування в 2014-2015 рр.

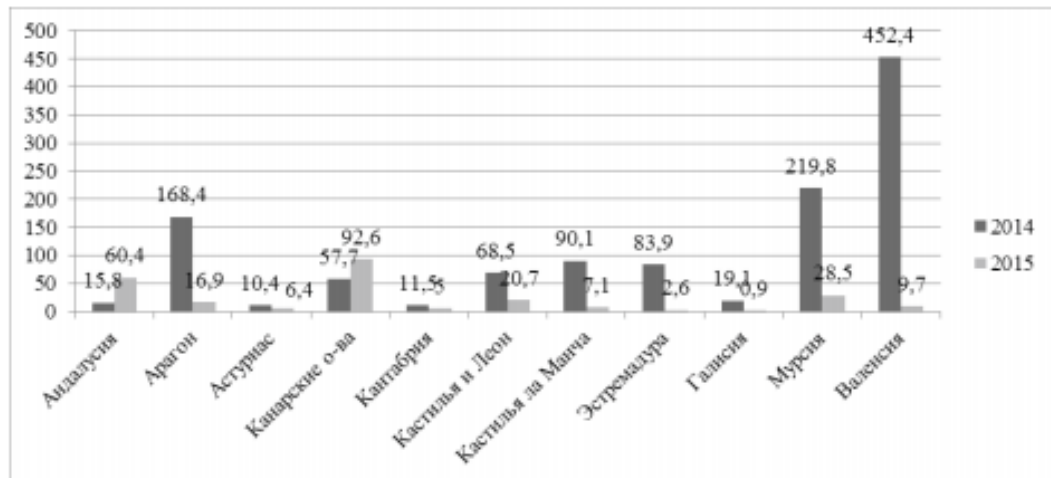
Количество проектов, получивших финансирование в 2014-2015 гг.

Автономия	янв.-дек. 2014			янв.-дек. 2015			Изменение '14/'15 (%)	
	Проекты	Новые рабочие места	Сохраненные рабочие места	Проекты	Новые рабочие места	Сохраненные рабочие места	Новые рабочие места	Сохраненные рабочие места
Андалусия	8	36	217	13	173	149	380,6	-31,3
Арагон	5	51	5498	3	18	86	-64,7	-98,4
Астуриас	3	52	154	5	21	89	-59,6	-42,2
Канарские о-ва	6	158	282	13	245	317	55,1	12,4
Кантабрия	3	44	66	1	10	0	-77,3	-100
Кастилья и Леон	7	56	2744	8	37	138	-76,3	-75,5
Кастилья ла Манча	6	156	568	5	23	225	-58,9	-91,8
Эстремадура	13	159	378	1	21	0	-86,8	-100
Галисия	5	7	420	1	1	59	-85,7	-86,0
Мурсия	4	669	272	9	99	411	-85,2	-51,1
Валенсия	9	131	9045	4	73	63	-44,3	-99,3
Итого:	69	1519	19644	63	721	1537	-52,5	-92,2

Таблиця створена В.Вязовською, за даними Міністерства Фінансів

Джерело: Comparativa de los proyectos probados 2014-2015. Ministerio de hacienda y administraciones públicas. URL: http://www.dgfc.sepg.minhafp.gob.es/sitios/dgfc/es-ES/ipr/ir/ia/Documents/MEMORIA_ANUAL_2015.pdf. С. 21 (дата звернення 08.10.2019).

Додаток 3. Вартість інвестиції в затверджені проекти 2014-2015 рр.

Таблиця створена В.Вязовською, за даними Міністерства Фінансів

Джерело: Comparativa de los proyectos probados 2014-2015. Ministerio de hacienda y administraciones públicas. URL: http://www.dgfc.sepg.minhafp.gob.es/sitios/dgfc/es-ES/ipr/ir/ia/Documents/MEMORIA_ANUAL_2015.pdf. С. 21 (дата звернення 08.10.2019).

Додаток II. Рейтинг Global Destination Cities Index 2019 склала компанія Mastercard

Rank	City	Total International Visitors
01	Bangkok	20.05 mn
02	London	19.83 mn
03	Paris	17.44 mn
04	Dubai	15.79 mn
05	Singapore	13.91 mn
06	New York	13.13 mn
07	Kuala Lumpur	12.58 mn
08	Tokyo	11.93 mn
09	Istanbul	10.70 mn
10	Seoul	9.54 mn
11	Antalya	9.42 mn
12	Phuket	9.29 mn
13	Makkah	9.18 mn
14	Hong Kong	9.03 mn
15	Milan	8.81 mn
16	Palma de Mallorca	8.78 mn
17	Barcelona	8.69 mn
18	Pattaya	8.67 mn
19	Osaka	8.42 mn
20	Bali	8.30 mn

Джерело: Global Destination Cities Index 2019. URL: <https://newsroom.mastercard.com/press-releases/big-cities-big-business-bangkok-london-and-paris-lead-the-way-in-mastercards-2018-global-destination-cities-index/> (дата звернення 05.09.2019).

**Додаток К. Топ 10 міст, по витратам, який склала компанія
Mastercard.**

	2017 International Overnight Visitor Spend (USD)	Average Spend by Day
Dubai	\$29.70 billion	\$537
Makkah	\$18.45 billion	\$135
London	\$17.45 billion	\$153
Singapore	\$17.02 billion	\$286
Bangkok	\$16.36 billion	\$173
New York	\$16.10 billion	\$147
Paris	\$13.05 billion	\$301
Palma de Mallorca	\$11.96 billion	\$220
Tokyo	\$11.91 billion	\$154
Phuket	\$10.46 billion	\$239

Джерело: Global Destination Cities Index 2019. URL: <https://newsroom.mastercard.com/press-releases/big-cities-big-business-bangkok-london-and-paris-lead-the-way-in-mastercards-2018-global-destination-cities-index/> (дата звернення 05.09.2019).

Додаток Л. Данні по приросту ВВП в 2017 році за регіонами

Джерело: Какие регионы Испании успешно справились с последствием экономического кризиса. URL: <http://luxvalencia.com/ru/novosti/3-ekonomika-i-finansy/1547-kakie-regiony-ispanii-uspeshno-spravilis-s-posledstviem-ekonomicheskogo-krizisa/> (дата звернення 08.12.2019).

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

БІЗНЕС-ПРОЕКТ

«Організація автобусного туру з Запоріжжя до Барселони»

**(додаток до магістерської роботи на тему: «Туризм у системі пріоритетів
регіонального розвитку Іспанії.»)**

Виконала: студентка
історичного факультету
спеціальності 291 міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії
Освітня програма: країнознавство
група 8.02918
Ушата Вікторія Ярославівна

Запоріжжя, 2019

Резюме. Даний бізнес-проект під назвою «Автобусний тур Запоріжжя-Барселона» націлений на сприяння налагодженню співпраці України з Іспанією в туристичній галузі. Туристична галузь на сучасному етапі має вплив на все галузі економіки країни. Сучасний розвиток світового ринку туристичних послуг відбувається відповідно до загальносвітових тенденцій розвитку світового господарства. Тому автором магістерської роботи, була запропонована тема, створення одного з бюджетних видів відпочинку, а саме організація автобусного туру із Запоріжжя до Каталонії – найпопулярнішого туристичного центру Іспанії, де остаточним місцем прибуття буде столиця - Барселона.

Мета. Розробити автобусний тур, який буде прийнятним для всіх верств населення та обґрунтування переваг і виявлення недоліків турпродукту, і як наслідок, пошук турагентств зацікавлених в даному проекті.

Завдання:

- налагодити співпрацю спрямовану на відносин України з Іспанією в туристичній сфері;
- здійснити спільні проекти в галузі інновацій в туризмі;
- сприяти спільній діяльності міжнародних і Українських туристичних фірм і транспортних компаній;
- створити бюджетний тур, та посилити зацікавленість іспанців Україною;
- визначити перспективи розвитку майбутнього ринку збуту послуги

Причини розробки. Автобусні тури зараз є одним із бюджетних видів відпочинку, за рахунок чого за невеликі кошти турист має можливість завітати до декількох міст, або навіть країн за 4-7 днів. Спочатку турпродукт планується вивести на туристський ринок міста Запоріжжя і Барселоною, а згодом вже охопити межі сусідніх регіонів. Нами була висунута гіпотеза про те, що «Автобусний тур Запоріжжя-Барселона» буде користуватися попитом

на туристичному ринку Запорізької області, так як за нашими припущеннями не всім жителям сусідніх регіонів зручно завжди їхати до Львова або Києва (зазвичай є відправними містами для тур поїздок). Структура і склад бізнес-плану визначається його цілями і завданнями. В даному випадку – це написання бізнес-плану конкретного туру по таким містам, як Галич, Чухлома, Солігаліч. Отже, розробка культурно-познавального туру з елементами паломництва передбачає ні наявності форми власності, або структури фірми, ні кадрової політики підприємства. Саме тому дані підпункти відсутні в конкретному бізнес-плані.

Опис проекту.

Дослідження туристичного ринку міста Запоріжжя було проведено шляхом анкетування, в результаті якого виявилася явна потреба реалізації туру. Для цього планується укласти договори з постачальниками послуг транспортування, розміщення, харчування; а також гідями-екскурсоводами. Основний обсяг продажів турпродукту доведеться на літні місяці - по 6 турів на місяць, в травні і жовтні продажі нижче. Це пов'язано з таким поняттям як «гарячий сезон». Надалі ми плануємо співпрацювати з багатьма.

Обсяги продажу турів будуть безпосередньо залежати від сезону їх реалізації. У нашому випадку найбільш сприятливим часом для придбання турів є наступні місяці: травень, червень, липень, серпень, вересень, так ці місяці найпопулярніші в туристської діяльності. Турфірмою також планується організувати поїздки і в жовтні.

Цільова аудиторія. Основною цільовою аудиторією є громадяни України та Іспанії.

Перешкоди реалізації проекту.

Основною проблемою щодо реалізації проекту, автор бачить в можливій нерентабельності продукту. Нажаль, економічна ситуація в Україні зараз є не стабільною., Ми можемо спостерігати, як безліч тур фірм, закінчують свою діяльність через фінансові кризи та скільки клієнтів залишаються напризволяще. Тому, громадяни не підуть заказувати тур у

неперевірених агентствах, або щойно утворених. Тому, залучившись інвестиціями та потужними рекламними службами ми будемо намагатися переконати людей, що саме наш проект є виграшним..

Хто буде реалізовувати. Проект буде реалізовуватися туристичними фірмами за рахунок іспанських інвестицій.

Очікувані результати. На практиці будуть вироблені і широко застосовуватимуться різноманітні і ефективні форми співпраці, основними завданнями яких буде:

– використання туристичних зв'язків для зміцнення взаєморозуміння і довіри між Україною та Іспанією;

– створити бюджетний тур, та дати можливість відвідати Іспанію громадянинам України з різних соціальних рівнів;

Співпраця в сфері туризму має важливе значення для економіки і культури обох країн і є хорошим засобом сприяння їх розвитку, а також взаєморозумінню та зміцненню відносин, підтверджують своє прагнення співпрацювати на принципах рівноправності та взаємної вигоди.

Висновки.

Отже, в результаті написання бізнес-плану можна зробити висновок, що розроблений турпродукт при його грамотної реалізації є прибутковим проектом.

Таким чином, проект «Автобусний тур Запоріжжя- Барселона», який буде реалізовуватися за рахунок іспанських інвестицій покращить відносин між країнами в туристичній сфері. Метою туру є показати громадянам України найбільший туристичний цент Іспанії за невисоку ціну, що буде сприяти дружбі двох країн. Ми сподіваємось, що Іспанська рада туризму зацікавиться цим і дасть згоду та інвестиції на цей проект.

SUMMARY

TOURISM IN THE SYSTEM OF REGIONAL DEVELOPMENT PRIORITIES IN SPAIN

Keywords: regional policy, Kingdom of Spain, international tourism, economic development

Actuality of theme. Today, tourism is one of the main components of the world economy. At the present stage of development it is the most profitable and fast developing industry. The tourism sector performs a number of important functions: it solves the issue of employment of the population, provides filling of hotels and restaurants with visitors, attracts and provides inflow of foreign currency into the country.

Today, tourism is one of the main drivers of growth in the world economy, developing faster than industry. Spain has always been a destination for tourists from all over the world thanks to its natural diversity, favorable geographical location and rich cultural heritage.

Tourism is considered as a catalyst for the regional economy, which allows not only the whole range of recreational resources to be used, but also the most efficient way to use the overall industrial and socio-cultural potential of the territory while preserving the ecological and cultural diversity.

Spain is one of the major tourist destinations in the world. Annually, a huge number of tourists come to this country, which according to the WTO for 2017 left in the country about 68 billion euros - more than the profit made by many sectors of the economy. The provision of tourism services is a major sector, which has a significant impact on the well-being of the Spanish economy due to the demand from foreign tourists.

Thanks to tourism, priorities in many spheres of the economy and the standard of living of the population have changed. This is due to a certain policy of

the Spanish government aimed at bringing the tourism industry into the main sector of the economy, which gives a huge income to the state budget. Tourism in Spain also stimulates the development of other sectors of the economy. Apart that, tourism affects the level of development of the country's infrastructure. More and more tourism enterprises are being created, with tens of thousands of working places and significant financial flows. Almost all the coastal towns and villages have a huge number of hotels, tourist apartments and entertainment complexes at their disposal.

The object is Spain's internal political and socio-economic development.

The subject is tourism as an important component of Spain's regional development.

The purpose of the study is to explore the vectors of regional policy in Spain's tourism industry.

In order to achieve this goal it is necessary to solve the following tasks:

- to characterize the peculiarities of tourism development of the economy;
- identify priorities of regional tourism development;
- to analyze the regional programs of the Kingdom of Spain regarding tourism activities;
- determine the share of tourism in the Spanish economy;
- to find out the peculiarities of interaction between the region and the center regarding legislative regulation in the tourism sector;
- explore the forms of tourism regulation in individual regions;

The territorial borders are: the Kingdom of Spain, in particular the regions of Catalonia, the Balearic Islands, Andalusia, Costa Brava.

The scientific novelty of the results of the study is a comprehensive analysis and synthesis of information on tourism in the system of priorities for regional development in Spain. Tourism is now actively developing and occupying a leading position among other European countries. The study examines the legislation of the Kingdom of Spain and regional programs of the 21st century.

The practical significance of the master's thesis: the study has both theoretical and applied character. The practical meaning of the work is that it can be used in scientific and pedagogical activities to prepare for lectures, seminars, individual works. The material can be used to further study and research tourism in Spain. In addition, this work can be useful for those who study the international economy, international relations and world politics.

We concluded that regional policy is one of the most important directions of the general economic policy of the state. This can be seen from the example of many countries, both with federal and unitary government, but one of the most striking is the example of Spain. The Kingdom is characterized by serious regional disparities, and there are significant differences in levels of economic and social development between the Spanish Autonomous Regions, which hinder development as a whole. The main objective of regional policy in Spain is to counterbalance these imbalances, in particular by giving the lagging industries extra impetus for growth. One of these incentives is the promotion of tourism, especially in the most depressed regions. Successful development of tourism not only ensures employment of the population, it also stimulates the development of tourism infrastructure, such as: hotel and restaurant sector, accommodation facilities for tourists; it also contributes to the development of transport infrastructure and accessibility.

Tourism has a major impact on Spain's economy. Thanks to tourism, priorities in many areas of the economy and the standard of living of the population have changed. It is tourism in Spain that also stimulates the development of other sectors of the economy and helps to correct the imbalances that exist in regions. In addition, tourism also affects the level of development of the country's infrastructure. More and more tourism enterprises are being created and, accordingly, tens of thousands of people are getting new jobs; new financial flows are formed. We can observe the positive dynamics of the development of tourism in Spain from the 1950s to the present. This occurred despite the split and uneven economic development of the Spanish regions. In our view, this is thanks

to a successful regional policy. That is, the governments of the most developed regions such as Andalusia, the Canarian Islands and others put forward their projects and programs to encourage investments ,that in future will contribute to the positive dynamics of tourism development. As a result, in 2018, 82.8 million tourists came to Spain.

Since the 1950s, Spanish legislation has made a major contribution to the tourism legislation. We can see this in the Law on Combined Travels to improve the relationship between tourists and tour operators, as well as to establish a hotel base have been established: Institute of Tourist Quality (ICTE), Association of Hotels on the Coast (ZONTUR) and the Spanish Federation of Hotels (FEH), which monitor the Country Competitiveness Program. For many decades it has been constantly updated and refined in line with economic, legal and political requirements. As a result, Spain firmly occupies one of the leading places in the world in attractiveness and accessibility of tourist business, and the flow of tourists is constantly growing, which contributes to the economic development of the country.

We see that the tourist industry of Spain, began to develop in the second half of XX century, that's why the tourist base of some regions is somewhat outdated. In this regard, the Hotel Modernization Program was established and projects for the elimination of inefficient buildings were approved. Also, there are unsettled questions in housing control issues. They were specified in the Laws on Urban Rent and On Measures to Regulate the Rental Market. But nowadays exist over 1.5 million tourist resorts (small hotels, campgrounds, private apartments and cottages),which are not under regulation and this create unfair competition for the country's tourism industry. Therefore, the administrations of the region need a general plan, that will be approved at the legislative level and subject to more strict rules.

At the regional level, in 2015, the largest number of programs was offered by the governments of Andalusia (49), Castile and Leon (27), the Canarian Islands (19), Galicia (18), Extremadura (17), etc. However, not all projects were able to

encourage investment. The number of regional projects supported and funded by the Government of Spain in 2015 proved to be smaller, than in 2014, both quantitatively and financially. However, some regions have received greater support and used it effectively to create new jobs (Andalusia, Canary Islands) or to preserve existing employment (Canary Islands, Murcia).

Payments from the capital to the region and from the region to the center can be indirectly estimated by means of investments, transferred from national budgets to regional ones and tax deductions from the region. These tools are used by the government of the country to "equalize" if not the regions as a whole, at least to support the dynamics of development. The national budget data for 2017 show that the largest absolute public investments are in Andalusia (1.16 billion euros), Catalonia (1.15 billion euros) and Madrid (1.01 billion euros), but their financing in 2017 decreased: by 36.6%, 2.7% and 1.2% respectively. The decision to cut violently investment in Andalusia was taken by the central government and regarded by the regional leadership as unfair (13.5% of the investment in almost 18% of the country's population). Investment per capita is highest in Castile and Leon (405 euros / person) and Cantabria (344 euros / person). In Catalonia, the figure is 155 euros / person, in Madrid - 156 euros / person, in Andalusia - 138 euros / person.

A special Municipal Solidarity Fund has been set up to guarantee the minimum funding for cities with a population of up to 20,000 people. For the authorities the redistribution of funds from regional and local budgets is important (the share of the state in current expenditures of local authorities is more than 55%, almost 30 - the share of autonomous communities, in capital expenditures the share of autonomous communities is even higher - more than 49%). By transferring funds to the local level, the regions support primarily settlements with a population of up to 5 thousand people. In the local communities' financing system, a special place is given to tourist municipalities with a population of more than 20 thousand people and the fund is owned by other homes, which exceeds the same indicator of basic housing. Regarding such municipalities, a mixed scheme is implemented ,

combining the principle of variable indicators in financing with the elements of the cession of revenues from the collection of special taxes (for example, on the production of tobacco and tobacco products, energy consumption from hydrocarbons). The state will send additional financial resources to autonomies , whose population density is below the average in Spain (Aragon, Castile-Leon, Castile-la-Mancha, La Rioja, Extremadura). Government considers creation of funds to be important element of new system - the Cooperation Fund and the Competitiveness Fund. They aim at narrowing the gap between the incomes of citizens in rich and poor regions of Spain and between regions themselves.

Thus, in an age when the world of tourism is changing and opportunities are opening up, companies can face serious difficulties. The state must provide and even manage the necessary actions to solve the scientific and technical problems, that today's tourism poses. Together, the state and business should contribute to improving of the environment, preserving the natural landscape and restoring cultural and historical heritage in support of sustainable tourism. The emergence of a new offer in the market relates to the private sector. However, responsibility for infrastructure, territories, beaches, cultural monuments and so on is largely the prerogative of the state.

The diversity of the product and its wealth directly contributes to improving the temporal and geographical distribution of its consumption by tourist flow and serves the common interests of the state and business. Therefore, it is advisable to create the right conditions for the development, production and marketing of innovative products in order to ensure a more efficient use of available resources.

Local administrations should jointly consider the development of a coordinated national plan for the restoration, rehabilitation and modernization of the historical and cultural heritage, the natural environment and the landscape with appropriate budgetary allocations.

Spain has a complicated administrative division, consisting of 50 provinces in 17 regions. Also, the regions of Spain include 2 autonomous cities in Africa - Ceuta and Melilla. Catalonia is the most visited tourist area. It accounts for 25.9%

of tourists. In the second place are the Canarian Islands (17.7%), followed by the Balearic Islands (17.5%), Andalusia (13.1%), Valencia (9.6%) and Madrid (7%). The rest of Spain has less than 3% of foreign tourists.

Therefore, we can observe that each autonomous region of Spain has its own cultural diversity, attracting millions of tourists and forcing them to leave the billions of euros, that go into the development of the tourism industry.

Thus, the overall level of economic development of Catalonia is the most powerful factor in the development of the tourism industry in Spain. This is explained by a certain policy of the government of the country aimed at bringing the tourism industry into the main branch of the economy, which gives a huge income to the state budget.

Thus, in Mallorca and Ibiza, it is very profitable to invest in real estate, as we have already noted the sites for camping, small hotels and private cottages create direct competition to specialized tourist areas, because of which the state loses profits. The capital of the island of Mallorca - Palma de Mallorca recently banned the rent of apartments in multi-unit buildings. There, the amount of tax evasion by landlords using Airbnb-type online aggregators has simply gone wild, reaching 20,000.

In Andalusia, in 2016, a law was passed whereby any owner of an apartment, house or apartment ,that places offers in Internet, is required to be registered in a special register of "tourist accommodation" of the City Council to pay the appropriate fees. Violators are responsible in the form of heavy fines.

Given the strong competition in the tourism industry and the diversity of world cultural sites, the country must, among other things, pay attention to the preservation and development of individual traditions and features, to maintain a decent level of monuments and cultural values, as well as to optimize the environmental situation and environment.

From all said above, we can conclude, that the level of tourism development in the country can say a lot not only about the economy of this country, but also

about the transport and logistics system, the ecological environment, culture and lifestyle.

Spain occupies one of the leading places in modern international tourism. This is due in particular to the fact, that the most attractive for foreign tourists is cognitive tourism, and Spain is a country with a rich cultural and historical heritage, including the Middle Ages and the Renaissance. The popularity of Spain in tourists is facilitated by a number of other factors: a favorable Mediterranean climate; contrasting landscape with mountains, plains, warm sea with endless beaches; relatively inexpensive service. An appeal to the most striking pages in the history of her country, the desire to recreate the most attractive of her cultural traditions are at the heart of Spain's historic reconstruction.

RESUMEN

EL TURISMO EN EL SISTEMA DE PRIORIDADES DEL DESARROLLO REGIONAL EN ESPAÑA

Palabras clave: política regional, Reino de España, turismo internacional, desarrollo económico,

Actualidad del tema. Hoy, el turismo es uno de los principales componentes de la economía mundial. En la etapa actual de desarrollo, es la industria más rentable y de rápido desarrollo. El sector turístico desempeña una serie de funciones importantes: resuelve el problema del empleo de la población, proporciona el llenado de hoteles y restaurantes con visitantes, atrae y proporciona entradas de divisas al país. Hoy, el turismo es uno de los principales motores del crecimiento de la economía mundial, desarrollándose más rápido que la industria. España siempre ha sido un destino para turistas de todo el mundo debido a su diversidad natural, ubicación geográfica favorable y rico patrimonio cultural.

El turismo se considera como un catalizador para la economía regional, lo que permite no solo utilizar toda la gama de recursos recreativos, sino también la forma más eficiente de utilizar la producción territorial y el potencial sociocultural del territorio al tiempo que preserva la diversidad ecológica y cultural.

España es uno de los principales destinos turísticos del mundo. Anualmente, una gran cantidad de turistas vienen a este país, que según la OMC para 2017 dejó en el país alrededor de 68 mil millones de euros, que es más que la ganancia obtenida por muchas industrias. La prestación de servicios turísticos es un sector importante, que tiene un impacto significativo en el bienestar de la economía española debido a la demanda de los turistas extranjeros. Gracias al turismo, las prioridades en muchas esferas de la economía nacional y el nivel de vida de la población han cambiado. Esto se debe a una política del gobierno español destinada a llevar a la industria del turismo al sector principal de la economía, lo que genera enormes ingresos para el presupuesto estatal. El turismo en España

también estimula el desarrollo de otros sectores de la economía. Además, el turismo afecta el nivel de desarrollo de la infraestructura del país. Se están creando más y más empresas turísticas, con decenas de miles de empleos y flujos financieros significativos. Casi todas las ciudades y pueblos costeros tienen una gran cantidad de hoteles, apartamentos turísticos y complejos de entretenimiento.

La política regional es una de las direcciones más importantes de la política económica general del estado. Esto es evidente a partir del ejemplo de muchos países, tanto con gobierno federal como unitario, pero uno de los más llamativos es el ejemplo de España. El Reino se caracteriza por serias disparidades regionales, y existen diferencias significativas en los niveles de desarrollo económico y social entre las Comunidades Autónomas españolas, que obstaculizan el desarrollo en su conjunto. La principal tarea de la política regional en España es suavizar estos desequilibrios, en particular dando a las industrias rezagadas un impulso adicional para el crecimiento. Uno de estos incentivos es la promoción del turismo, especialmente en las regiones más deprimidas.

El objeto es el desarrollo político y socioeconómico interno de España.

El tema es el turismo como un componente importante del desarrollo regional de España.

El objetivo del estudio consiste en explorar los vectores de la política regional en la industria turística española.

Para lograr este objetivo, es necesario resolver las siguientes tareas:

- caracterizar las características del desarrollo turístico de la economía;
- identificar prioridades para el desarrollo del turismo regional;
- analizar los programas regionales del Reino de España sobre actividades turísticas;
- determinar la participación del turismo en la economía española;
- descubrir las peculiaridades de la interacción entre la región y el centro sobre la regulación legislativa en el sector turístico;
- explorar las formas de regulación del turismo en regiones individuales;

Podemos sacar las siguientes conclusiones La política regional es una de las direcciones más importantes de la política económica general del estado. Esto es evidente a partir del ejemplo de muchos países, tanto con gobierno federal como unitario, pero uno de los más llamativos es el ejemplo de España. El Reino se caracteriza por serias disparidades regionales, y existen diferencias significativas en los niveles de desarrollo económico y social entre las Comunidades Autónomas españolas, que obstaculizan el desarrollo en su conjunto. La principal tarea de la política regional en España es suavizar estos desequilibrios, en particular dando a las industrias rezagadas un impulso adicional para el crecimiento. Uno de estos incentivos es la promoción del desarrollo turístico, especialmente en las regiones más deprimidas. También contribuye al desarrollo de la infraestructura de transporte y la accesibilidad.

El turismo tiene un gran impacto en la economía española. Gracias al turismo, las prioridades en muchas áreas de la economía y el nivel de vida de la población han cambiado. Es el turismo en España el que también estimula el desarrollo de otros sectores de la economía y ayuda a corregir los desequilibrios que existen en las regiones. Además, el turismo también afecta el nivel de desarrollo de infraestructura en el país. Cada vez se crean más empresas turísticas y, en consecuencia, decenas de miles de personas obtienen nuevos empleos; Se forman nuevos flujos financieros. Podemos observar la dinámica positiva del desarrollo turístico en España desde la década de 1950 hasta la actualidad. Esto ocurrió a pesar de la división y el desarrollo económico desigual de las regiones españolas. En nuestra opinión, esto es gracias a una política regional exitosa. Es decir, los gobiernos de las regiones más desarrolladas como Andalucía, Canarias y otros. presentaron sus proyectos y programas para atraer inversiones que contribuirán en el futuro a la dinámica positiva del desarrollo turístico. Como resultado, en 2018, 82,8 millones de turistas visitaron España.

Desde la década de 1950, la legislación española ha hecho una importante contribución a la legislación turística. Podemos ver esto en la Ley de Viajes Combinados para mejorar la relación entre turistas y operadores turísticos, así

como para establecer una base hotelera: el Instituto de Calidad Turística (ICTE), la Asociación de Hoteles en la Costa (ZONTUR) y la Federación Española de Hoteles (FEH) quienes supervisan el Programa de Competitividad del País. Durante muchas décadas se ha actualizado y perfeccionado constantemente de acuerdo con los requisitos económicos, legales y políticos. Como resultado, España ocupa firmemente uno de los lugares líderes en el mundo en el atractivo y la accesibilidad del negocio turístico, y el flujo de turistas aumenta constantemente, lo que contribuye al desarrollo económico del país.

Vemos que la industria turística de España, comenzó a desarrollarse en la segunda mitad del siglo XX. por lo tanto, la base turística de algunas regiones está algo desactualizada. Con este fin, se estableció el Programa de Modernización del Hotel y se aprobaron proyectos para la eliminación de edificios ineficientes. Además, hay problemas pendientes en el control de la vivienda. Se especificaron en las Leyes sobre alquiler urbano y sobre medidas para regular el mercado de alquiler. Pero más de 1,5 millones de centros turísticos (pequeños hoteles, campamentos, apartamentos privados y casas de campo) que no están regulados, crean una competencia desleal para la industria turística del país. Por lo tanto, las administraciones de la región necesitan un plan general que será aprobado a nivel legislativo y sujeto a normas más estrictas.

Por lo tanto, en una época en que el mundo del turismo está cambiando y las oportunidades se están abriendo, las empresas pueden enfrentar serias dificultades. El estado debe proporcionar e incluso gestionar las acciones necesarias para resolver los problemas científicos y técnicos que plantea el turismo actual. Juntos, el estado y las empresas deben contribuir a mejorar el medio ambiente, preservar el paisaje natural y restaurar el patrimonio cultural e histórico en apoyo del turismo sostenible. La aparición de una nueva oferta en el mercado se relaciona con el sector privado. Sin embargo, la responsabilidad de la infraestructura, los territorios, las playas, los monumentos culturales, etc., es en gran medida una prerrogativa del estado. La diversidad del producto y su riqueza contribuye directamente a mejorar la distribución temporal y geográfica de su consumo por flujo turístico y sirve a los

intereses comunes del estado y las empresas. Por lo tanto, es aconsejable crear las condiciones adecuadas para el desarrollo, producción y comercialización de productos innovadores para garantizar un uso más eficiente de los recursos disponibles. Las administraciones locales deberían considerar conjuntamente el desarrollo de un plan estatal coordinado para la restauración, rehabilitación y modernización del patrimonio histórico y cultural, el entorno natural y el paisaje con asignaciones presupuestarias apropiadas.

Por lo tanto, podemos observar que cada región autónoma de España tiene su propia diversidad cultural, que atrae a millones de turistas y los obliga a abandonar los miles de millones de euros que se destinan al desarrollo de la industria del turismo.

Así, el nivel global de desarrollo económico de Cataluña es el factor más poderoso en el desarrollo de la industria del turismo en España. Esto se explica por una política del gobierno del país destinada a llevar a la industria del turismo a la rama principal de la economía, lo que genera enormes ingresos para el presupuesto estatal.

Por lo tanto, en Mallorca e Ibiza, es muy rentable invertir en bienes raíces, como ya hemos señalado que los sitios para acampar, los pequeños hoteles y las cabañas privadas compiten directamente con las áreas turísticas especializadas, por lo que el estado pierde ganancias. Más recientemente prohibió el alquiler de apartamentos en edificios de apartamentos de la capital de la isla de Mallorca - Palma de Mallorca. Allí, la cantidad de evasión de impuestos por parte de los propietarios que usan agregadores en línea de tipo Airbnb simplemente se ha vuelto loca, llegando a 20,000.

En Andalucía, ya en 2016, se aprobó una ley por la cual cualquier propietario de un apartamento, casa o apartamento que ofrezca rendirse en Internet, el ayuntamiento está obligado a registrarse en un registro especial de "alojamiento turístico" para pagar las tarifas correspondientes. Los delincuentes son responsables en forma de fuertes multas.

Dada la fuerte competencia en la industria del turismo y la diversidad de sitios culturales mundiales, el país debe, entre otras cosas, prestar atención a la preservación y el desarrollo de tradiciones y características individuales, para mantener un nivel decente de monumentos y valores culturales, así como para optimizar la situación ambiental y El medio ambiente.

De todo lo anterior, podemos concluir que el nivel de desarrollo turístico en el país puede decir mucho no solo sobre la economía de este país, sino también sobre el sistema de transporte y logística, el entorno ecológico, la cultura y el estilo de vida.

España es uno de los principales lugares del turismo internacional moderno. Esto se debe en particular al hecho de que lo más atractivo para los turistas extranjeros es el turismo cognitivo, y España es un país con un rico patrimonio cultural e histórico, incluida la Edad Media y el Renacimiento. La popularidad de los turistas en España se ve facilitada por una serie de otros factores: un clima mediterráneo favorable; paisaje contrastante con montañas, llanuras, mar cálido con playas interminables; servicio relativamente económico. Un atractivo para las páginas más llamativas de la historia de su país, el deseo de recrear la más atractiva de sus tradiciones culturales está en el corazón de la reconstrucción histórica de España.

Декларація
Академічної доброчесності
Здобувача ступеня вищої освіти ЗНУ

Я, Ушата Вікторія Ярославівна, студентка(ка) II курсу магістратури, денної форми навчання, історичного факультету, напряму підготовки 291 міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії
адреса електронної пошти vika.uskata@gmail.com,

- підтверджую, що написана мною кваліфікаційна робота на тему:

«Туризм у системі пріоритетів регіонального розвитку Іспанії»

відповідає вимогам академічної доброчесності та не містить порушень, що визначені у ст. 42 Закону України «Про освіту», зі змістом яких ознайомлена

- заявлено, що надана мною для перевірки електронна версія роботи є ідентичною її друкованої версії;

згодна на перевірку моєї роботи на відповідність критеріям академічної доброчесності у будь-який спосіб, у тому числі за допомогою інтернет - системи, а також на архівування моєї роботи в базі даних цієї системи.

26.12.2019

_____ В.Я. Ушата

26.12.2019

_____ О.М. Маклюк